

L'ESTAT DE L'LGTBI-FÒBIA A CATALUNYA

2024

Informe de l'Observatori
Contra L'LGTBI-fòbia

OBSERVATORI
CONTRA
L'LGTBIFÒBIA

OBSERVATORI CONTRA L'LGTBIFÒBIA

Direcció d'Anàlisi i Investigació:

Patricia Aljama i Emerson Vicente-Cruz

Direcció Tècnica:

Cristian Carrer i Albert Carrasco

Anàlisi Sociològica i Jurídica:

Marc Manso i Pujol, Ariadna Angulo

Anàlisi de Casos i Produccions Narratives:

Othmane El Ghouch, Abril Pericàs, Emmanuel
González, Georgina Polo, Nil Salanova, Ariadna Bilbé

Disseny Gràfic i Maquetació:

Iker Uranga

Pròlegs:

Alberto Lacasta Huelin, Amy Sabaly,
Ferran Camarasa

Supervisat per:

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Departament de Psicologia Social

Grup Measuring and Improving Student Success

Grupo de Pesquisa Psicologia, Coletivos e Cultura Queer

amb el suport de la FAPESP

Clínica Jurídica de dret antidiscriminatori de dret al Dret

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya

Diputació
Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

GLOSSARI

A continuació se'n presenten els principals conceptes relacionats amb la diversitat afectiva sexual i de gènere per tal que quedin clarificats prèviament a la seva lectura.

Atesa la complexitat d'aquest informe el glossari s'organitza per àmbits. Els àmbits són: diversitats afectivosexuals i d'identitat i expressió de gènere, tipus de discriminació, drets i deures, marcs legals i agents socials i institucionals.

Diversitats afectivo sexuals i d'identitat i expressió de gènere

- **Asexual:** orientació sexual que defineix a les persones que senten baix o gens interès per l'activitat sexual envers altres persones. Tanmateix, no significa que no tingui interessos afectius, romàntics, sensorials, entre d'altres.
- **Agènere:** persona que no se sent a si mateixa ni com a home ni com a dona, que no té identitat de gènere o cap gènere a expressar.
- **Bifòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones bisexuals o percebudes com a tal.
- **Bisexualitat:** Orientació afectivosexual que es caracteritza per la capacitat de sentir atracció afectiva i/o sexual cap a persones de més d'un gènere, no necessàriament a la vegada, ni de la mateixa manera, ni en la mateixa intensitat.
- **Cissexual/Cisgènere:** Persona que se sent del gènere que li va ser atribuït en néixer segons les seves característiques genitals. És a dir, hi ha una correspondència entre el sexe de naixement i el sentiment de pertinença.
- **Cisnormativitat:** Tendència a considerar que totes les persones tenen una identitat de gènere que concorda amb l'atribuïda en néixer.
- **Cross-dresser:** Terme que significa expressar-se en un altre gènere diferent de l'assignat al néixer sense que estigui directament relacionat amb la identitat de gènere o orientació afectivosexual de les persones.
- **Deadname:** terme que fa referència al nom registral de les persones trans* i no al nom de la seva identitat.
- **Despatologització:** perspectiva teòrica-activista que vetlla pels drets de les persones trans*, des d'una postura antipsiquiàtrica, de manera que la transsexualitat/transgenerisme no pot ser considerada una malaltia mental. La despatologització ha de garantir un model social d'atenció sanitària dirigida a persones trans* amb cobertura pública, en lloc d'un model mèdic vinculat amb un trastorn o malaltia mental.

- **Diversitat Afectiva Sexual i de Gènere (DASIG):** Concepte que fa referència al reconeixement i la valoració de la pluralitat d'orientacions sexuals, d'identitats de gènere i formes de relació afectiva presents en la societat. Engloba les diferents maneres en què les persones poden viure la seva identitat de gènere (com a homes, dones, persones no binàries, trans*, entre d'altres), la seva orientació afectivosexual (heterosexualitat, homosexualitat, bisexualitat, asexualitat, etc.) i l'expressió de gènere (és a dir, la manera com manifesten socialment el seu gènere). Aquest concepte parteix d'una perspectiva de drets humans i de justícia social, i pretén visibilitzar i desestigmatitzar realitats històricament marginades o invisibilitzades, promovent la igualtat, el respecte de totes les persones, amb independència de la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.
- **Expressió de gènere:** Manera de mostrar el nostre cos i d'actuar d'acord o no als cànons socioculturals del que s'espera d'un home o d'una dona. Aquesta expressió opera a través del nostre nom, actitud, vestimenta, gestos, el to de veu i altres aspectes considerats fora dels patrons hegemònics per expressar el gènere.
- **Gai:** Home que sent atracció física i/o afectiva i/o que manté relacions afectivosexuals amb altres homes.
- **Gaifòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap als homes gais o percebuts com a tal.
- **Gènere binari:** Idea que existeixen únicament dos gèneres socials - home i dona - basats en dos únics sexes - mascle i femella.
- **Gènere fluid:** Idea en la qual el gènere no és una categoria estanca sinó flexible, processal, fluida i que la nostra identitat i expressió de gènere pot canviar amb el pas del temps.
- **Gènere no binari/gènere no conforme/genderqueer:** Identitats i expressions de gènere que no s'ajusten a les categories binàries creades socialment i culturalment.
- **Heteronormativitat:** Tendència a considerar les relacions heterosexuals tradicionals com la norma i totes les altres conductes i relacions afectivosexuals com desviacions d'aquesta norma.

- **Heterosexual:** Persona que sent atracció física i/o afectiva o manté relacions afectivosexuals amb persones del gènere contrari.
- **Homofòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació vers les persones gais i lesbianes i/o a les persones percebudes com a tals.
- **Homosexual:** Persona que sent atracció física i/o sexual o manté relacions afectivosexuals amb persones del seu mateix gènere.
- **Identitat de gènere:** Fa referència a sentiments i experiències, tant internes com externes, en relació amb la percepció corporal. És a dir, com la persona sent el seu gènere, que pot coincidir o no amb el que la societat espera pel sexe que li van assignar en néixer, i com l'expressa.
- **Incongruència de gènere/Disfòria de gènere:** Concepte utilitzat per manuals clínics, com el Manual diagnòstic i estadístic dels trastorns mentals (DSM-V) i la Classificació internacional de malalties (CIE-11), per classificar la realitat trans* com a malaltia relativa a la salut sexual.
- **Interfòbia:** Aversió, prejudici i/o discriminació cap a les persones intersexuals o percebudes com a tal.
- **Interseccionalitat:** concepte teòric que va ser encunyat per l'acadèmica i activista negra Kimberlé Crenshaw en la dècada dels 80. Es refereix a la interconnexió i la intersecció de diferents formes d'opressió i discriminació, com el racisme, el sexisme, l'LGTBI-fòbia, la xenofòbia, el capacitisme, entre altres. Reconeix que les persones poden experimentar múltiples formes d'opressió i discriminació simultàniament, i que aquestes formes d'opressió no són independents entre si, sinó que s'entrellacen i interactuen.
- **Intersexualitat/Desenvolupament Sexual Diferencial (DSD):** Ventall de condicions associades a un desenvolupament anatòmic atípic de les característiques fisiològiques sexuals.
- **Lesbiana:** Dona que sent atracció física i/o afectiva i/o que manté relacions afectivosexuals amb altres dones.
- **Lesbofòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap a les dones lesbianes i/o a les dones percebudes com a tal.
- **LGTBI+:** Acrònim relatiu a persones lesbianes, gais, trans*, bisexuals i persones que presenten diversitat en el seu desenvolupament sexual. Darrere el terme LGTBI es poden incorporar altres lletres (com la A d'asexualitat o la Q de queer), a tall d'acrònim i inclòs el terme + per fer referència a altres orientacions, identitats i expressions de gènere dissidents.
- **LGTBI-fòbia:** presència de situacions discriminatòries sustentades en tot un sistema cultural, social i econòmic que regula la sexualitat i la diversitat de gènere i facilita la legitimitat a algunes persones, emparades per l'estructura d'aquest sistema, a exercir pràctiques discriminatòries implícites i/o explícites sobre aquelles que perceben i es diferencien com a incomplidores dels rols de gènere, en sentit ampli, i de les pràctiques sexuals normatives, en sentit estricte, amb la intencionalitat d'erradicar i/o corregir qualsevol heterodoxia sexual al marge del sistema sexe-gènere-disig; provocant conseqüències en el benestar psicosocial de les persones afectades i que porta a un deteriorament de les relacions interpersonals, dels contextos socials on es dona i que compromet al benestar i la salut de tota la ciutadania. Concepte que agrupa la lesbofòbia, la gaifòbia, la transfòbia, la bifòbia i la interfòbia.

- **Misgendering:** Situació en la qual algú intencionalment o inintencionadament es refereix a una persona utilitzant un llenguatge que no es correspon amb el gènere sentit o la tracta com si el seu gènere fos diferent del sentit.
- **Orientació afectivosexual:** Desig afectiu i/o sexual que tenim les persones cap als altres i que es defineix a través del gènere.
- **Pansexual/omnisexual:** persona que sent atracció afectiva, emocional o sexual cap a persones, independentment del seu sexe o gènere, de manera que poden sentir-se atretes per homes, dones o persones que no s'identifiquen amb la dicotomia "home/dona".
- **Passing:** Concepte que fa referència a la percepció social d'una persona com a pertanyent a una determinada identitat de gènere, sovint en funció de si compleix o no amb els estereotips i normes socials associades a aquesta identitat. Implica que una persona és percebuda pel seu entorn d'acord amb com s'expressa, ja sigui cis o trans, perquè s'ajusta als codis culturals hegemònics: l'aspecte físic, la veu, la manera de vestir, els gestos, etc.
- **Patriarcat:** Concepte que s'utilitza per referir-se al sistema sociopolític-econòmic en el qual el gènere masculí i la cisheterosexualitat tenen supremacia sobre la resta de gèneres i orientacions sexoafectives.
- **Plumofòbia:** Concepte utilitzat per definir l'aversion i discriminació cap a persones que tenen una expressió de gènere no normativa, majoritàriament associat als nois que tenen expressions efeminades.
- **Queer:** Posicionament identitari i polític que s'allunya de l'assimilacionisme dels principals corrents identitaris i de l'etiquetatge imposat social i culturalment pel binarisme de gènere i el model heteropatriarcal.
- **Reassignació de sexe:** Procés mitjançant el qual una persona trans* pot modificar les seves característiques anatòmiques sexuals per adaptar-les a les característiques sexuals que s'atribueixen al gènere amb el qual s'identifica.
- **Serofòbia:** Prejudici, por, rebuig i discriminació cap a persones portadores del VIH, també conegudes com a seropositives. Aquest tipus de discriminació o fòbia té el seu inici amb l'aparició del virus durant els anys 80 i, tot i que ha anat evolucionant amb el pas dels anys, malauradament encara segueix vigent avui dia.
- **Sexisme:** Actitud, biaixos i discriminacions que estan a favor d'un sexe i/o gènere. El sexisme pot afectar qualsevol gènere, però està particularment documentat que afecta més a persones del gènere femení.
- **Trans*:** Terme paraigua que engloba totes les persones que s'identifiquen amb un gènere diferent de l'assignat en néixer o que expressen la seva identitat de gènere de manera no normativa.
- **Transició:** Procés mitjançant el qual una persona aplica la seva identitat de gènere sentida i viscuda a la seva realitat personal, social, legal i/o corporal. Aquest procés pot incloure diversos àmbits, com ara el canvi en la manera de vestir, el nom, els pronoms, el registre legal del sexe o el gènere, i, si la persona ho desitja, intervencions mèdiques com el tractament hormonal o la cirurgia. La transició pot ser social, legal i/o mèdica, i no segueix un únic patró ni ordre establert. És un

procés profundament personal i variable, i no totes les persones trans* i no binàries realitzen tots aquests passos. El reconeixement del dret a la transició i a la lliure autodeterminació de gènere és fonamental des d'una perspectiva de drets humans.

- **Transfòbia:** Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones trans* i a les persones percebudes com a tals.

- **Transgènere:** Persona que sent discordança amb el sexe denominat biològic, establert en néixer, i amb les expectatives socials de gènere.

- **Transsexual:** Persona que no se sent identificada amb el seu sexe anomenat biològic, pel qual sent un gran rebuig cap al seu cos de manera que aplica una sèrie de tractaments per adaptar la seva corporalitat a la seva identitat.

- **Teràpies de conversió:** Pràctiques pseudocientífiques i altament nocives que tenen com a objectiu modificar, suprimir o reprimir l'orientació sexual, la identitat i/o expressió de gènere d'una persona per ajustar-la a les normes cisheteronormatives.

Tipus de discriminació

- **Discriminació directa:** Quan una persona és tractada de manera desigual o menys favorable que una altra, en una situació anàloga, a causa de la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.

- **Discriminació indirecta:** Quan una persona que pertany al col·lectiu LGBTI es troba en una situació de desavantatge o desigualtat a causa d'una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutra en comparació amb altra persona que no pertany al col·lectiu.

- **Discriminació per error o discriminació per atribució errònia:** Situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència d'una apreciació errònia.

Discriminació per associació: Situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.

- **Discriminació múltiple:** Quan una persona és discriminada no només pel fet de pertànyer al col·lectiu LGBTI sinó a d'altres col·lectius que també acostumen a ser objecte de discriminació.

- **Assetjament per raó de l'orientació afectivosexual, la identitat i/o l'expressió de gènere i característiques sexuals (OSIEGCS):** Qualsevol comportament basat en l'orientació afectivosexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn fustigador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

- **Bullying:** Terminologia de caràcter anglosaxó per referir-se als comportaments i/o actituds violentes, reiterades i intencionades d'intimidació i exclusió que es produeixen en les relacions interpersonals entre iguals en l'àmbit escolar.

- **Vexació:** En el codi vigent a l'Estat espanyol, infracció castigada com a falta, consistent a amenaçar, perseguir, perjudicar o fer patir a algú.

- **Ordre de discriminar:** qualsevol instrucció que impliqui una discriminació, directa o indirecta, per raó d'orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.

• **Represàlia discriminatòria:** tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol mena, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.

• **Victimització secundària:** maltractament addicional exercit contra persones LGBTI que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels déficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicades.

• **Incidència:** qualsevol comunicació escrita d'una persona física o jurídica (entitat i/o institució) que tingui un possible contingut LGTBI-fòbic.

Drets i Deures

• **Drets sexuals i reproductius:** Referència als drets humans en pro de la salut sexual i la salut reproductiva. Aquests són indissolubles des de la Conferència Mundial de la Dona, celebrada a Pequín el 1995. A Catalunya s'ha produït un gran avenç en l'accés a les tècniques de Reproducció Humana Assistida (RHA), ampliant el seu accés a qualsevol persona, major de 18 anys i amb desig gestacional (Direcció General de Planificació en Salut, 2023).

• **Deure d'intervenció:** Fa referència al deure que tenen les professionals de l'administració pública, de comunicar una situació de risc o una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere, als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent. Regulat pel nou Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya, aprovat l'octubre de 2017.

Marc legal i protocols

- **Llei 15/2022, del 12 de juliol, integral para la igualtat de tracte i la no discriminació:** Coneguda com a Llei Zero, aquesta llei té com a objectiu garantir el dret de les persones a viure amb dignitat, seguretat, lliures d'explotació, maltractament i lliures de qualsevol mena de discriminació a l'Estat espanyol.
- **Llei 4/2023, de 28 de juny, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI:** Aquesta llei té com a objectiu desenvolupar i garantir els drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals (LGTBI) erradicant les situacions de discriminació, per a assegurar que en l'Estat espanyol es pugui viure la diversitat afectiva, sexual, de gènere i familiar amb plena llibertat.
- **Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia:** Aquesta llei té com a objectiu desenvolupar i garantir els drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals (LGTBI) visibilitzant-les i erradicant les situacions de discriminació a través d'un règim sancionador i de la vertebració de polítiques públiques a Catalunya.
- **Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no discriminació:** Aquesta llei té com a objectiu garantir el dret de les persones a viure amb dignitat, seguretat, lliures d'explotació, maltractament i lliures de qualsevol mena de discriminació a Catalunya.
- **Protocol d'LGTBI-fòbia de Barcelona:** Protocol de coordinació dels diferents agents i circuits, tant públics com privats, que la ciutat de Barcelona té a disposició per tal de fer front a les situacions de discriminació per LGTBI-fòbia. Actualment, els agents principals són l'Oficina per la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona, el Centre LGTBI de Barcelona i l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia.
- **Protocol d'LGTBI-fòbia de TMB:** Protocol de coordinació dels diferents agents que operen en la prevenció, detecció i intervenció de les violències LGTB-fòbiques en la xarxa de metro i bus de la ciutat de Barcelona. En aquests moments els agents principals són Transport Metropolità de Barcelona (TMB) i l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia.

Agents socials i institucionals

- **Àrea LGTBI:** Referència a l'Àrea per la igualtat de tracte i no discriminació de les persones LGTBI, adscrita a la Direcció General d'Igualtat de la Conselleria d'Igualtat i Feminisme i concretament a la Direcció General de polítiques públiques LGBTI+ de la Generalitat de Catalunya.
- **Direcció General de Polítiques públiques LGBTI+:** Direcció general que vertebrava les polítiques LGBTI+, emmarcat dins de la Direcció General d'Igualtat de la nova Conselleria d'Igualtat i Feminisme de la Generalitat de Catalunya.
- **Àrea de Feminismes i Igualtat de la Diputació de Barcelona:** Referència a l'àrea encarregada de les polítiques LGBTI+ de la Diputació de Barcelona.

²El protocol es pot consultar en el següent enllaç:

https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/protocol_lgtbifobia.pdf

³El protocol es pot consultar en el següent enllaç: <https://observatori.cat/wp-content/uploads/Protocol-de-prevencio-i-intervencio-de-ILGTBI-fobia-a-les-xarxes-de-transport-de-TMB.pdf>

⁴Les diferents fiscalies delegades poden consultar-se en el següent web:

<https://www.fiscal.es/web/fiscal/-/organigrama-delitos-de-odio-y-discriminacion>

• **Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació:** Organisme estatal que s'ocupa dels delictes d'odi i discriminació a les diferents comunitats autònomes.

• **Oficina per la No Discriminació (OND):** Mecanisme de garantia de drets humans a escala local dirigit a atendre les discriminacions que ocorren a la ciutat de Barcelona. El servei s'adreça a tota la ciutadania, amb atenció especial a les discriminacions patides per origen, pertinença cultural o religiosa, orientació sexual i identitat de gènere, entre altres.

• **Oficina d'Igualtat de Tracte i No Discriminació (OITND):** Organisme encarregat d'implementar la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no-discriminació. Adscrit al Departament d'Igualtat i Feminisme de la Generalitat de Catalunya. Es nodreix de personal de la funció pública i de personal expert en matèria de no-discriminació, concretament de l'àmbit jurídic i mediació.

• **Sindicatura de Greuges:** Institucions de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona que tenen la missió de garantir el dret de totes les persones a una bona administració governamental. Ha d'atendre les queixes de les persones que es trobin desamparades davant l'actuació o la manca d'actuació de les administracions públiques.

⁵ A Catalunya existeixen diferents sindicatures que exerceixen una funció de garantia de drets a la ciutadania. L'Observatori treballa especialment amb la Sindicatura de Greuges de Catalunya i la Sindicatura de Greuges de la ciutat de Barcelona.

Alberto Lacasta Huelin

Director General de Polítiques Públiques LGBTI+ de la Generalitat de Catalunya

El document que avui tenim entre les mans és molt més que un exercici estadístic. Consta que, tot i els passos endavant fets com a societat, la lluita per la igualtat i el respecte continua essent imprescindible. Cada xifra de l'Observatori representa una persona, una experiència que ens interpel·la i recorda que la feina no s'ha acabat.

Catalunya és, des de sempre, terra de cruïlla i d'acollida. La seva riquesa rau en la diversitat de llengües, cultures, orígens, orientacions i identitats. Però perquè la Catalunya de tothom sigui realment per a tothom, cal garantir que aquesta diversitat sigui viscuda com un valor i mai com a motiu de discriminació. La igualtat d'oportunitats no és només una declaració simbòlica: és un mandat democràtic que obliga a actuar.

En els darrers anys, veiem com s'intensifiquen discursos que qüestionen drets que creïem consolidats. Moviments reaccionaris que pretenen erosionar el progrés social, semblant por i desinformació. Davant d'aquest context, és més necessari que mai reafirmar el nostre compromís amb els valors democràtics: respecte, empatia i justícia. L'odi no pot ser mai opció. El nostre repte és garantir que cada persona, sigui quina sigui la seva orientació sexual, identitat o expressió de gènere, pugui desenvolupar el seu projecte de vida amb plena llibertat i sense por.

L'Observatori contra l'LGTBI-fòbia és clau per entendre què passa al país. El seu informe, fruit de la recollida constant de testimonis, posa llum sobre realitats invisibles: agressions, discriminacions i barreres socials que condicionen trajectòries personals. Allò que no es compta, no existeix; aquesta mirada comunitària transforma l'experiència i el dolor en dades i relat, i ajuda a comprendre millor el dia a dia de les persones LGBTI+.

El Govern de la Generalitat elabora la radiografia de la LGBTI-fòbia amb dades dels Mossos d'Esquadra, de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral (SAI) i d'altres fonts. L'informe de l'Observatori complementa aquest treball, aportant el registre directe del col·lectiu i enriquint la mirada sobre la realitat. La suma de totes dues fonts ofereix una fotografia més completa i rigorosa i ens permet traduir els resultats en polítiques valentes: reforçar la prevenció, garantir una atenció integral, reparar el dany i impulsar canvis estructurals. En aquesta lluita cal la implicació també del sector privat i la societat civil. La igualtat és, i ha de continuar essent, una obra col·lectiva.

No parlem només de drets individuals; parlem de la qualitat democràtica del país que volem ser. Una Catalunya que estima la seva diversitat, que l'entén com una oportunitat i no com una amenaça; que no es resigna a les injustícies i treballa perquè ningú hagi de renunciar a ser qui és, ni amagar-se, ni demanar perdó per existir.

Aquest informe és un mirall i una brúixola. Mostra la realitat amb honestedat i assenyala el camí: avançar cap a una societat lliure de LGBTI-fòbia, on el respecte sigui un fet i la igualtat, una evidència. Ens hi juguem la cohesió social, la convivència i, sobretot, la dignitat de les persones.

Convido a llegir aquest informe amb atenció i a sentir-lo com una crida a l'acció. Només si cada institució, sector i persona s'hi implica, podrem construir plegats una Catalunya que sigui, de veritat, de tothom i per a tothom. Aquesta és la Catalunya que volem i la que mereixem.

Durant aquests dos anys de mandat, des de l'Ajuntament de Girona hem assumit el compromís ferm i explícit de posar al centre les polítiques LGBTI+ com a part imprescindible de la nostra acció pública per garantir els drets humans, la justícia social i la cohesió democràtica. Entenem que les vulneracions que pateixen les persones LGBTI+ no són fenòmens aïllats, sinó expressions estructurals de l'odi i l'exclusió, travessades sovint per altres eixos de desigualtat com el gènere, l'origen, la classe social, la discapacitat o la situació administrativa.

Amb aquest estudi anual de l'Observatori Contra l'LGTTBI-fòbia, donem compte de la feina realitzada per construir una ciutat més justa, més valenta i més compromesa amb la vida digna de totes les persones. En un context d'augment preocupant de les violències LGTTBI-fòbiques, ens hem decidit donar respostes públiques, coordinades i fonamentades en els drets: no hi pot haver neutralitat institucional davant la vulneració de drets; ens posicionem amb recursos i acció.

Hem enfortit i ampliat el Servei d'Atenció Integral (SAI) de Girona com a porta d'entrada a una atenció pública, segura i de qualitat; hem desplegat accions formatives i de sensibilització als centres educatius, sanitaris i de seguretat; i hem actualitzat el Protocol municipal davant l'LGTTBI-fòbia, garantint una resposta més àgil, interseccional i centrada en la víctima. Aquest camí ha estat possible gràcies a la col·laboració activa amb el teixit associatiu gironí i les seves lideresses.

Enguany, el Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC) ha celebrat el 50è aniversari d'una trajectòria pionera i incansable, reconeguda amb la Creu de Sant Jordi 2025 —una distinció que simbolitza el reconeixement institucional a mig segle de lluita col·lectiva—, i que ret homenatge a la dedicació i compromís del seu president, l'activista gironí Pau Gálvez, referent i inspiració per a les noves generacions. També volem posar en valor i agrair profundament la col·laboració entre l'Observatori contra l'LGTTBI-fòbia de Catalunya i l'Ajuntament de Girona, que ens ha permès establir i millorar els mecanismes de registre, denúncia i seguiment de les incidències, i integrar la realitat gironina dins l'anàlisi i l'acció a escala nacional. Aquesta aliança ens ha ajudat a consolidar una mirada compartida i una resposta articulada davant les discriminacions, així com a donar visibilitat a les vulneracions que sovint romanen invisibilitzades fora de l'àmbit metropolità.

La mirada interseccional ha estat clau en tot aquest procés. Sabem que no totes les persones LGBTI+ viuen la discriminació de la mateixa manera: una dona trans migrada, una parella racialitzada, un adolescent no binari sense suport familiar o una persona gran LGBTI+ poden patir formes múltiples i acumulades de violència. És per això que hem volgut escoltar, adaptar-nos i dissenyar polítiques públiques que no deixin ningú enrere.

Aquesta memòria és, alhora, una eina de transparència, un reconeixement i una denúncia. Reconeixement a la força col·lectiva de les entitats, col·lectius i activistes; denúncia de les múltiples violències que persisteixen; i reafirmació d'un compromís: el de fer de Girona una ciutat que garanteixi drets, que no es desentengui de cap vida, i que construeixi present i futur des de la diversitat, la llibertat i la igualtat. Seguirem amb l'aposta ferma de fer Girona, una ciutat que garanteix els drets de tots els col·lectius, inclús els del col·lectiu LGBTI+.

Des de la posició de persona referent del Punt Lila i LGTBI+ de la Sala Apolo, que ja fa gairebé tres anys que funciona sota la gestió de l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia, celebros la publicació d'aquest informe que posa el focus en una realitat que, malauradament, sovint queda invisibilitzada: les violències, i més específicament les violències masclistes i contra el col·lectiu LGTBIQA+ es produeixen també en els espais d'oci i socialització.

Aquest tipus de documents són imprescindibles perquè no només permeten quantificar i descriure les incidències, sinó que també ens ofereixen una eina clau per entendre millor les dinàmiques que hi ha al darrere i poder millorar els mecanismes de prevenció i resposta. Cada dada i cada testimoni ens ajuden a visibilitzar que aquestes violències existeixen i que cal abordar-les des d'una mirada col·lectiva.

Des d'Apolo, mitjançant el Punt Lila i LGTBI+, hem pogut reconèixer la importància de tenir un espai referent on les persones se sentin escoltades, acollides i acompanyades quan pateixen situacions de discriminació o violència. La nostra experiència valida que aquests punts no només tenen un efecte reparador per a les persones afectades, sinó que també poden ser una eina preventiva i d'aprenentatge per a tota la comunitat que comparteix l'espai, que té un paper clau a l'hora d'aconseguir que aquest espai sigui inclusiu, amable i respectuós.

El camí per garantir uns espais d'oci nocturn lliures de violències masclistes i LGTBIfòbiques és llarg i complex, però informes com aquest ens recorden que anem en la direcció correcta. Apostar per aquests punts d'informació i d'atenció és posar en valor el respecte, la igualtat i la llibertat. I és responsabilitat de totes que més espais d'oci els posin en marxa i que es dotin dels recursos necessaris perquè puguin complir plenament la seva funció.

Amb aquest esperit, us convido a llegir l'informe i a fer-lo vostre, ja que només juntes podem transformar els espais d'oci per tal que totes les persones s'hi sentin ben vingudes i en puguin gaudir.

Índex:

1. Introducció	17
2. Objectius i Metodologia	22
3. Marc Legal a Catalunya	30
4. Anàlisi Quantitativa	42
4.1 Dades globals - Total d'incidències	42
4.2 Distribució temporal	43
4.3 Identificació amb el col·lectiu LGTBI+	46
4.4 Edat	48
4.5 Territori	50
4.6 Tipus d'LGTBI-fòbia - Origen discriminatori	53
4.7 Mitjà de discriminació	55
4.8 Context	57
4.9 Àmbit	58
4.10 Tipus de discriminació	62
4.11 Itineraris	64
4.12 Conclusions	67
5. Anàlisi Qualitativa	70
5.1 Anàlisi de casos	70
5.2 Relat social sobre l'LGTBI-fòbia	90
5.3 L'abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques en contextos d'oci	98
5.4 Quadre de consensos i dissensos	101
6. Conclusions i Recomanacions	104
6.1 Conclusions generals	104
6.2 Recomanacions	109
7. Bones Pràctiques	120
7.1 Punt d'atenció contra l'LGTBI-fòbia a Girona	120
7.2 Tallers formatius de sensibilització en l'atenció a persones trans* i LGTBI+ a professionals de la salut	120
8. Referències Bibliogràfiques	124

1. INTRODUCCIÓ

El present informe respon a la situació de l'LGTBI-fòbia a Catalunya durant el 2024 segons el seguiment que en fa l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia (en endavant, l'Observatori), de manera que aquest 2024 s'elabora el desè informe íntegre des de l'aprovació i entrada en vigor de la Llei 11/2014, per a garantir els drets de les persones LGBTI i eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (en endavant, Llei 11/2014) al Parlament de Catalunya, seguint una metodologia científica, tant pel que fa al registre i recollida de les incidències, com del seu procés i anàlisi. El document constitueix la memòria antidiscriminatòria relativa a l'any 2024 en la mesura que **recull, documenta i analitza les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya comunicades a l'Observatori, així com d'altres incidències sobre les quals l'entitat ha tingut coneixement.**

La discriminació i la violència per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, i característiques sexuals (en endavant, OSIEGCS) ha continuat present durant l'any 2024. L'LGTBI-fòbia es propaga pels canals que té al seu abast, adaptant-se als espais, àmbits i dinàmiques en el que pot tenir presència, que com veurem en aquest estudi, és present en tots els sectors de la vida quotidiana. Una vegada més, les opressions estructurals s'adapten als contextos socioculturals on estem inserides, que malauradament, cristal·litza en pràctiques discriminatòries, que no és més que el deteriorament de les relacions humanes.

L'objectiu d'aquest informe és **prendre el pols de la realitat del col·lectiu LGBTI+ i l'LGTBI-fòbia a Catalunya feta des de l'àmbit del teixit associatiu i no institucional**, tot i que tal com es pot extreure dels pròlegs **treballem de manera conjunta amb les institucions per donar a conèixer la realitat de l'LGTBI-fòbia a la societat catalana**. Concretament, l'Observatori ha treballat amb totes les agents implicades

en les incidències registrades, especialment aquelles en què hi ha hagut una denúncia, i les ha derivat a les administracions i/o institucions corresponents on hem mantingut la col·laboració per l'elaboració de l'informe, que inclouen:

(1) **Departament d'Igualtat i Feminisme de la Generalitat de Catalunya**, en específic la Direcció General de polítiques públiques LGBTI+ i l'Oficina per la Igualtat de Tracte i No-Discriminació.

(2) **Cossos i forces de seguretat** (Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana i policies locals) especialitzats en odi i discriminació

¹El canvi de nom corporatiu és arran del 15è aniversari de l'Observatori, on es decideix denominar-se Observatori Contra l'LGTBI-fòbia, tot modificant la seva imatge corporativa. Pots consultar la presentació del canvi de la imatge corporativa en el següent enllaç (a partir del 3:52:00): <https://www.youtube.com/watch?v=CYZoEaTQIQ8>

- (3) **Ajuntament de Barcelona**, concretament en col·laboració amb el Comissionat de Polítiques LGTBI i l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona (OND);
- (4) **Diputació de Barcelona**, específicament amb la Gerència de Feminismes i Igualtat.
- (5) **Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació**;
- (6) **Sindicatura de Greuges de Catalunya i Sindicatura de Greuges de Barcelona**;
- (7) Diversos **ens locals** d'arreu de Catalunya, especialment Ajuntaments.
- (8) **Sectorials LGTBI+** de sindicats, com la Unió General de Treballadores (UGT).
- (9) **Universitats catalanes** que aporten estudiantat per a la realització de pràctiques i amb d'altres agents de fora del territori català, per a la derivació dels casos que excedeixen el nostre territori d'actuació que és Catalunya.

La col·laboració amb totes aquestes agents implicades permet la recollida d'incidències, ja sigui per la comunicació de les mateixes persones afectades d'LGTBI-fòbia, persones del seu entorn, per diferents agents socials o institucionals que tenen coneixement de la situació o per ofici del mateix equip de l'Observatori, amb l'objectiu de canalitzar la situació i intentar reparar els danys causats a les víctimes i/o persones afectades per situacions d'LGTBI-fòbia.

El sistema de recollida, estudi i anàlisi de les dades quantitatives i qualitatives està basat en la metodologia científica i és supervisat per membres del Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i del **Departament de Ciència Política, Dret Constitucional i Filosofia del Dret de la Universitat de Barcelona (UB)**, col·laboracions que es van iniciar l'any 2015 i recentment per membres dels grups: "**Grup de Recerca Consolidat sobre Dret Internacional i Dret de la Unió Europea (DIDUE)**" de la Universitat de Barcelona (UB); "**Measuring and Improving Student Success**" de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i "**Psicologia, Coletivos e Cultura Queer**" de la Universidade Estadual Paulista (UNESP, Brasil). Per una banda, l'anàlisi quantitativa ens permet analitzar informació concreta i fer una comparativa de les dades que han estat recollides en els informes anteriors. En aquest cas, s'estudia el següent: **Com s'identifiquen les persones afectades per l'LGTBI-fòbia? Quina edat tenen? En quin indret del territori català es produeixen els actes discriminatoris? Quan es produeixen? Quin és el motiu discriminatori? A través de quin mitjà es produeixen? En quin context i àmbit específic es dona la discriminació? Quin tipus de discriminació pateixen les persones LGTBI+? Quin és l'itinerari que pren la incidència?**

Enguany, hem volgut posar el focus en una temàtica que creiem cabdal per garantir una resposta efectiva davant les violències LGTBI-fòbiques i masclistes: els **Punts d'Atenció Feministes/Liles i LGTBI+**.

²Actualment, la Llei 11/2014 es troba en fase de modificació parlamentària

³Aquest tipus de discriminació s'ha afegit a partir d'aquest informe relatiu a l'any 2024.

⁴L'abril de 2020 s'aprova la creació del Protocol d'actuacions davant situacions de discriminació per LGTBI-fòbia a la ciutat de Barcelona, protocol de coordinació entre l'Oficina per la No Discriminació, el Centre LGTBI de Barcelona i l'Observatori Contra l'Homofòbia. Es pot consultar al següent enllaç:

https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/protocol_lgtbifobia.pdf

Considerem fonamental analitzar aquests espais des d'una perspectiva crítica i constructiva, ja que representen una eina clau per a la detecció, l'acompanyament i la reparació de les violències que poden patir les persones. S'han registrat 40 incidències en espai d'oci nocturn, la majoria a la ciutat de Barcelona en motiu dels dispositius que tenim habilitats i l'efectivitat del protocol contra l'LGTBI-fòbia de la ciutat. Són incidències que interseccionen amb altres eixos com el gènere. Els tipus de situacions són heterogènies, des d'agressions físiques i verbals com a restriccions i denegacions en l'accés i permanència en l'espai d'oci o en els lavabos, principalment per motius d'expressió de gènere, és a dir, amb la manera com una persona es vesteix, es mou o parla, i si això s'ajusta o no al que la societat espera d'un home o d'una dona.

L'existència d'aquests punts evidencia una voluntat comunitària d'oferir espais amables, especialitzats i amb mirada interseccional. Tanmateix, el seu desplegament desigual al territori, les diferències en recursos i la manca, en alguns casos, d'una formació específica en diversitat sexoafectiva i de gènere i/o en perspectiva de gènere, ens obliga a revisar-ne el funcionament i l'impacte real. Hem detectat que, si bé moltes persones troben en aquests punts un recurs valuós, altres es troben amb barreres d'accés o amb respostes insuficients davant la complexitat de les violències que viuen.

És per això que aquest informe vol aprofundir en el rol que juguen els Punts d'atenció Feministes i LGTBIQ+, on l'Observatori **desplega el Protocol No Callem per l'abordatge a les violències masclistes i LGTBI-fòbiques a diferents espais de la ciutat de Barcelona**. També volem recollir les veus de les persones usuàries, així com del personal que hi treballa, per entendre com es poden reforçar aquestes eines comunitàries. Només des d'una mirada compromesa i transformadora podrem garantir que aquests punts esdevinguin realment referents d'acollida i reparació per a totes les persones que pateixen violències masclistes i LGTBI-fòbiques.

A més, seguint la tendència dels informes anteriors i donada la importància i el debat públic que encara suscita el marc legislatiu estatal que garanteix els drets del col·lectiu trans*. Estem parlant de la **transfòbia, amb un 26,8 % del total d'incidències registrades. A ressaltar l'augment de la transfòbia en els contextos socials que registrem**. Observem una corba on les identitats i experiències trans* i no binàries cada cop són més visibles en la nostra societat i, per tant, ens arriben més incidències. Volem posar el focus, en la detecció i comunicació d'aquestes incidències, per seguir problematitzant la transfòbia i acompanyar les violències transfòbiques d'una manera digna.

Aquest és el cinquè any de l'actual equip directiu, s'ha continuat amb **la modificació d'alguns criteris en l'explotació agregada quantitativa, sense caure en reduccionismes i que intenten donar una anàlisi completa de l'LGTBI-fòbia a través de la nostra tasca assistencial i de registre**. Tenir dades estables permet anar-ne incorporant de noves. Cal comentar que en el present informe es presenten les dades dels últims 5 anys (lustre) amb les seves respectives comparatives amb els darrers anys, tot i que a causa de les millores en l'establiment d'indicadors, trobem algunes dades que no podran ser comparades amb les dades obtingudes en els darrers anys, ja que són nous indicadors o indicadors modificats i apostem perquè en els pròxims anys puguin ser dades referents.

Per altra banda, l'anàlisi qualitativa ens permet conèixer el relat social de l'LGTBI-fòbia, a través de l'anàlisi de casos i de les Produccions Narratives (Balasch i Montenegro, 2003). Concretament, en aquesta part presentem una anàlisi de diferents incidències que ha rebut l'entitat, tot mostrant l'heterogeneïtat de casos que podem arribar a tractar durant l'any. Per l'Observatori, la part qualitativa dona vida a les experiències i fa coneixedora a la ciutadania de la discriminació encara existent i que de vegades, amb només els números, pot quedar asèptica i amb certa fredor (Hepburn i Wiggins, 2007).

Les **conclusions** de l'informe recullen una anàlisi conjunta basada en la dissecció quantitativa i qualitativa, de manera que aquest any destaquem: **1) any que més incidències hem registrat des que elaborem l'informe, 318 incidències; 2) la via pública és l'àmbit on es registren més incidències precedides de l'espai d'oci nocturn; 3) les agressions físiques i les mostres d'odi i exaltació són els principals tipus de discriminació; 4) la gaifòbia es manté com l'origen discriminatori més registrat, seguit de la transfòbia, específicament a dones trans i persones no binàries; i 6) l'extrema dreta com a força legitimadora dels discursos d'odi, que han augmentat en la detecció i en el registre d'aquest any.**

Cal esmentar que l'Observatori és una de les entitats residents i que té seu al Centre LGTBI de Barcelona, centre municipal de referència en temàtiques de diversitat sexoafectiva i de gènere. El centre és cabdal per l'Observatori que disposa d'una infraestructura i un espai de relació amb el teixit associatiu LGTBI+ de la ciutat que permet una millor visibilitat de les tasques de l'entitat i que facilita el treball en xarxa amb el teixit associatiu LGTBI+ i diferents administracions per a tractar incidències conjuntament. Cal mencionar que des de l'any 2017, les incidències registrades han anat en augment, superant les 300 en aquest darrer any, registre històric des que elaborem l'informe (**189, 284, 237, 303 i 318**)

Pel que fa a les **recomanacions, instem als diferents agents institucionals i socials a continuar treballant conjuntament contra l'LGTBI-fòbia, específicament a implementar polítiques, programes i accions previstes en els marcs normatius legals de garantia de drets que ens regeixen.** Les recomanacions van orientades i associades a l'establiment de polítiques públiques efectives, amb la visió i objectiu d'aconseguir un impacte polític, tot entenent que l'informe contribueix al debat, reflexió i aprenentatge sobre l'establiment d'estratègies d'intervenció contra l'LGTBI-fòbia.

Des de l'any 2016, s'inclouen en aquest informe **bones pràctiques de l'any dutes a terme per l'Observatori.** Enguany, per la seva transcendència, escollim: **(1) Punt d'Atenció Contra l'LGTBI-fòbia a l'Espai LGTBI de Girona i; (2) Tallers formatius de sensibilització en l'atenció a les persones trans* i LGTBI+ a professionals de la salut pública.**

L'equip directiu format per la **Patrícia Aljama** i l'**Emerson Vicente-Cruz**, que s'encarreguen de les tasques de direcció d'anàlisi i investigació i el **Cristian Carrer** i l'**Albert Carrasco**, de les tasques de direcció tècnica i gestió d'equips i en **Marc Manso**, com a responsable del capítol de marc legal i de l'anàlisi sociològica i quantitativa; format per activistes, professionals i voluntariat de diferents àmbits com la sociologia, la psicologia social, el dret, el periodisme, la ciència política i el disseny gràfic contribueixen a la realització de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2024, de manera que **esdevé un producte co-construït per l'equip que configura l'Observatori.**

No volem acabar, sense realitzar un recordatori a totes aquelles persones afectades, especialment a les invisibilitzades per patir situacions d'LGTBI-fòbia.

⁵ Aquestes dades són dels últims 5 anys, els informes els elaborem des de l'any 2014 i estan disponibles a la nostra pàgina web: <https://observatori.cat/inici/eines-i-documents/>

2.OBJECTIUS I METODOLOGIA

2.1. Objectius

L'Informe de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2024 es marca quatre objectius principals:

- 1.** Fer un seguiment de l'aplicació del marc legal a Catalunya i la seva afectació sobre la realitat de l'LGTBI-fòbia.
- 2.** Analitzar el fenomen de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.
- 3.** Aproximar-nos a les vivències discriminatòries de les persones que han comunicat una incidència a l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia.
- 4** Proporcionar una sèrie de conclusions i recomanacions adreçades a agents socials i institucionals que guiaran l'activitat de l'entitat del pròxim any.

2.2. Metodologia

Aquest apartat explica les metodologies utilitzades per a l'elaboració de l'informe, tant el seu vessant quantitatiu com qualitatiu.

Anàlisi quantitativa - Registre i anàlisi de les incidències

En la secció quantitativa, es registren i analitzen per escrit les incidències rebudes i/o realitzades d'ofici segons un protocol de registre sistemàtic. Cada incidència rep un número identificador, es codifica el canal de recepció i es completen diversos indicadors relacionats amb la incidència per a la seva posterior anàlisi. Les dades se centren en la situació discriminatòria i no en la víctima o persona afectada. Els indicadors s'actualitzen periòdicament per adaptar-se a noves formes de discriminació i garantir una anàlisi més completa. Els indicadors inclouen:

1. Dades globals - Número d'incidència. Números correlatius a partir de l'1 sense interrupcions ni repeticions, de manera que ens permet conèixer fàcilment el nombre d'incidències registrades per l'equip de l'Observatori i quantificar-les.

2. Identificació amb el col·lectiu LGTBI+. Aquesta informació s'extreu del relat de la persona afectada, ja sigui a través de les narratives i/o de les atencions realitzades, però, no sempre la persona proporciona aquesta informació i a l'Observatori no pressuposem l'orientació afectivosexual ni la identitat de gènere de les persones

Així doncs, per tal de tenir en compte la diversitat afectiva, sexual i d'identitats de gènere, així com les diferents tipologies de discriminació, els col·lectius descrits són:

- (1) **Gai;**
- (2) **Lesbiana;**
- (3) **Trans*:** home trans*, dona trans*, persones no binàries, col·lectiu trans*
- (4) **Bisexual;**
- (5) **Intersexual i**
- (6) **Altres (+)**

En aquest sentit, utilitzem la categoria de persona bisexual, per exemple, quan tenim la certesa de la seva identificació, tot i que la discriminació patida pot estar motivada per la seva orientació bisexual i/o bé per la pràctica afectivosexual del moment (gaifòbia/lesbofòbia). En la categoria altres (+), registrem totes aquelles orientacions afectivosexuals i/o identitats de gènere que no són contemplades a la Llei 11/2014 ni a la Llei 19/2020, com les persones heterosexuales o les persones asexuals. La discriminació vers aquests col·lectius està basada principalment en la seva expressió de gènere no conforme amb les normes socioculturals.

3. Edat. Fa referència a l'edat que té la persona afectada en el moment en què pateix la discriminació. Si qui ens comunica la incidència és una altra persona diferent, no es registren les dades de la denunciant, de manera que l'edat correspon sempre a la persona afectada. El registre s'agrupa per trams:

- (1) **Menys de 18 anys;**
- (2) **De 18 a 35 anys**
- (3) **De 36 a 50 anys**
- (4) **De 51 a 60 anys**
- (5) **Més de 61 anys**

4. Territori. Dades en relació amb la ubicació física i espacial de la incidència en el territori català. Distingim:

(a) Província. Província de Catalunya en la qual ocorren els fets discriminatoris (**Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida**). En cas que la discriminació s'hagi comès de forma no presencial així s'especifica. Els casos que tenen lloc a l'espai virtual i en els mitjans de comunicació, a vegades, poden afectar a tot el territori; per aquest motiu no se'ls pot assignar un territori determinat i, per tant, queden fora de l'anàlisi territorial de les incidències. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest cas, es registren els casos sota l'etiqueta sense dades.

1L'indicador es basa en la percepció mitjançant la informació que disposem de les persones afectades sense la pretensió d'una categorització essencialista, ja que no preguntem explícitament per les orientacions sexoafectives i identitats de gènere de les persones.

2Per col·lectiu trans fem referència a incidències que van dirigides contra el col·lectiu trans* en general i no a persones físiques concretes. Així mateix, en la categorització trans* incloem a les persones no binàries, seguint el criteri que no s'identifiquen amb el sexe-gènere que li van assignar al néixer.

(b) Població. Municipi de Catalunya en la qual ocorren els fets discriminatoris. En cas que la discriminació/agressió no hagi estat presencial, així s'especifica. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest supòsit, es registra aquest indicador sota la categoria sense dades.

5. Distribució temporal.

(a) Mes d'arribada: Mes de l'any en el qual es comunica la incidència a l'Observatori de l'1 de gener al 31 de desembre de 2024.

(b) Data dels fets. En aquest subindicador classifiquem la franja setmanal en la qual ha ocorregut la incidència: entre setmana (de les 6:00 hores de dilluns fins a les 16:00 hores de divendres) i cap de setmana (divendres, de les 16:00 fins dilluns a les 6:00 hores). Finalment, si no disposem d'aquesta informació es registra amb l'etiqueta sense dades.

6. Tipus d'LGTBI-fòbia - Origen discriminatori.

Tipus de discriminació percebuda de la persona afectada que no té per què correspondre, necessàriament, amb el col·lectiu amb el qual s'identifica. Per exemple, un home trans que és llegit com a cis i insultat per "maricón". La seva identificació és amb el col·lectiu trans*, però el tipus de violència rebuda és gaifòbia. Aquest indicador, doncs, se centra en les pràctiques i no en les identitats, ja que ens interessa conèixer l'origen de la tipologia discriminatòria. En distingim:

- (1) **Gaifòbia**
- (2) **Lesbofòbia**
- (3) **Bifòbia**
- (4) **Transfòbia**
- (5) **Interfòbia**
- (6) **LGTBI-fòbia - Generalista**
- (7) **Serofòbia**

7. Mitjà de discriminació.

Mitjà a través del qual es dona la discriminació. Distingim:

(a) Presencial: Situacions ocorregudes en persona;

(b) No-Presencial: Incidència succeïda a distància, a través de correu postal, internet, xarxes socials, per telèfon o d'algun mitjà de comunicació.

(c) Suport físic, es produeix a través de cartelleria, fulletons, pintades, llibres, entre d'altres.

³Aquest tipus de discriminació està contemplat en la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no-discriminació de la Generalitat de Catalunya.

8.Context:

Les circumstàncies i condicions que envolten la incidència. Distingim:

(a) **Espai públic:** via pública, institucions públiques.

(b) **Espai privat:** llar personal, edifici o comunitat de residència i lloc de treball.

(c) **Espai privat de concurrència pública:** locals gastronòmics, discoteques, botigues, bars, mútues, cinemes, teatres, museus, etc.

(d) **Espai virtual:** telèfon, diaris i revistes, programes de ràdio i TV, xarxes socials, correus electrònics, etc.

9. **Àmbit.** Espai concret on ocorre l'acte discriminatori. Distingim:

(a) **Institucional:** Administracions públiques, Oficines d'Atenció al Ciutadà (OAC) i altres espais que depenguin de poders públics.

(b) **Laboral:** lloc on treballa la persona com empreses, associacions o fundacions.

(c) **Educatiu:** escoles públiques i privades, universitats, centres educatius, etc.

(d) **Salut:** hospitals, CAPs, Mútues, consulta privada, etc.

(e) **Esportiu:** equipaments i/o equips esportius, competicions, etc.

(f) **Habitatge:** comunitat de veïns, immobiliàries, lloguer, hipoteques, etc.

(g) **Nucli de Convivència:** Domicili de la persona. No cal que sigui amb la família, sinó amb aquelles persones amb les quals es conviu.

(h) **Transport públic:** metro, autobús, tren, ferrocarrils, taxi, etc.

(i) **Via pública:** carrers, places, parcs, platges, camp, esdeveniments a l'aire lliure, etc.

(j) **Espai d'oci nocturn:** discoteques, bars, etc.

(k) **Espai gastronòmic:** restaurants, cafeteries, etc.

(l) **Cultural:** cinemes, teatres, biblioteques, museus, esplais, etc.

(m) **Establiment comercial:** botigues, comerços, supermercats, centres comercials, etc.

(n) **Internet i xarxes socials:** correu electrònic, Twitter (X), Instagram, blogs, webs, etc.

(o) **Mitjà de comunicació:** diaris, revistes, programes de ràdio i TV, publicitat, etc.

(p) **Comunicació privada:** contestador automàtic, missatges de whatsapp, telegram o altres aplicacions, de text i de veu.

10. Tipus de discriminació.

És el tipus de discriminació rebuda. Hi ha un gradient en l'escala de discriminació i sempre es registra el més greu. Per exemple, si a una persona la insulten i després la colpegen registrem l'agressió física per a deixar constància de la magnitud del fet, tot i que això no significa que vulguem restar importància a altres tipologies. Des de l'equip jurídic i psicosocial treballem per acompanyar a la persona en el procés de reparació de la seva dignitat, sent la persona afectada la que té agència i decisió en tot moment sobre el procés recorregut. En distingim:

(a) Agressió verbal, insults de tota mena rebuts en persona o per altres mitjans.

(b) Agressió física, tota mena d'agressions que impliquin un contacte físic. Pot anar d'empentes o cops lleus a cops més greus. També s'inclouen agressions com llançament d'objectes o escopina-des.

(c) Amenaces, de tota mena, com amenaces d'ús de força física, intimidació per revelar l'orientació afectivosexual, etc;

(d) Assetjament, tota mena d'assetjament sistemàtic, continuat en el temps, amb situacions que es caracteritzen per un desequilibri de poders, on una de les parts exerceix un control, domini o intimidació sobre l'altra (laboral -inclou acomiadament-, sexual, veïnal, familiar, escolar, digital, etc.);

(e) Tracte inadequat, no es respecta l'orientació sexual, identitat de gènere i expressió de gènere. Es formulen preguntes discriminatòries, s'exclou a la persona i/o col·lectiu, etc. Per exemple, cridar a una persona trans* per la seva identitat registral (deadname) i no per la seva pròpia identitat.

(f) Odi i exaltació, expressions i/o insults que inciten a l'odi. Foment, instigació o promoció d'odi, humiliació o menyspreu d'una persona o un grup de persones, així com descrèdit, difusió d'estereotips o estigmatització, pel fet de presentar una diversitat sexoafectiva i de gènere.

(g) Restricció/Denegació: quan s'impedeix o es dificulta una prestació, pública o privada, es prohibeix el dret d'admissió o s'expulsa a una persona d'un local públic o privat de qualsevol mena (gastronòmic, oci nocturn, institució pública, etc.) per motius d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere, i característiques sexuals (OSIEGCS).

(h) Altres, inclou totes les situacions que no poden ser inserides en les categories anteriors.

11. Itinerari. Es refereix al recorregut - que pot ser jurídic o d'una altra naturalesa - que es dona a la incidència en funció dels instruments que es decideixin utilitzar. En distingim:

(a) Comunicat públic, la incidència és notòria públicament, així que se'n fa un comunicat a través de xarxes socials, mitjans de comunicació, etc.

(b) Procés penal, Denúncia a cossos i forces de seguretat, Jutjat o Fiscalia / Inici d'un procés judicial / Personació com a acusació particular o acusació popular, sigui o no a través de l'Observatori.

(c) Procés administratiu, Denúncia a un organisme públic local, autonòmic o estatal amb competència d'investigar i/o incoar i resoldre un procediment administratiu sancionador (ex: Oficina d'Igualtat de Tracte i No Discriminació de la Generalitat, amb la Llei 11/2014 i la Llei 19/2020).

(d) Sense itinerari, incidències en les quals no hi ha cap recorregut ni s'ha atès a la víctima i/o persona afectada (només s'ha registrat).

27 Tipus de discriminació que s'afegeix a l'informe d'aquest any com a nou indicador.

(e) Procés laboral, la incidència és relativa a una situació de discriminació o assetjament en el lloc de treball. La via adequada pot ser l'inici d'un procediment judicial en la jurisdicció social – sens perjudici que els fets puguin constituir també un delictes - o, bé, posant els fets en coneixement de la Inspecció de Treball.

(f) Sindicatura de Greuges, institució que pot obrir una investigació que acaba amb resolucions que no tenen caràcter executiu obligatori, però sí que són recomanacions que poden tenir incidència pública. S'inclouen el municipal, el català i l'estatal.

(g) Atenció Psicosocial, l'itinerari principal de la persona afectada és rebre el servei d'acompanyament psicosocial de l'Observatori.

(h) Protocol d'LGTBI-fòbia de Barcelona, incidències de la ciutat de Barcelona, que a més de notificar-se, es coordinen i/o deriven a l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona o al Centre LGTBI de Barcelona perquè iniciïn o continuïn amb el pla de treball.

(i) Comunicat privat: La persona/entitat afectada o l'Observatori envia un comunicat privat a un operador que té competència d'actuació en la incidència. Aquest comunicat pot consistir en una consulta, una queixa, o una mera comunicació.

(j) Gestió interna: La incidència es gestiona internament en el lloc, espai, àmbit o context en el qual s'ha produït o s'està produint la incidència (ex: activació del protocol d'assetjament escolar d'un centre educatiu).

(k) Derivació entitat: Derivació a una entitat especialitzada en el tipus d'incidència. En el cas del Servei d'Atenció Integral (SAI) LGTBI de la Generalitat, en funció de la finalitat de derivació del cas, seria aquest itinerari o procés administratiu.

(l) Reclamació: Full de reclamació a establiments comercials, espais d'oci, serveis públics, etc. Els indicadors mencionats es processen a través d'una anàlisi descriptiva, que ens permet presentar una visió clara i detallada de les dades recollides. Aquest tipus d'anàlisi inclou la següent metodologia:

- **Agrupació i classificació**: Les dades es classifiquen segons els indicadors establerts (tipus de discriminació, edat, territori, etc.).
- **Càlcul de freqüències**: Es determina la freqüència d'aparició de cada tipus de discriminació i altres indicadors.
- **Distribucions percentuals**: S'analitzen les distribucions percentuals per identificar patrons i tendències.
- **Visualització de dades**: Es creen gràfics i taules per facilitar la interpretació visual de les dades.

Aquesta anàlisi permet comprendre millor la magnitud i les dinàmiques de l'LGTBI-fòbia a Catalunya, facilitant la formulació de conclusions i recomanacions efectives per a agents socials i institucionals.

Anàlisi qualitativa: aproximació social

En la secció qualitativa, volem aproximar-vos a les vivències discriminatòries patides per persones LGTBI+ a Catalunya i problematitzar aquest fenomen psicosocial. Per tant, l'utilitzem amb la finalitat d'obtenir la vivència psicosocial de l'LGTBI-fòbia, a la qual ens aproximem a partir de dues tècniques d'anàlisi: **(1) l'anàlisi de casos** de diferents situacions registrades i ateses; i **(2) les produccions narratives**, amb persones afectades per l'LGTBI-fòbia.

Anàlisi de casos

És una tècnica d'estudi fonamentada i holística que permet proporcionar informació descriptiva d'un esdeveniment recent (Ceballos-Herrera, 2009; Martínez, 2006); en aquest cas, una situació discriminatòria que és comunicada i atesa per l'equip de l'Observatori. El seu objectiu és contribuir a l'enteniment de fenòmens psicosocials complexos (Yin, 2014), de manera que aporta informació simplificada, aclareix significats i comunica un coneixement tàcit que facilita la comprensió a la persona lectora. A més, esdevé una eina útil per a valorar la informació a ressaltar en un judici i per a detectar polítiques a implementar (Stake, 2000). Des de 2014, aquesta tècnica s'utilitza en els informes de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.

A manera d'exposició d'antecedents que justifiquen la recerca, al capítol 5 es fa un recorregut a través de **30 incidències destacades recollides durant el 2024 per l'Observatori**. Aquest punt inclou l'objectiu d'aproximar-nos al fenomen de l'LGTBI-fòbia i aprofundir en les situacions discriminatòries que pateix el col·lectiu en diferents àmbits de la vida social a través de les anàlisis de casos. Tanmateix, som conscients que aquesta anàlisi és una petita part de les agressions i/o discriminacions patides, ja que no totes les persones i col·lectius afectats per una situació discriminatòria comuniquen aquest fet o no totes ho fan a l'Observatori.

Produccions Narratives

La narrativa implica un procés de comunicació dins del qual la persona informant i la investigadora poden intercanviar experiències, donant lloc a un relat final sobre l'experiència compartida d'un tema en concret (Balasch i Montenegro, 2003; Biglia i Bonet-Martí, 2009), en aquest cas, l'LGTBI-fòbia i la seva situació discriminatòria. La narrativa implica un esforç d'immersió per les persones que han viscut una situació discriminatòria per motius de la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere, i característiques sexuals (OSIEGCS), que assisteix activament a aquest exercici de reposició vital. La narrativa, en aquest sentit, és un instrument d'indagació que intenta posar de manifest l'estructuració del sentit del relat conjunt produït.

L'argument principal de l'ús d'aquesta metodologia és que les narratives proporcionen un coneixement amb l'agència i participació de la víctima i/o persona afectada, que participa en el procés de traslladar la seva vivència discriminatòria. Si ho aterrem a la pràctica realitzada, el que volem mostrar, és la vivència de les persones participants sobre tres eixos que guien la producció de la narrativa: la seva comprensió sobre l'LGTBI-fòbia, la situació discriminatòria viscuda en primera persona i el paper d'acompanyament i accions realitzades per l'Observatori i/o per altres agents implicades en la situació discriminatòria.

Cal dir que les narratives expressen les opinions, els punts de vista i l'experiència viscuda de les persones participants, a través del seu relat, i que es conserva el material (àudios i textualitzacions) per a la posterior producció del text, que és coproduït i revisat per ambdues parts (persones investigadora i participant). A continuació, exposem el procediment seguit per a la realització de les narratives:

L'estudi parteix de l'anàlisi de l'LGTBI-fòbia mitjançant la recollida de narratives de persones que han viscut situacions de discriminació. La persona investigadora selecciona participants a partir

d'incidències registrades i factors com la disponibilitat o la ubicació. L'enfocament de la recerca es basa en escoltar les experiències de les persones en els seus propis termes, prioritzant els significats, sentiments i vivències per sobre dels fets objectius.

El procés implica establir una relació de confiança, avançant progressivament en la conversa, per construir conjuntament un marc de referència flexible. A partir de les sessions, la persona investigadora elabora textos (textualització) que després retorna a les persones participants perquè validin o ajustin el relat fins que s'hi sentin plenament identificades.

Finalment, aquestes narratives textualitzades prenen un valor polític, ja que reflecteixen el posicionament i la veu de les persones participants sobre les temàtiques tractades.

Partint del supòsit que els marcs discursius d'una societat es reproduïxen a escala microsocial (Íñiguez, 2003), és a dir, dinàmiques, interaccions i pràctiques socials que es produeixen en espais socials entre grups o individus, com les relacions familiars, d'amistat, comunitats locals o entorns quotidians. S'estudia com aquestes interaccions a petita escala construeixen significats, identitats i estructuren la vida social.

La unió dels testimoniats aconseguits forma un relat col·lectiu que dona lloc a un corpus discursiu. Una vegada concloses les narratives, passen a ser analitzades. Els resultats s'exposen a les narracions que recull el capítol cinquè. Amb la informació proporcionada a les narratives i les anàlisis de casos, es realitza un quadre de consensos i dissensos a tall de resum, que permet conèixer les característiques del relat esmentat. Les qüestions més destacades d'aquesta anàlisi comparativa són incorporades a l'apartat de conclusions i recomanacions de l'informe.

Aquest any s'han realitzat 3 produccions narratives: **1) Assetjament a una dona trans per xarxes socials; 2) Agressió a una ballarina a un espai d'oci de Barcelona i 3) Agressió gaifòbica a un gimnàs de Barcelona.**

Construcció de mapes

Per últim, incorporem un mapa per ubicar les incidències LGTBI-fòbiques registrades durant l'any 2024 a tota Catalunya. El programa utilitzat per a la seva realització ha estat Adobe Illustrator 2020, editor gràfic de vectorials en forma de taller d'art que es treballa sobre un tauler de dibuix, conegut com a "taula de treball" i que està destinat a la creació artística de dibuix i pintura d'il·lustració, per crear i dissenyar imatges. El programa pertany a la branca de l'art digital, aplicada a la il·lustració tècnica i/o el disseny gràfic. Els mapes són convertits en un format vectorial pel seu disseny. Una vegada dibuixats es decideix ubicar amb punts de colors a sobre de la zona aproximada on han succeït les situacions discriminatòries.

A través d'aquesta tècnica es construeix un mapa de Catalunya per **comarques**, marcant aproximadament en quin punt de la comarca han ocorregut les incidències registrades i posant, a sobre, el nombre de casos registrats. L'objectiu és aconseguir una primera aproximació visual del nombre d'incidències registrades i la seva ubicació (de les que tenim les dades exactes de la comarca i/o població on han ocorregut).

Gràcies a aquesta reflexió múltiple que permeten tant les eines quantitatives com les qualitatives, el resultat de l'informe és una valoració rigorosa i completa dins de les seves possibilitats. Tot això amb l'objectiu de mostrar d'una manera veraç i fundada el que anuncia el seu títol: **"L'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya l'any 2024"**

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Aquest capítol pretén analitzar el marc legal, fent un recorregut descriptiu que permet identificar els elements principals de les normatives aplicables als casos d'LGTBI-fòbia o per raó d'orientació sexual, identitat i expressió de gènere, i característiques sexuals (en endavant, OSIEGCS) que condicionen la implementació d'accions en diferents àmbits de la vida social. D'una banda, es presenta un recull dels principals instruments jurídics internacionals europeus, estatals i autonòmics que defensen i amplien els drets de les persones LGTBI+ i combaten l'LGTBI-fòbia. En aquest informe, la pedra angular d'aquest apartat recau sobre la Llei catalana 11/2014, vertebradora de les polítiques públiques en matèria LGTBI+ a Catalunya, i la Llei estatal 4/2023, coneguda com a Llei trans*, per la visibilització i avenç en drets que aporta a aquest col·lectiu. D'altra banda, s'exposen els principals canvis normatius que estan en tramitació i que tindran una afectació en els drets de les persones LGTBI+. En aquest cas s'analitzen **la modificació de la Llei 11/2014 a iniciativa de l'Observatori, el projecte de Llei trans* catalana i l'Ordenança reguladora de la igualtat de tracte i no discriminació de l'Ajuntament de Barcelona.**

¹Aquest capítol recull el marc legal aplicable als casos que tenen lloc a Catalunya. Això inclou normativa i jurisprudència internacional, de la Unió Europea, estatal i autonòmica, amb especial atenció a la normativa pròpia de Catalunya i de les administracions locals.

²ECRI. «Recomendación núm. 17 de política general de la ECRI para prevenir y combatir la intolerancia y la discriminación contra las personas LGBTI». Podeu consultar-la al següent enllaç: <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-on-preventing-and-combating-intolerance/1680aef115>

29

1. Instruments jurídics internacionals

En l'àmbit internacional, el Conveni Europeu de Drets Humans (CEDH) prohibeix la discriminació (art. 14), reiterat pel Protocol núm. 12. Malgrat que no es contemplen expressament, la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) ha sigut taxativa en la inclusió dels motius d'orientació sexual i d'identitat de gènere en l'àmbit de protecció d'aquest dret (STEDH Salgueiro da Silva Mouta c. Portugal, del 21 de desembre del 1999; A.M. i altres c. Rússia, del 6 de juliol del 2021), malgrat que inicialment es garantia mitjançant l'art. 8 CEDH relatiu al respecte de la vida privada (STEDH B. c. França, del 25 de març del 1992; Dudgeon c. Regne Unit, del 22 d'octubre del 1981). També s'ha inclòs en relació amb la prohibició de tracte inhumà o degradant (art. 3), quan aquesta discriminació ha suposat l'incompliment per part de les autoritats públiques d'investigar, identificar i sancionar-ne els responsables (STEDH Identoba i altres c. Geòrgia, del 12 de maig del 2015; Karter c. Ucraïna, de l'11 d'abril del 2024). A més, l'European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) monitoritza els Estats en relació amb la discriminació cap a les persones LGTBI+ des de 2013, arran de l'adopció pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa de la Recomanació CM/Rec (2010)5 sobre mesures per combatre la discriminació per motius d'orientació sexual o identitat de gènere. A partir del 6è cicle de supervisió, s'hi afegeix la discriminació per raó de característiques sexuals. En els darrers informes fets respecte a l'Estat espanyol (2017 i 2020), s'ha avançat en la implementació de les recomanacions, però manquen pendants la creació i posada en funcionament d'un organisme independent de

promoció de la igualtat i de l'aprovació d'una estratègia general en matèria LGTBI+.

En el marc de **Nacions Unides**, cal destacar la creació l'any 2016 d'un Expert independent sobre l'orientació sexual i la identitat de gènere amb un mandat d'estudiar les maneres de protecció de les persones que pateixen violència i discriminació per raó d'orientació sexual i identitat de gènere. Des de finals de 2023 n'ostenta el càrrec el Sr. Graeme Reid. En el mateix sentit, el Consell de Drets Humans va adoptar les resolucions del 17 de juny de 2011 i del 26 de setembre de 2014 sobre «Drets humans, orientació sexual i identitat de gènere» i la Resolució del 30 de juny de 2016 sobre «Protecció contra la violència i la discriminació per motius d'orientació sexual i identitat de gènere».

És d'especial interès destacar la tasca de seguiment que duu a terme **l'ILGA**, organització internacional no-governamental especialitzada en l'àmbit LGTBI+, de la qual n'és membre l'Observatori. Des de 2013 elabora l'anomenat "Rainbow Map" on analitza les actuacions dels estats europeus en relació amb la igualtat i no discriminació per raó d'OSIEGCS. Des de l'any 2023, amb l'aprovació de la llei trans* estatal, l'estat espanyol es manté al top 5 i enguany ha millorat la seva puntuació fins als volts del 78%.

Encara que no constitueixi un instrument normatiu, és essencial recollir també els **Principis de Yogyakarta (2007)** i la seva extensió, anomenada Principis de **Yogyakarta +10**. Es tracta d'uns instruments de soft law que han tingut una gran influència en la interpretació dels Drets Humans en l'àmbit LGTBI+, com demostra el fet que el Manual europeu de Dret antidiscriminatori (2018), elaborat per **l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (FRA)**, hagi fet seves les definicions contemplades en aquests principis.

2. Instruments jurídics de la Unió Europea

En l'àmbit de la **Unió Europea**, l'art. 2 del **Tractat de la Unió Europea** estableix que «[l]a Unió es fonamenta en els valors del respecte a la dignitat humana, de la llibertat, de la democràcia, de la igualtat, de l'estat de dret i del respecte als drets humans, inclosos els drets de les persones pertanyents a minories. Aquests valors són comuns als estats membres en una societat caracteritzada pel pluralisme, la no-discriminació, la tolerància, la justícia, la solidaritat i la igualtat entre dones i homes». D'una banda, ha reconegut la prohibició de discriminació per orientació sexual, especialment en l'àmbit laboral, en normativa (art. 10 i 19 Tractat de Funcionament de la Unió Europea; art. 21 Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea; Directiva 2000/78/CE del Consell, de 27 de novembre de 2000, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte a la feina i l'ocupació), així com en la jurisprudència del **Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE)** en aplicació d'aquesta (STJUE assumptes C-199/12 i C-200/12 del 7 de novembre

³Per a més informació, es poden consultar els informes als següents enllaços:

<https://rm.coe.int/fifth-report-on-spain-spanish-translation-/16808b56cb>

<https://rm.coe.int/interim-follow-up-conclusions-on-spain-5th-monitoring-cycle/1680a17dc5>

⁴Per a més informació, podeu consultar el següent enllaç:

<https://www.ohchr.org/en/special-procedures/ie-sexual-orientation-and-gender-identity>

⁵Pot consultar-se el "Rainbow Map" al següent enllaç: <https://rainbowmap.ilga-europe.org>

⁶REY MARTÍNEZ, Fernando. Derecho Antidiscriminatorio, p. 323

⁷La Unió Europea disposa d'un sistema jurídic propi que genera drets i obligacions cap a la ciutadania, sense haver-se d'aprovar pels Estats membre. Això diferencia el Dret de la UE de la resta de Dret internacional.

del 2013; assumpte C-528/13 del 29 d'abril del 2015; assumpte C-258/17 del 15 de gener del 2019). D'altra banda, la identitat i expressió de gènere ha estat protegida majoritàriament sota el motiu de sexe (STJUE assumpte C-13/94 del 30 d'abril del 1996; assumpte C-117/01 del 7 de gener del 2004; assumpte C-423/04 del 27 d'abril del 2006), però en un sentit limitat. No va ser fins a la **Directiva 2012/29/UE**, de 25 d'octubre de 2012, relativa als drets de les víctimes, que es va preveure la protecció dels drets de les persones que són discriminades per raó d'orientació sexual i identitat i expressió de gènere (art. 22), mencionant expressament els eixos de discriminació als considerants (9, 17 i 56). En aquest sentit, cal destacar la STJUE del 4 d'octubre de 2024 (assumpte C-4/23), que estableix l'obligació dels Estats membre a reconèixer el canvi d'identitat de gènere registral quan s'hagi dut a terme en un altre Estat membre d'acord amb els procediments previstos en el seu ordenament jurídic.

Finalment, la Comissió Europea va aprovar la primera Estratègia per a l'Igualtat de les Persones LGBTIQ 2020-2025 (2020) i, subsegüentment, el Parlament Europeu va aprovar la Resolució, del 14 de setembre de 2021, sobre els drets de les persones LGBTIQ a la Unió Europea, demanant el seu compliment efectiu i una major ambició en les mesures a emprendre per la Comissió. En un sentit similar, el 5 de juliol de 2023, els ministres responsables de polítiques LGTBIQ a la Unió Europea van signar la declaració "Avançant els drets LGBTIQ a Europa". En aquesta declaració hi expressen el compromís dels Estats signants amb el principi d'autodeterminació de gènere i convida la Comissió Europea i els Estats membre a promoure i adoptar diverses mesures per garantir els drets de les persones LGTBI+, com l'aprovació d'estratègies europees i nacionals, entre d'altres. Ha estat subscripta per un total de 16 estats, incloent-hi l'espanyol.

3. Instruments jurídics estatals i autonòmics

El marc legal intern de l'Estat espanyol que regeix les mesures relatives a la discriminació per raó d'OSIEGCS té un caràcter multinivell —estatal, autonòmic i local— i fragmentari segons la matèria i el motiu de discriminació tractat. A continuació, en destaquem les més rellevants.

3.1. Constitució Espanyola

La Constitució Espanyola (CE) és la norma superior de l'ordenament jurídic espanyol. Als efectes de protecció, cal destacar com a preceptes de referència l'article 10, el qual reconeix el dret a la dignitat de la persona i al lliure desenvolupament de la personalitat (STC 214/1991, STC 99/2019, FJ 4a); l'article 14 que reconeix com a dret fonamental el principi d'igualtat i no discriminació (STC 41/2006) i l'article 9.2 que imposa a l'Estat el deure de garantir que la mencionada igualtat sigui real i efectiva.

La Constitució no recull expressament la prohibició de discriminació per raó d'OSIEGCS; però progressivament l'ha anat reconeixent a través de la jurisprudència (STC 41/2006, FJ 3; STC 176/2008, FJ 4). En aquest sentit, cal destacar la **sentència 67/2022**, de 2 de juny, que reconeix expressament la «identitat de gènere» com a factor prohibit de discriminació (fins ara s'utilitzava l'expressió «condició de transsexual») i on s'integren, entre altres realitats, les persones no-binàries dins del concepte paraigües «trans». També reconeix la protecció de l'expressió de gènere com a projecció de la identitat de gènere dins el dret a la pròpia imatge (art. 18.1 CE) (FJ4), a més de la seva vinculació, de nou, a la dignitat i al lliure desenvolupament de la personalitat (art. 10 CE) (FJ 3). Així s'ha anat reiterant en la doctrina del Tribunal (STC 81/2024, 44/2024). També és rellevant la recent **sentència 44/2024**, de 12 de març, atès que reconeix la constitucionalitat al fet

⁸FRA, Manual de legislación europea contra la discriminación, p. 195-197.

⁹Pot consultar-se al següent enllaç: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0698>

¹⁰Pot consultar-se al següent enllaç: <https://www.igualdad.gob.es/wp-content/uploads/DECLARACIO%CC%81N-MI-NISTERIAL-LGBTIQ-FINAL-2.pdf>

que les mesures destinades a la prevenció, detecció i actuació de les dones víctimes de violència masclista incloguin les dones trans*.

Més enllà dels drets, la Constitució també estableix el deure de l'Estat a garantir-los. És important destacar l'article 9.2 CE sobre les condicions de llibertat i d'igualtat. Les conseqüències jurídiques de la vulneració d'aquests drets, així com la concreció de les mesures per garantir-los, es concreten en la legislació.

3.2. Estatut d'Autonomia de Catalunya

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya (EAC) és la norma superior de l'ordenament jurídic de Catalunya i preveu diverses disposicions de protecció dels drets de les persones LGTBI+. D'una banda, l'article 4 estableix un mandat als poders públics de promoure les condicions efectives de llibertat i igualtat, i l'article 15 reconeix el dret de totes les persones a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures de tota mena de discriminació, al lliure desenvolupament de la personalitat i capacitat personal, així com el deure dels poders públics de promoure-ho. D'altra banda, els articles 40.7 i 40.8 preveuen la promoció de la igualtat entre totes les persones i tota mena de famílies, així com l'eradicació de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones com a mandat per als poders públics.

En matèria competencial, correspon a l'Estat la legislació bàsica en matèria d'igualtat (art. 149.1.1a CE), però les comunitats autònomes com Catalunya tenen una competència instrumental en aquesta matèria en el marc de les competències pròpies (STC 159/2016, FJ 2; 44/2024), com resulta amb diferents normatives, com la Llei 11/2014 en matèria LGTBI+ o la Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació.

3.3. Codi penal

Al **Codi penal espanyol** trobem la prohibició de diverses conductes d'afecció principal per a les persones LGTBI+ en empara al principi d'igualtat i la prohibició de discriminació. Podem definir com a eines principals per a la protecció dels drets de les persones LGTBI+, per una banda, a la part general, **l'agreujant per motius d'orientació o d'identitat sexual o de gènere (art. 22.4 CP)** i, per altra banda, a la part especial, els anomenats delictes d'odi (art. 510 a 512 i 515 CP). A més a més, trobem també l'article 314 CP, on es prohibeix **la discriminació per motius d'orientació o d'identitat sexual i de gènere en l'àmbit laboral**, sigui públic o privat.

En primer lloc, l'article 22.4 CP contempla la possibilitat d'agreujar la pena de qualsevol delictes de la part especial del Codi penal comès amb motivació discriminatòria per raó d'orientació sexual i identitat sexual o de gènere. A partir de la reforma del 2021, es descarta la jurisprudència que requeria l'acreditació de la pertinència a un grup minoritari, donat que la nova redacció indica que és indiferent que aquestes circumstàncies o condicions concorrin efectivament sobre la persona que recau la conducta. La jurisprudència majoritària (STS 458/2019, entre d'altres) considera que s'atorga una major protecció als col·lectius discriminats que es troben en desavantatge per desenvolupar-se lliurement. Amb aquest motiu concret discriminatori, que cal provar en relació amb el fet delictiu, es materialitzen idees contràries a un valor constitucional essencial, el principi d'igualtat, que quedaria lesionat a banda del bé jurídic protegit del fet delictiu concret.

En segon lloc, els articles 510 CP i següents tipifiquen els anomenats **delictes d'odi**, prohibint totes aquelles conductes que fomenten de manera directa o indirecta l'odi, l'hostilitat, la discriminació i la violència per motiu d'orientació afectivosexual i/o d'identitat de gènere. A banda, també protegeixen en els casos de lesió de la dignitat de les persones del col·lectiu mitjançant la humiliació, menyspreu o descrèdit. És important destacar que s'estableix un subtipus agreujat del delicte quan la seva comissió s'hagués fet a través de les xarxes socials.

Als criteris interpretatius i més recents del Tribunal Suprem (STS 72/2018, ATS 7252/2021) trobem que l'element nuclear és «la manifestació d'epítets, qualificatius o expressions que contenen un missatge d'odi (...) generant un perill que es concreta amb el missatge amb contingut propi del 'discurs d'odi' (...) i que per si mateixa és contrari a la convivència».

Respecte a aquest delicte, també es preveu la modalitat de comissió per a les persones jurídiques, associacions, fundacions, encarregats de serveis públics i funcionaris, docents i altres professionals o empresaris privats. Les associacions il·lícites que cometin el delicte d'odi anteriorment explicat, també queden prohibides.

Les darreres dades publicades al respecte mostren un descens en els delictes d'odi registrats per les forces i cossos de seguretat de l'Estat l'any 2024, trencant la tendència alcista dels anys anteriors. En canvi, els comesos per raó d'orientació sexual i identitat de gènere en són una excepció, ascendint fins als 528 casos, el segon motiu més alt darrere del racisme o xenofòbia, però passant a primera posició entre els comesos a través d'internet i xarxes socials (71 casos). En el cas concret de Catalunya, dels 291 casos registrats, 116 corresponen als motius d'orientació sexual i identitat de gènere, situant-se en el primer lloc d'entre tots els motius. A més, Barcelona destaca com la província amb més casos de tot l'Estat per aquests motius (75 casos). Aquest informe serveix per valorar la implementació del II Plan de Acción de la lucha contra los delitos de odio (2022-2024), el qual finalitza enguany.

3.4. Llei 11/2014 vertebradora de les polítiques públiques LGTBI+ a Catalunya

La **Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia** (en endavant, **Llei 11/2014**) té com a objectiu garantir els drets de les persones LGTBI+ i eradicar totes les formes de discriminació basades en l'OSIEGCS. Regeix i garanteix els drets de les persones LGTBI+ amb polítiques públiques i un règim d'infraccions i sancions propi.

L'òrgan competent per vetllar sobre l'aplicació d'aquesta llei actualment, així com d'instruir els expedients sancionadors derivats de possibles infraccions previstes en aquesta, és l'**Oficina d'Igualtat de Tracte i No-discriminació (OITND)** de la Generalitat de Catalunya. Es va crear l'any 2022 amb la finalitat de centralitzar els serveis de denúncies i atenció a les víctimes de discriminació des de l'àmbit jurídic i psicosocial, en virtut de la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no-discriminació, però també de la Llei LGTBI+ catalana. L'abril de 2023 va imposar la primera sanció des de la seva creació, en concret, a l'organització Hazte Oír per la circulació d'un autobús amb un missatge transfòbic. També l'any 2021 neix el **Departament d'Igualtat i Feminismes**, dins del qual es crea la **Direcció General de Polítiques Públiques LGBTI+** (Decret 249/2021, de 22 de juny, d'estructuració del Departament d'Igualtat i Feminismes), especialment centrat a elaborar o incorporar la perspectiva LGTBI+ a les polítiques públiques i gestionant la Xarxa d'Atenció Integral SAI.

¹¹Podeu consultar l'Informe sobre la evolución de los delitos e incidentes de odio en España (2024) al següent enllaç: https://www.interior.gob.es/opencms/export/sites/default/.galleries/galeria-de-prensa/documentos-y-multimedia/balances-e-informes/2024/2024-INFORME_2024_Delitos_incidencias_odio.pdf

¹²Podeu consultar el II Plan de Acción de la lucha contra los delitos de odio (2022-2024) al següent enllaç: <https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/servicios-al-ciudadano/Delitos-de-odio/descargas/II-PLAN-DE-ACCION-DE-LUCHA-CONTRA-LOS-DELITOS-DE-ODIO.pdf>

La Llei 11/2014, de naturalesa administrativa, és preventiva, garantista i específica per a les persones LGTBI+. Incorpora a la legislació catalana alguns dels estàndards internacionals de defensa dels drets humans, on es consagren els principis bàsics d'igualtat i no-discriminació. En aquest sentit, recull una sèrie de mesures per fer efectiva la garantia de drets i llibertats de les persones LGTBI+ en els diferents espais i escenaris que conformen el seu esdevenir diari, abastant sectors concrets on implementar polítiques actives i operatives, així com mecanismes punitius, totes elles destinades a garantir i promoure una igualtat efectiva i eradicar les violències cap al col·lectiu.

En els darrers anys s'ha anat desenvolupant àmbits importants en relació amb molts dels drets reconeguts en el cos normatiu. De l'any 2024 cal destacar, en primer lloc, l'ampliació a 117 punts de la Xarxa SAI LGTBI+, els quals atenen fins a 6 casos nous al dia. En aquest sentit, la Generalitat, recollides per diferents òrgans i cossos que en depenen, ha registrat fins a 479 denúncies per LGTBI-fòbia durant el 2024, la majoria provinents de Mossos d'Esquadra i de caràcter penal. Aquest nombre d'incidències segueixen sent una minoria respecte a la realitat, com mostren les dades de l'enquesta elaborada per l'OITND, instrument essencial per poder analitzar les discriminacions patides pel col·lectiu LGTBI+ i, a partir d'aquestes, construir polítiques públiques de prevenció, detecció i intervenció. En aquest punt volem remarcar que una millor i freqüent coordinació amb les entitats — com ja es duu a terme amb altres organitzacions, com l'Oficina per la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona — podria apropar la institució a les persones afectades i reflectir millor la situació.

¹³ Podeu consultar aquesta informació al següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/419680/igualtat-feminismes-presenta-lorganisme-proteccio-promocio-igualtat-tracte-no-discriminacio>

¹⁴ Per a més informació, podeu consultar el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/501702/generalitat-imposa-sancio-20000-euros-hazte-oir-lautobus-transfobic-que-circular-barcelona>

¹⁵ Podeu consultar les seves actuacions al següent enllaç: <https://igualtat.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/lgbti/index.html>

¹⁶ Podeu consultar més informació al següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/627562/safegeix-nou-punt-xarxa-sai-lgbti-montcada-reix>

¹⁷ Podeu consultar més informació al següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/723363/xarxa-servei-datencio-integral-lgbti-catalunya-aten-6-casos-nous-dia>

¹⁸ Podeu consultar les dades de l'informe Radiografia de l'LGBTI-fòbia i primer estudi de les atencions realitzades per la Xarxa SAI LGTBI+ a Catalunya l'any 2024 al següent enllaç:

En segon lloc, en l'àmbit **laboral i administratiu**, va aprovar-se l'Acord de Govern 26/2024, del 30 de gener, pel qual s'aprova el Protocol d'intervenció per gestionar la diversitat per raó d'identitat de gènere a l'Administració de la Generalitat de Catalunya i la seva comissió de seguiment per prevenir, acompanyar i intervenir en els casos de discriminació per raó d'identitat de gènere, així com per millorar el tracte cap a les persones trans* que treballen a la Generalitat. Pel que fa a la **cultura i els mitjans de comunicació**, va presentar-se el protocol per a la prevenció i l'abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques en el sector audiovisual signat amb l'Acadèmia del Cinema Català, i va actualitzar-se el codi sobre el tractament de les persones LGBTI+ als mitjans conjuntament amb el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) i el Col·legi de Periodistes de Catalunya. També en matèria de **transport públic**, es va signar amb FGC un acord per promoure polítiques d'igualtat i no discriminació, com la creació d'un protocol per a la detecció, intervenció i seguiment de casos d'assetjament i discriminació, així com la formació del personal, d'igual manera que Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) i en el qual vam participar en la seva elaboració. Una decisió també important és la incorporació del Consell LGTBI a la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra les Violències Masclistes.

Finalment, a escala **municipal**, s'està elaborant una **Ordenança d'igualtat de tracte i no discriminació** per part de l'Ajuntament de Barcelona que pretén unificar en un únic text les infraccions i sancions aplicables en els àmbits de competència municipal, així com en posar èmfasi en la prevenció. Cal destacar que la mateixa llei reconeix l'especificitat de Barcelona i li atorga competències en l'àmbit sancionador (art. 38.1). Com a Observatori hem participat en la fase inicial sol·licitant que la mirada no sigui només punitiva, sinó també se centri en les polítiques públiques que pot desenvolupar l'Ajuntament i que contempli la coordinació interadministrativa i amb les entitats. D'aquesta manera, accions que ja duen a terme en aquest sentit, com l'**Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona** fruit de la col·laboració de les entitats amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND) a través de la Taula d'Entitats amb Servei d'Atenció a Víctimes de Discriminació (SAVD), de la qual l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia hi forma part, i que, malgrat una infradenúncia persistent, mostra unes xifres més realistes i en augment respecte a anys anteriors.

Per concloure, **l'any 2024 es commemoren els 10 anys de l'aprovació de la llei**. En aquest període, malgrat que s'han desenvolupat avenços, cal fer-ne una valoració ambivalent en el desplegament i implementació. Concretament, amb les últimes dades publicades, tan sols s'han interposat un total de 6 sancions d'acord amb el seu règim sancionador. Així mateix, a banda de la creació de l'òrgan consultiu del Consell Nacional LGTBI, no s'han creat organismes entre administracions públiques o estructures amb entitats de coordinació freqüent per a l'elaboració de polítiques públiques LGTBI+. En la reforma de la llei que s'està tramitant en l'actualitat al Parlament, estem incidint perquè es corregeixin aquestes mancances.

En el mateix sentit, més enllà del text de la llei, el **Reglament específic per a regular el règim d'infraccions i sancions** que preveu la llei (DF 1a) segueix pendent d'aprovació des de l'any 2017, la qual cosa ha suposat que els expedients s'hagin tramitat a través del procediment administratiu general (DT 2a), sense adaptar-se a les necessitats específiques. Amb l'aprovació de la llei 19/2020, la Generalitat pretenia aprovar una regulació conjunta per als procediments sancionadors de totes dues lleis (DF 2a.1), però tampoc ha arribat a promulgar-se mai. També queda pendent d'aprovar el decret de funcionament de l'OITND de la Generalitat (DF 2a.2).

²⁶ Podeu consultar més informació al següent enllaç: <https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/ca/noticia/barcelona-tindra-una-ordenanca-contra-la-discriminacio-pionera-a-espanya>

²⁷ Podeu consultar l'Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2024 al següent enllaç: https://ajuntament.barcelona.cat/dretsdiversitat/sites/default/files/InformeDiscriminacions2024_Online_CAT.pdf

²⁸ Podeu consultar l'informe al següent enllaç: <https://govern.cat/govern/docs/2021/06/08/12/35/803af855-5a4a-48a9-ba40-def0f729890a.pdf>.

3.5. Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no discriminació

A finals de l'any 2020 es va aprovar la Llei catalana 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació (en endavant, Llei 19/2020). Aquesta llei ja es preveia en el moment de tramitar-se la Llei 11/2014 amb l'objectiu d'esdevenir la llei generalista del dret antidiscriminatori català, ja que tracta transversalment tota mena de discriminacions (per motiu ètnic-racial, de gènere, d'orientació afectivosexual, etc.). La Llei va entrar en vigor el dia 30 de gener de 2021 i mereix alguns comentaris.

En primer lloc, la Llei 19/2020 modifica la Llei 11/2014 tot unificant l'òrgan competent per a incoar i instruir els expedients administratius, així com per a imposar les sancions subsegüents contemplades als respectius règims sancionadors. Més enllà d'això, i fruit de la seva voluntat generalista, la Llei 19/2020 se situa en un caràcter supletori (DF 1a) respecte a la Llei 11/2014. D'aquesta manera, en primer lloc, sempre és aplicable la Llei 11/2014 i, en defecte d'aplicació d'un supòsit concret, es recorre a la Llei 19/2020.

La Llei 19/2020 es divideix en dues parts: una de foment i una sancionadora. La part de foment tracta de manera integral i transversal les principals accions per evitar la discriminació en el si de l'Administració i la societat, però més destacable és el règim sancionador creat per la nova llei.

Als supòsits de la Llei 11/2014 se n'afegeixen de nous, com per exemple pintades a murals o mobiliari públic que generin rebuig o menyspreu. Per contra, no soluciona un dels principals problemes d'aplicació de la Llei 11/2014: la frontera entre el dret administratiu i el dret penal. El dret penal té preferència sobre l'administratiu, de manera que si una conducta és susceptible de penar-se, no pot sancionar-se mitjançant les lleis 11/2014 ni 19/2020. Així, la Llei 19/2020 sanciona conductes com determinats actes de menyspreu LGTBI-fòbic que ja es recullen al Codi penal, o fins i tot «conductes relatives als delictes d'odi», essent una remissió directa que afegeix encara més confusió. En canvi, no incorpora d'altres que són més difícils de penar, com per exemple les teràpies de conversió –conducta sancionada a altres comunitats autònomes o a la llei estatal–.

Finalment, cal destacar en positiu la introducció de mitjans alternatius de resolució de conflictes i el desenvolupament de la previsió de la legitimació de les associacions que treballen per la defensa i promoció dels drets recollits en aquesta llei (art. 26.2), com l'Observatori, especialment quan no hi hagi una persona individualment afectada, situació que en cas contrari quedaria desemparada.

3.6. Llei 15/2022 d'igualtat de tracte i no discriminació estatal

De la mateixa manera que la catalana, aquesta llei, també coneguda com a Llei Zerolo, configura un règim jurídic antidiscriminatori general, on s'inclou la discriminació per raó d'orientació sexual i la identitat i expressió de gènere (Preàmbul, art. 2.1 i DF 5a.2). Aquesta llei és d'aplicació supletòria a la llei trans* estatal (DA 4a Llei 4/2023)

3.7. Llei 4/2023 trans* i LGTBI+ estatal

Després que durant molts anys es lluités per la demanda històrica de tenir una llei LGTBI+ i una altra específica trans*, es va recollir al Pacte de Govern PSOE-Unidas Podemos i el Ministeri d'Igualtat va elaborar els dos esborranys, però la tramitació va quedar aturada pels desacords entre els partits de Govern, especialment en la despatologització de les persones trans*, la mesura més reivindicada. Després d'un procés llarg i incert, on van decaure mesures importants en la negociació —com la separació en dues lleis diferents—, va arribar la data històrica del 16 de febrer de 2023 quan es va aprovar definitivament al Congrés la **Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI+** i es va publicar per entrar en vigor el 2 de març de 2023.

Aquesta nova llei deroga la **Llei estatal 3/2007 reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones**. Respecte a aquesta, de contingut merament processal, es passa a una llei integral antidiscriminatòria amb els següents canvis principals.

En primer lloc, la llei dedica el Títol II específicament a **mesures específiques per a la igualtat real de les persones trans***, diferents de les contemplades per a les persones LGTBI+. En concret, es despatologitza el col·lectiu trans* a través de l'autodeterminació de gènere, eliminant-se per fi el diagnòstic del suposat trastorn mental anomenat «disfòria de gènere». Ara bé, es requereix d'una segona confirmació des de la sol·licitud del canvi de sexe registral en un termini de 3 mesos per formalitzar-lo (art. 44). També s'estableix la possibilitat de revertir el canvi de sexe registral a partir dels 6 mesos des de la inscripció, però en aquest supòsit es requereix d'autorització judicial a través d'expedient de jurisdicció voluntària (art. 47). Des de la Direcció General de Seguretat Jurídica i Fe Pública també es va dictar la Instrucció de 26 de maig de 2023 que confirmava tots aquests canvis i els desenvolupava per a la seva aplicació per part del Registre civil.

També s'amplia l'àmbit subjectiu d'aquest dret, és a dir, les persones que poden exercir-lo. D'una banda, seguint el pronunciament del Tribunal Constitucional (STC 99/2019), es permet la rectificació del sexe registral i, si escau, del nom als menors d'edat. Així, els majors de 16 anys poden sol·licitar-ho per si mateixos, els menors d'entre 14 i 16 anys han d'estar assistits pels seus representants legals, i els menors de 12 a 14 anys han de sol·licitar-ho a través d'un expedient de jurisdicció voluntària. Es contempla la possibilitat que en cas de desacord entre els representants legals, o bé d'aquests amb el menor, es designi un defensor judicial (art. 43). En canvi, per als menors de 12 anys només es preveu el canvi de nom registral (art. 48). D'altra banda, també s'amplia als estrangers, tot i que se'ls demana el compliment d'uns requisits d'impossibilitat de canvi al seu país d'origen (art. 50).

En segon lloc, donada la seva configuració com a integral, incorpora un seguit de mesures en forma de **polítiques públiques per assolir la igualtat efectiva en diversos àmbits** com el laboral, educatiu, cultural, esportiu i els mitjans de comunicació. També en salut, on es reconeix la **possibilitat que les persones lesbianes, bisexuals, altres dones sense parella i persones trans* amb capacitat de gestar tinguin accés a tècniques de reproducció assistida** (art. 16.2). Seguint amb la salut, s'inclou la prohibició de les cirurgies de «modificació genital» de les persones intersexuals com a mínim fins als 12 anys i sempre a instàncies del menor d'edat (art. 19).

²⁹Aquest punt ha estat qüestionat per l'informe del Consell General del Poder Judicial, el qual considera que no s'haurien de prohibir quan la persona LGTBI+ que s'hi sotmet a aquestes teràpies dona el consentiment. Podeu consultar aquesta informació al següent enllaç:

<https://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/En-Portada/El-CGPJ-aprueba-por-unanimidad-el-informe-al-anteproyecto-de-Ley-para-la-igualdad-real-y-efectiva-de-las-personas-trans-y-para-la-garantia-de-los-derechos-de-las-personas-LGTBI>

En tercer lloc, es regulen altres grans reivindicacions com el **reconeixement del progenitor no gestant d'una parella no casada en matèria de filiació**, només requerint d'una declaració (DF 1a) o la prohibició de les anomenades «teràpies de conversió», independentment del consentiment de la persona, però sense tipificar-se com a delictes.

Finalment, s'incorpora un **règim d'infraccions i sancions** (art. 76 i sg.), i dues estratègies estatals per a la igualtat de tracte i no discriminació de caràcter quadriennal, una per a les persones LGTBI+ (art. 10) i una altra concreta per a les persones trans* (art. 52), les quals segueixen sense elaborar-se.

Malgrat que l'aprovació d'aquesta llei es pot considerar una gran fita històrica per al reconeixement i garantia dels drets de les persones LGTBI+, especialment de les persones trans*, cal destacar que també **n'han quedat fora qüestions de gran transcendència com el reconeixement de les persones no-binàries i de la violència intragènere**, o bé que malgrat la reducció de les restriccions, se'n mantenen per als immigrants i s'exclouen els menors de 12 anys. Ara bé, la sentència 792/2023, de 23 de gener, del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, obliga l'Estat espanyol a reconèixer la identitat no binària a les persones que al seu país d'origen així ho tinguin previst a la seva documentació oficial, a diferència de les de nacionalitat espanyola.

També cal destacar que no s'estan desenvolupant les seves previsions, com les estratègies estatals. Tan sols pot destacar-se l'aprovació del **Real Decreto 1026/2024**, de 8 de octubre, per el que se desenvolupa el conjunt planificat de les mesures per a la igualtat i no discriminació de les persones LGTBI en les empreses, que obliga a les empreses de més de 50 persones treballadores a incorporar mesures de prevenció, detecció i intervenció de discriminació per LGTBI-fòbia.

Més enllà de la implementació de la llei, cal destacar mesures com la interposició d'un recurs d'inconstitucionalitat contra la modificació de les lleis trans* i LGTBI+ de la Comunitat de Madrid que pretenia una regressió en drets i crear dificultats per al seu exercici. També el relleu en la direcció del Instituto de las Mujeres, atès que la fins aleshores directora havia mostrat obertament un discurs trànsfob.

Finalment, malgrat no ser fruit de l'acció del Govern espanyol o les Corts Generals, cal destacar la **sentència 1900/2024**, del 28 de novembre, del Tribunal Suprem que estableix que la bandera LGTBI+ pot penjar-se en edificis i espais públics, per no ser un símbol partidista, i que no infringeix la neutralitat institucional, sinó que propugna per la igualtat en compliment del principi d'igualtat previst a la Constitució i als Tractats Internacionals.

³⁰Per a més informació, podeu consultar el següent enllaç: <https://www.igualdad.gob.es/comunicacion/sala-de-prensa/el-gobierno-interpone-recursos-de-inconstitucionalidad-contra-la-ley-trans-y-lgtbi-de-la-comunidad-de-madrid/>

4. Canvis legislatius

4.1. Modificació de la Llei 11/2014

Des de l'aprovació de la Llei 11/2014, pionera en el seu moment en l'Estat espanyol, hi ha hagut un gran avenç en el dret antidiscriminatori per raó d'OSIEGCS que l'ha deixat obsoleta.

D'una banda, la Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació introdueix un règim sancionador susceptible d'aplicar a les conductes LGTBI-fòbiques contemplades a la Llei 11/2014, de manera que es genera una duplicitat. Com s'ha mencionat anteriorment, es preveu expressament que la Llei 19/2020 només s'apliqui de manera subsidiària, però suposa una diferència de tracte perquè una mateixa conducta, segons el motiu de discriminació, pot comportar una sanció diferent o directament cap. A més, s'ha constatat la imposició de sancions motivades per raó dels motius protegits per la Llei 11/2014 en aplicació de la Llei 19/2020, infringint aquesta supletorietat. D'altra banda, a la reforma del Codi penal de l'any 2015 es van incorporar els anomenats «delictes d'odi» (art. 510-sg. CP), produint que determinats supòsits de la Llei 11/2014 siguin de difícil aplicació per la primacia del Dret penal.

Si sumem aquestes dues qüestions al fet que la jurisprudència internacional i estatal (STC 67/2022) i l'aprovació de la **Llei estatal 15/2022 integral per a la igualtat de tracte i la no discriminació**, coneguda com a Llei Zerolo, i la **Llei estatal 4/2023 per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI, coneguda com a Llei trans***, ha avançat en el reconeixement la protecció al col·lectiu LGTBI+ fins i tot amb previsions que manquen a la llei catalana, es feia necessari reformar la **Llei catalana 11/2014**. Per aquest motiu, l'Observatori va impulsar una proposta de reforma, que es va materialitzar amb una proposició de llei presentada pel grup parlamentari CUP al Parlament de Catalunya i a la qual es van sumar altres entitats a posteriori. Amb les eleccions anticipades, va decaure, però, com es van comprometre al Compromís LGTBI+ celebrat per l'Observatori contra l'LGTBI-fòbia, es van reprendre els treballs, tornant a registrar el text el 16 de desembre de 2024, ja incorporant els canvis acordats a l'anterior legislatura.

4.2. Avantprojecte de llei trans* i intersexual catalana

A la Llei 19/2020 es preveia un mandat al Govern català pel qual havia d'aprovar en un termini de 12 mesos un avantprojecte de llei sobre el canvi de nom i el reconeixement del sexe de les persones trans* (DA 9a). Posteriorment, el juny de 2021 es va aprovar una moció i tal com consta en el Pla de Govern de la XIV legislatura, aquell any es tancava amb l'anunci de l'inici de tramitació d'una llei trans* catalana impulsada per la Conselleria d'Igualtat i Feminismes que s'anomenaria **Llei integral de reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere**.

³¹Per a més informació, podeu consultar el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/501702/generalitat-imposa-sancio-20000-euros-hazte-oir-lautobus-transfobic-que-circular-barcelona>

³²Podeu consultar la moció al següent enllaç:

<https://www.lamanyana.cat/erc-registra-una-mocio-al-parlament-per-impulsar-una-lei-trans/>

³³Podeu consultar el Pla de Govern de la XIV Legislatura al següent enllaç:

https://presidencia.gencat.cat/web/.content/ambits_actuacio/pla_govern/XIV_legislatura/XIV_PdG.pdf

Tot i que ja existeix a Catalunya una llei específica per al col·lectiu LGTBI+ —la Llei 11/2014—, segons consta a la memòria preliminar, aquesta llei pretén elevar normativament els protocols, instruccions i serveis específics establerts en diversos àmbits per reconèixer el dret d'autodeterminació de gènere, desenvolupar un marc de polítiques públiques per assolir la igualtat material, així com reconèixer la despatologització de les persones trans*, també per a menors d'edat —un dels punts controvertits durant la negociació de la llei trans* estatal— i incloure-hi mecanismes de reparació històrica. Durant el gener i febrer de 2022 es va dur a terme el procés de consulta pública, en el qual l'Observatori va participar, i el 4 d'octubre es va publicar l'informe de retorn on s'exposava que s'estudiarien les propostes.

A mitjans de gener de 2024 es va publicar l'avantprojecte d'aquesta llei i es va sotmetre a informació pública, en el qual l'Observatori va tornar a participar. En l'articulat s'hi preveia el reconeixement de les persones no binàries a la documentació administrativa, el desenvolupament de polítiques públiques en àmbits com l'educatiu, laboral, sanitari i en l'habitatge —moltes de les quals ja s'estaven duent a terme, però passarien a quedar recollides en una normativa—; així com un nou règim sancionador, que se sumaria als ja previstos a la Llei 19/2020 i a la Llei 11/2014, sense establir un criteri sobre quin dels tres seria d'aplicació en les discriminacions subjectes a totes tres lleis, ni com s'aplicaria en casos d'interseccionalitat. A més, malgrat el títol, també se centra en el motiu de discriminació relatiu a les característiques sexuals i se superposa amb els treballs que s'estan duent a terme al Parlament de reforma de la Llei 11/2014. La convocatòria d'eleccions anticipades va comportar que també decaigués, sense que el nou Govern n'hagi anunciat la represa de la tramitació.

En definitiva, aquest conjunt de normatives influeixen perquè constitueixen un pilar fonamental per a la garantia efectiva dels drets de les persones LGTBI+. Aquest marc legal no només estableix un reconeixement formal dels drets vinculats a l'OSIEGCS, sinó que també actua com a eina de transformació social, afavorint la visibilització, la protecció i la reparació davant les discriminacions. Així, la seva actualització constant, la seva implementació efectiva i l'existència de mecanismes de seguiment resulten imprescindibles per avançar cap a una societat veritablement inclusiva i lliure d'LGTBI-fòbia.

³⁴Podeu consultar la memòria preliminar de l'avantprojecte de llei al següent enllaç: https://participa.gencat.cat/uploads/decidim/attachment/file/3177/1._Acord_de_Govern_Mem%C3%B2ria_Preliminar.pdf.

³⁵Podeu consultar aquesta informació al següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/416626/govern-inicia-tramitacio-ley-trans-catalana>

³⁶Enllaç al procés de consulta pública: <https://participa.gencat.cat/processes/dretalaidentitatexpressiodegenere>

³⁷Podeu consultar aquesta informació al següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/573462/departament-digualtat-feminismes-ultima-lavantprojecte-ley-trans-catalana>

³⁸Podeu consultar la documentació i la fase del procés on es va quedar aturada la tramitació al següent enllaç: <https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/normativa-i-informacio-interes-juridic/normativa/normativa-en-tramit/igu/en-tramit/projecte-ley-reconeixement-identitat-expressio-genere>

4. ANÀLISI QUANTITATIVA

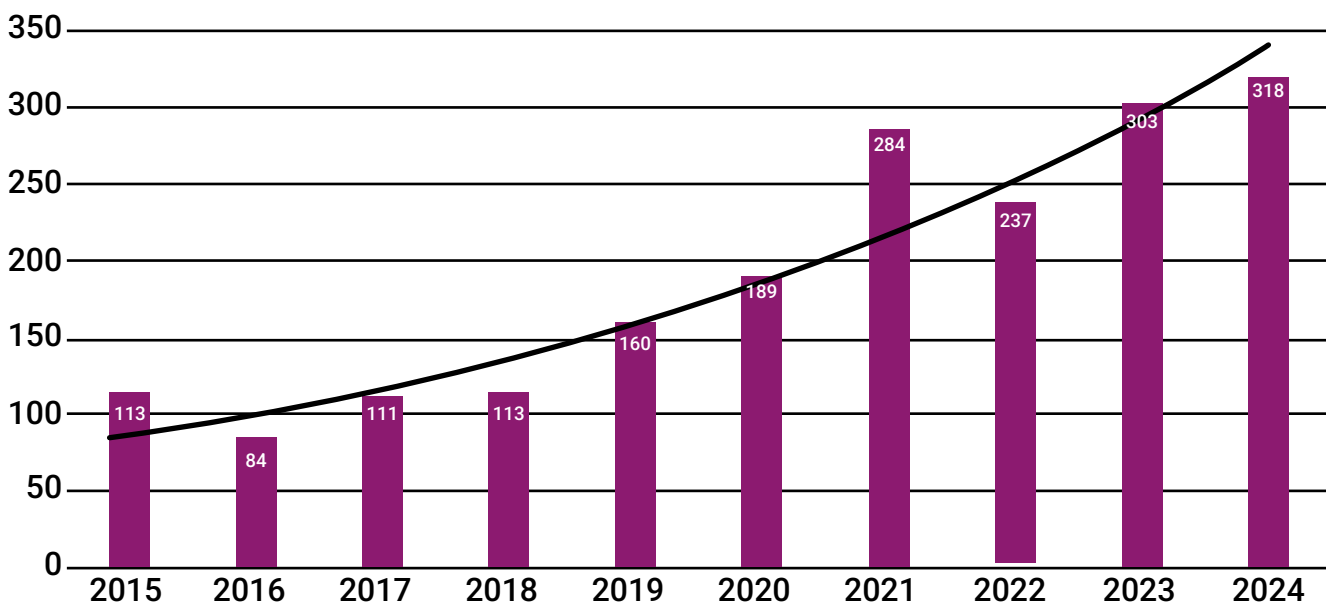
Aquest capítol analitza quantitativament els casos d'LGTBI-fòbia recollits el 2024 per l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia, tot considerant en alguns casos l'evolució dels darrers deu anys. L'objectiu és oferir una imatge descriptiva i una breu interpretació dels resultats, centrats en les discriminacions i agressions motivades per OSIEGCS al territori català, d'acord amb els indicadors detallats al capítol 2.

S'entén per incidència qualsevol comunicació escrita rebuda per l'Observatori —ja sigui d'una persona, entitat o institució, o bé detectada d'ofici— que denunciï un possible fet LGTBI-fòbic, és a dir, una discriminació i/o agressió vinculada a la pertinença (o possible pertinença) al col·lectiu LGTBI+. Les incidències arriben a través de diferents canals (formulari web, correu electrònic, telèfon o presencialment) i sempre es registren per escrit. Posteriorment, l'equip jurídic en fa una valoració i proposa un itinerari a la persona afectada.

4.1 Dades globals - Total d'incidències

L'any 2024 s'han registrat 318 incidències. Si tenim en compte les dades globals del total de casos d'LGTBI-fòbia registrats a Catalunya per any per l'Observatori (2015-2024):

Gràfic 1. Total d'incidències, 2015-2024.

Es troben canvis en el nombre de casos d'LGTBI-fòbia reportats a Catalunya entre 2015 i 2024, tot mostrant l'evolució de la recollida d'incidències de les discriminacions per motius d'OSIEGCS.

- **La tendència general** mostra un augment significatiu en els casos reportats, passant de 113 casos el 2015 a 318 casos el 2024.

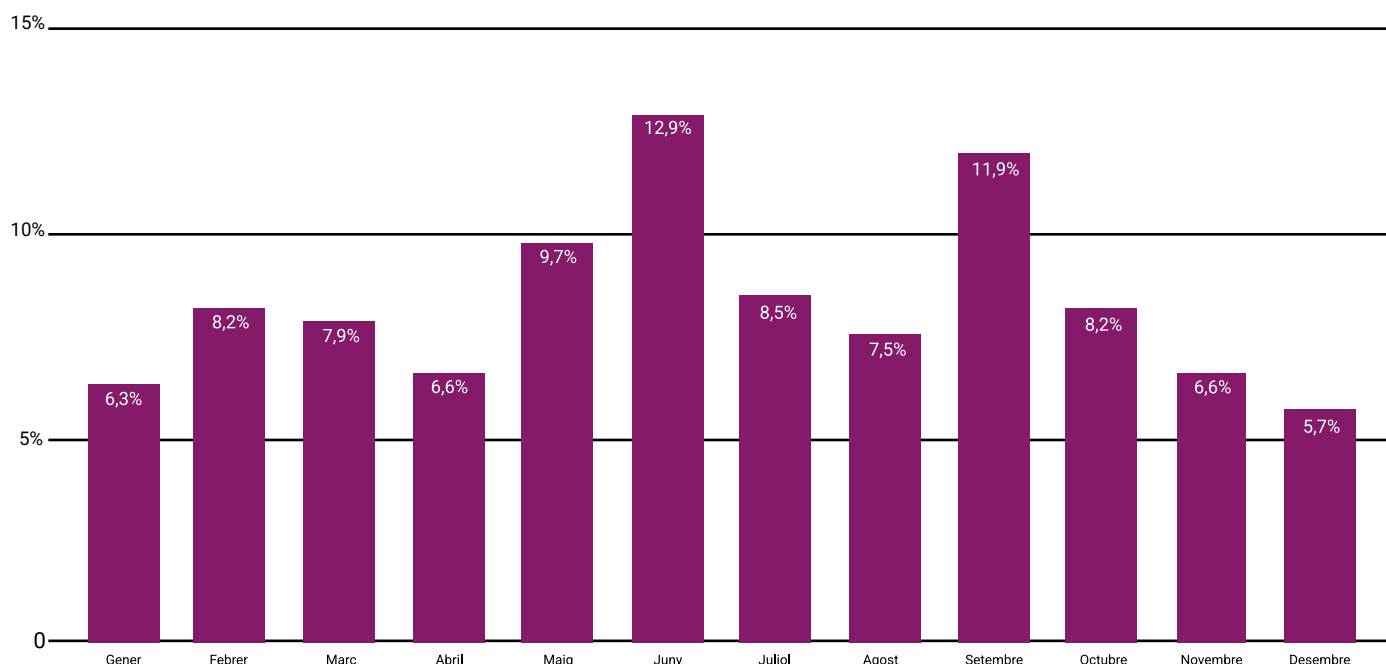
- A partir de l'any 2020 es troba un augment continuat i notable de les incidències que s'ha mantingut estable fins al 2024 (exceptuant un lleuger descens l'any 2022). Així doncs, comparat amb l'any 2015 podem dir que les incidències han augmentat en un 181 %.

Aquestes dades poden tenir diverses interpretacions, però totes elles subratllen la necessitat de continuar treballant per eradicar l'LGTBI-fòbia a Catalunya. Per una banda, poden ser un indicador que els mecanismes de comunicació han arribat a les persones destinatàries i que, per tant, la feina realitzada per les entitats de Catalunya segueix sent necessària. Les polítiques públiques i les iniciatives socials han de continuar centrant-se en la garantia dels drets de les persones LGTBI+ i en la sensibilització de la societat per reduir la discriminació i la violència basada en l'OSIEGCS.

4.2 Distribució temporal

L'indicador de distribució temporal es refereix al mes de l'any i el dia de la setmana en el que es rep i registra la incidència. A continuació, es presenta la distribució temporal per mesos de les incidències registrades durant el 2024 (Gràfic 2), la distribució temporal per mesos de les incidències registrades entre 2020 i 2024 (Taula 1) i la distribució temporal de les incidències dins la setmana; distingint aquelles que ocorren entre setmana i els caps de setmana (Gràfic 3).

Gràfic 2. Distribució temporal d'incidències, 2024. Percentatges

Base aplicable: 318

Com es pot observar en el **Gràfic 2**, juny (12,9 %) és el mes amb el nombre més alt d'incidències reportades, seguit de setembre (11,95 %). Els mesos en els quals hi ha el menor nombre d'incidències reportades són desembre (5,7 %) i gener (6,3 %) seguit d'abril i de novembre (6,60 %, cada mes). La resta de mesos tenen incidències força similars al voltant de 7,55 % i 9,75 %.

L'anàlisi de la distribució temporal de les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya el 2024 revela que hi ha una variabilitat significativa en els casos reportats al llarg de l'any. El mes de juny segueix sent el mes en el qual es mostra una major incidència de casos. Això subratlla la necessitat de reforçar la sensibilització durant aquests períodes clau. En general, la distribució uniforme al llarg de l'any indica que l'LGTBI-fòbia és una problemàtica persistent que requereix atenció contínua.

La Taula 1 presenta la distribució percentual mensual de les incidències d'LGTBI-fòbia reportades a Catalunya des de 2020 fins a 2024.

Taula 1. Distribució temporal d'incidències, 2020-2024. Percentatges

	2020	2021	2022	2023	2024
Gener	11,1%	3,2%	8,4%	7,9%	6,3%
Febrer	9,0%	3,5%	7,6%	10,6%	8,2%
Març	8,5%	5,3%	13,9%	9,9%	7,9%
Abril	4,8%	8,1%	6,8%	3,6%	6,6%
Maig	8,5%	6,0%	11,4%	8,3%	9,7%
Juny	9,0%	9,2%	11,8%	10,9%	12,9%
Juliol	10,6%	16,9%	5,9%	10,2%	8,5%
Agost	9,5%	9,9%	8,0%	8,3%	7,5%
Setembre	6,4%	14,4%	7,2%	5,6%	11,9%
Octubre	9,0%	8,5%	5,9%	8,3%	8,2%
Novembre	8,5%	10,9%	9,7%	9,6%	6,6%
Desembre	4,8%	4,2%	3,4%	6,3%	5,7%

L'anàlisi de la distribució temporal de les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya entre 2020 i 2024 revela diversos patrons i fluctuacions interessants. Cal tenir en compte que les dades presentades són en percentatges i no en valors absoluts. En general, s'observa una disminució en els casos reportats al mes de gener, passant de l'11,1 % el 2020 al 6,3 % el 2024.

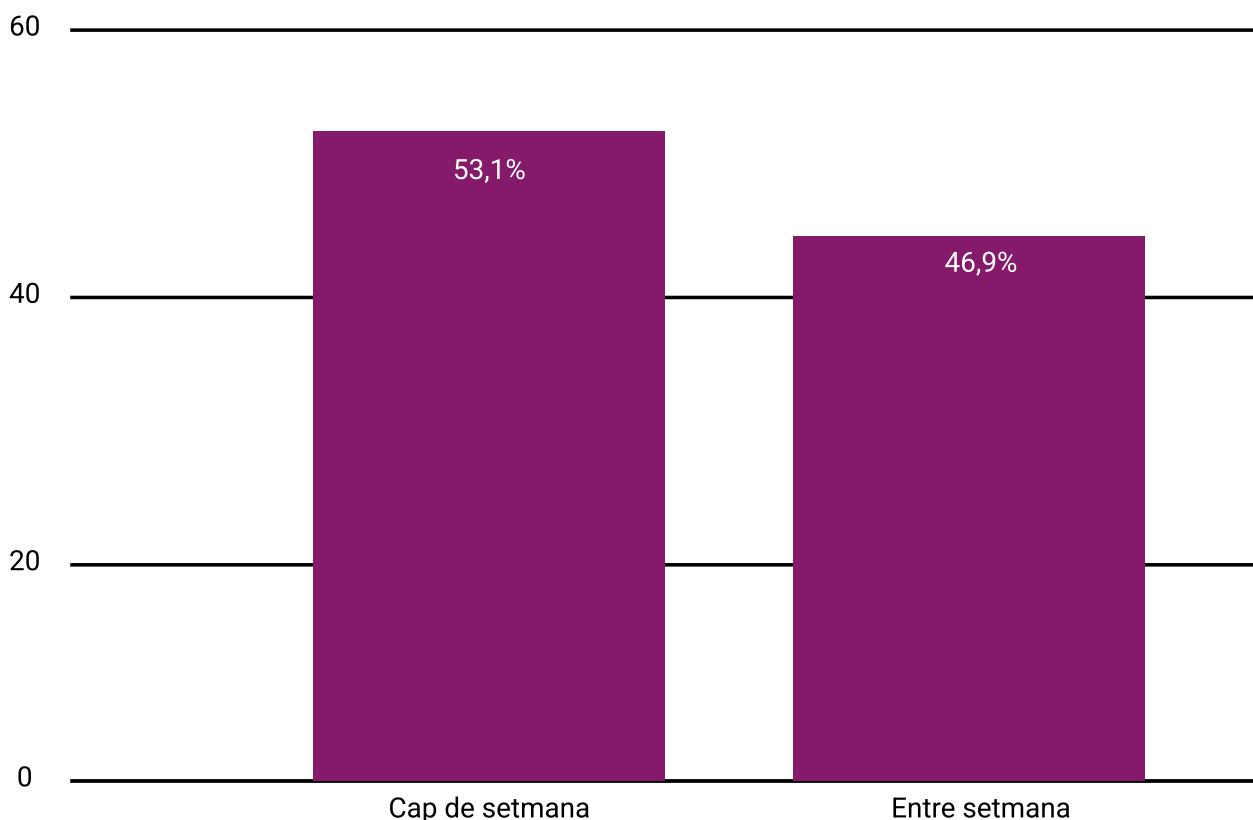
1 Per a la interpretació de les taules a tot l'informe fem seguir una gamma de colors violetes de diferents intensitats que destaquen els percentatges. A mesura que és més gran el percentatge (%), més fosc (intens) és el color utilitzat. Així mateix, es pot establir visualment la comparació i/o diferències de percentatges més rellevants i destacables.

Com s'ha comentat, juny continua sent un mes amb alta incidència, arribant al 12,9 % el 2024, possiblement relacionat amb les celebracions del mes de l'Orgull LGTBI+, o també relacionat amb les festivitats locals als pobles i ciutats. Tot plegat posa de manifest la importància de disposar d'un marc legal sòlid i actiu que permeti garantir els drets del col·lectiu, especialment en contextos i moments en què la seva visibilitat augmenta.

Al juliol, després d'un pic del 16,9 % el 2021, i d'una disminució clara el 2022 (5,9 %) s'ha estabilitzat en els darrers anys arribant al 8,5 % el 2024. Agost manté percentatges relativament constants al llarg dels anys, tot i que es pot veure una tendència a la baixa amb un 7,5 % el 2024. Setembre, malgrat que havia presentat una disminució significativa del 14,4 % el 2021 fins al 5,6 % el 2023, el 2024 ha tornat a augmentar situant-se en un 11,9 %.

A l'octubre, hi ha un augment lleuger del 5,9 % el 2022 al 8,2 % el 2024. Novembre, que era un dels mesos amb més reports d'incidències en anys anteriors, ha disminuït el 2024, presentant el 6,5 % dels casos. Tot i una lleugera recuperació el 2023 (6,3 %), desembre continua sent un dels mesos amb menor incidència el 2024, presentant el 5,7 % dels casos. Finalment, pel que fa als mesos de febrer i març hi ha un lleuger descens de registre d'incidències (8,2 % i 7,9% respectivament), i l'abril augmenta considerablement respecte a l'any 2024 amb un 6,6%, tot ser un dels mesos amb menys reportació d'incidències.

Gràfic 3. Distribució temporal d'incidències dins la setmana, 2024. Percentatge

Base aplicable: 207

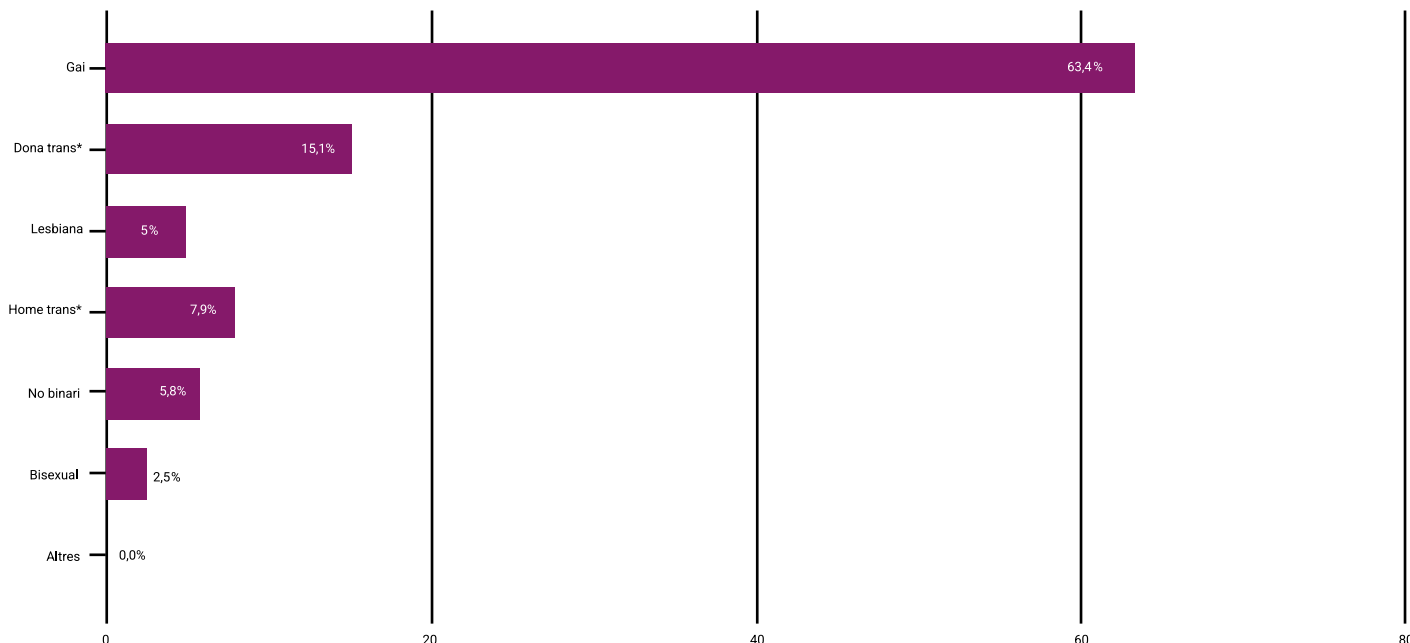
L'anàlisi de la distribució temporal de les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya durant el 2024 revela una lleugera predominança de casos ocorreguts entre setmana en comparació amb el cap de setmana. Concretament, el 46,9 % dels incidents es van produir entre setmana, mentre que el 53,1 % van tenir lloc durant el cap de setmana. Aquesta distribució suggereix que l'LGTBI-fòbia no està estrictament vinculada a activitats socials o d'oci pròpies dels caps de setmana, sinó que també es manifesta en contextos quotidians com l'entorn laboral, els centres educatius o altres espais de la vida diària.

Tanmateix, cal tenir present que gairebé la meitat dels incidents es concentren en caps de setmana, una franja temporal en què augmenta el consum d'oci nocturn i les activitats de lleure, però en què sovint no es disposa dels mateixos recursos institucionals i socials per a l'acompanyament i l'atenció immediata. A més, molts d'aquests mesos coincideixen amb festivitats locals, i en alguns casos, dies laborables poden ser festius a escala autonòmica, cosa que pot desdibuixar la frontera entre dies feiners i de cap de setmana. Tot plegat convida a tenir una visió matisada a l'hora d'analitzar la temporalitat de les incidències i reforça la necessitat de dispositius d'atenció actius al llarg de tota la setmana.

4.3 Identificació amb el col·lectiu LGTBI+

Per tal de tenir en compte la diversitat afectivosexual i d'identitat i expressió de gènere de les persones afectades per LGTBI-fòbia, l'indicador d'identificació amb el col·lectiu LGTBI+ presenta el nombre d'incidències específiques per visibilitzar els diferents segments del col·lectiu que van ser objecte d'LGTBI-fòbia durant el 2024 (Gràfic 4). A més, també descriurem les distribucions d'incidències entre 2020 i 2024 (Taula 2).

Gràfic 4. Distribució d'incidències per col·lectiu, 2024. Percentatge

Base aplicable: 238

Els resultats mostren que, seguint la tendència dels informes anteriors, els homes que s'identifiquen com a gais són els que reporten més incidències a l'Observatori (n=151 casos), representant el 63,4 %. Cal destacar també, que les persones trans*, (29 %) són més d'una quarta part del total de les incidències registrades. Concretament, trobem que les dones trans* amb un 15,1 %, (n=36 casos) són les que tenen més incidències, seguit dels homes trans*, amb un 8,0 % (n=19 casos) i les persones no binàries, amb un 5,9 % (n=14 casos).

²Per persones trans* s'inclouen les dones trans, els homes trans i les persones no binàries

Taula 2. Distribució d'incidències per col·lectiu, 2020-2024. Percentatges

	2020	2021	2022	2023	2024
Lesbiana	11,2%	8,1%	10,1%	6,6%	5,0%
Gai	73,7%	70,3%	66,5%	63,3%	63,4%
Trans*	14,5%	15,7%	13,4%	21,8%	23,1%
Bisexual	0,0%	3%	1,7%	2,2%	2,5%
No binari	0,0%	0,4%	6,7%	3,5%	5,9%

La **Taula 2** presenta la distribució d'incidències d'LGTBI-fòbia per col·lectiu a Catalunya entre 2020 i 2024, expressada en percentatges. A continuació en destaquem algunes parts:

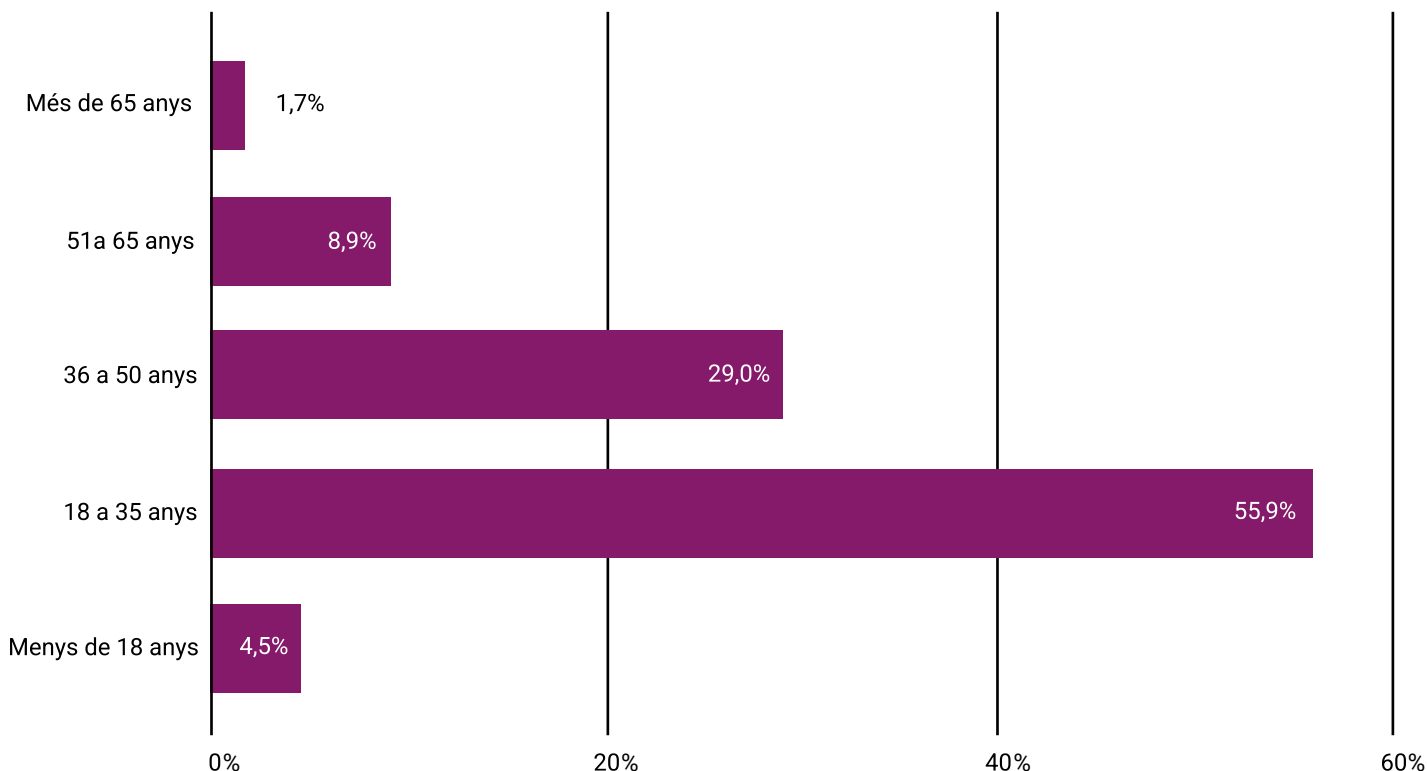
Pel que fa a les dones **lesbianes**, a l'inici de la sèrie temporal el 2020 constituïen l'11,2 % de les incidències, l'any 2024 són el 5,0 % dels casos. Pel que fa als homes **gaus**, el 2020 eren el grup amb més incidències i aquesta tendència s'ha mantingut malgrat passar del 73,7 % de les incidències al 63,4 %. Pel que fa a les persones **trans*** (home i dona) el 2020 eren el 14,5 % dels casos i el 2024 el 23,1 % dels casos: hi ha doncs un augment pel que fa a les persones trans*. En les persones bisexuals veiem com el 2020 no hi havia casos reportats, el 2021 trobem que són el 3 % dels casos, i el 2024 el 2,5 % dels casos. Pel que fa a les persones no binàries, veiem com de mica en mica també han anat en augment arribant al 5,9 % el 2024, visibilitzant més aquestes incidències. Finalment, pel que fa a incidències de persones on les seves identifications s'engloben en el signe +, el 2020 no trobem cap incidència i el 2024 tampoc. No obstant això, en anys intermedis s'han trobat casos, per tant, és necessari seguir fent un seguiment de l'evolució.

L'anàlisi de les dades de la **Taula 2** reflecteix una evolució dinàmica en la distribució d'incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya per col·lectiu. Tot i que l'home gai continua sent el col·lectiu més registrat, s'observa una tendència a la baixa en el percentatge d'incidències. En contrast, el col·lectiu trans* mostra un augment significatiu en les incidències, el que pot indicar una persistència de la discriminació específica i una major capacitat d'aquest col·lectiu per visibilitzar i denunciar les situacions discriminatòries que pateixen. Els canvis en les dades del col·lectiu no binari i bisexual també reflecteixen variacions en la visibilitat i la capacitat de denúncia. Aquests resultats posen de manifest la necessitat de continuar treballant per la garantia i el suport a totes les persones que s'identifiquen dins del col·lectiu LGBTI+ i/o que intenten trencar amb el model normatiu heterosexual i cisgènere, amb una atenció especial als grups que mostren un augment en les incidències reportades.

4.4 Edat

El subapartat edat fa referència a l'edat de la persona afectada per una situació d'LGTBI-fòbia. A continuació, presentarem els resultats d'aquest indicador tenint en compte els 5 rangs d'edat (Gràfic 5).

Gràfic 5. Distribució d'incidències per edat, 2024. Percentatges

Base aplicable: 179

Les dades indiquen que la mitjana d'edat de les persones que pateixen una discriminació o agressió i ho comuniquen a l'Observatori és de 34,2 anys. Aquest resultat concorda amb el percentatge de les franges d'edat que, amb més freqüència, han comunicat una incidència a l'Observatori. Concretament, i com podem veure al Gràfic 5, la franja que comunica més incidències és la de 18 a 35 anys (55,9 %, n = 100), seguit de la de 26 a 50 anys (29,05 %, n = 52). Amb molta distància trobem les persones d'entre 51 a 65 anys (8,9 %, n = 16), les menors de 18 anys (4,5 %, n = 8) i les persones de més de 65 anys (1,7 %, n = 3).

Taula 3. Distribució d'incidències per edat, 2020-2024. Percentatges.

	2020	2021	2022	2023	2024
Menys de 18 anys	3,9%	3,1%	3,6%	5,6%	4,5%
18 a 35 anys	59,1%	61,7%	61,4%	51,7%	55,9%
36 a 50 anys	27,6%	24,4%	26,4%	29,8%	29,1%
51 a 65 anys	9,5%	10,4%	8,6%	12,4%	8,9%
Més de 65 anys	0,0%	0,5%	0,0%	1,1%	1,7%

La **Taula 3** presenta la distribució d'incidències per edat (2020-2024). En general, podem observar com les tendències s'han mantingut des de l'inici de la sèrie temporal. Malgrat això, caldria destacar algun punt.

Pel que fa a les incidències registrades en persones majors de 65 anys, continua sent el grup d'edat amb un nombre més baix de casos, amb valors percentuals similars als dels anys anteriors. El col·lectiu de persones grans pateix un tipus específic de discriminació també dins del mateix col·lectiu LGTBI+, anomenat edatisme. Això pot fer que moltes persones grans no surtin del nucli de convivència per socialitzar amb altres persones del col·lectiu.

A continuació, s'exposen algunes raons per les quals aquest grup social pot registrar menys discriminacions en contextos socials:

- Les persones grans LGTBI+ afronten un major risc de solitud i aïllament social en comparació amb la població general (Casas-Martí, Mesquida i Pinazo-Hernandis, 2024);
- Major situació de vulnerabilitat social de les dones trans, així com una menor esperança de vida d'aquesta població. Aquesta vulnerabilitat també és present en persones grans migrants, persones bisexuals i persones que viuen amb VIH (Casas-Martí i cols., 2024; Graña, 2024);
- Diversos homes gais, per exemple, acostumen a reproduir la masculinitat hegemònica, rebutjant la feminitat i discriminant les persones grans en espais de socialització virtual com les aplicacions Grindr o Scruff (Gálvez, 2021; Gómez Beltrán, 2019);
- El retorn a l'armari a la vellesa, així com la manca d'accés a serveis de salut i a espais de lleure (Graña, 2024).

En aquest sentit, és fonamental conscienciar el col·lectiu LGTBI+ sobre la necessitat de denunciar els diferents tipus de discriminació que poden existir dins del mateix col·lectiu, com els que tenen lloc en entorns virtuals. A més, Casas-Martí i cols. (2024) destaquen la importància de l'associacionisme per mitigar la solitud i l'aïllament social.

4.5 Territori

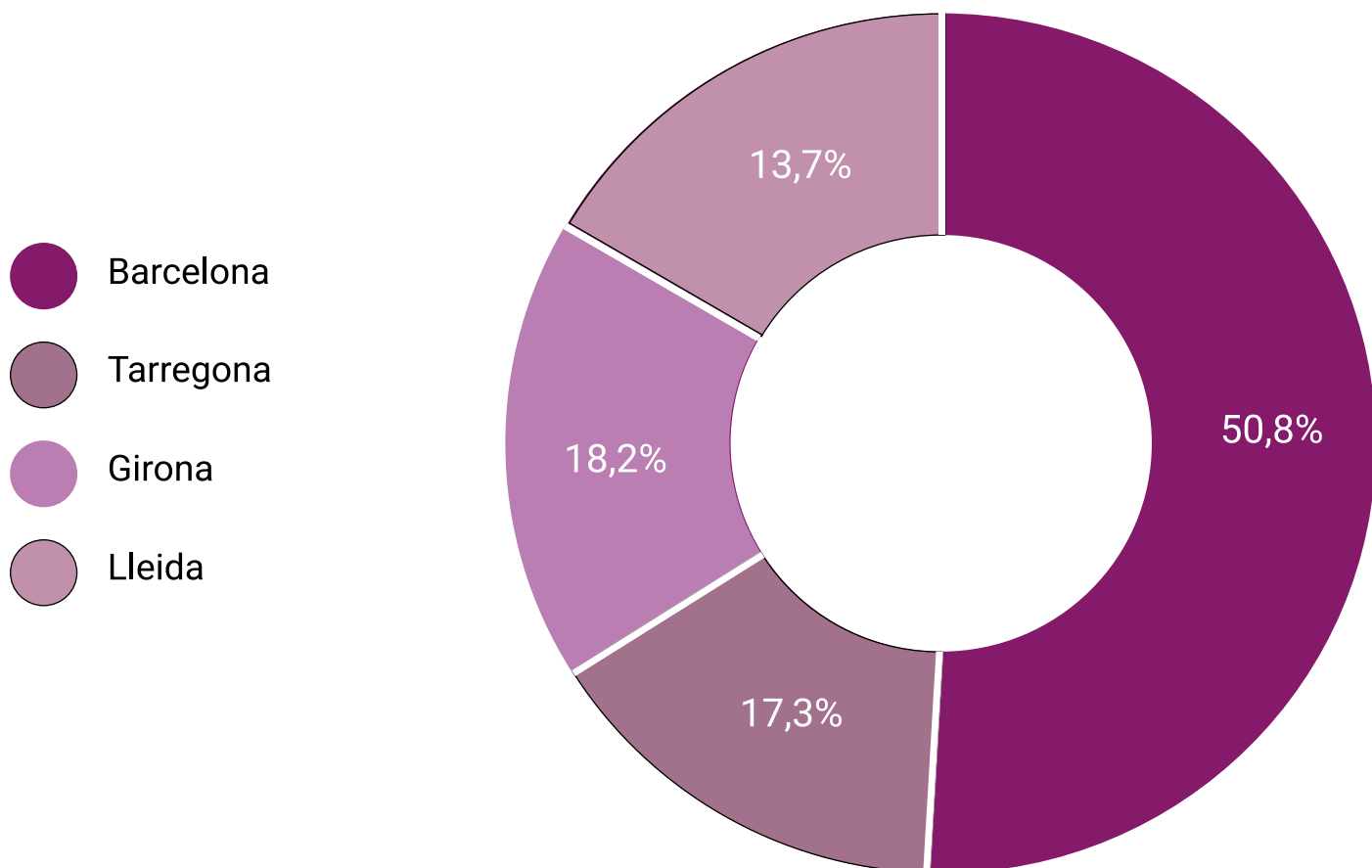
En relació amb el territori presentem, en primer lloc, un mapa il·lustratiu de la quantitat d'incidències en el territori català amb la ubicació espacial per comarques de les incidències on tenim constància de la dada (256 incidències). Així mateix, les dades es presenten amb una anàlisi de projecció territorial de les províncies de Catalunya (Barcelona, Tarragona, Girona i Lleida); és a dir, la distribució de les incidències per la quantitat d'habitants de cada província. En el següent mapa es pot observar la distribució de les incidències registrades ubicades en el territori català.

Mapa 1. Distribució d'incidències a Catalunya, 2024. Totals

Base aplicable: 256

Gràfic 6. Distribució d'incidències per províncies, 2024. Percentatges

Base aplicable: 269

L'anàlisi de la distribució d'incidències d'LGTBI-fòbia per províncies a Catalunya durant el 2024 (**Gràfic 6**) mostra una clara concentració de casos a la província de Barcelona, amb un 50,8 % dels incidents reportats ($n = 240$). Aquesta elevada proporció podria estar relacionada amb la major densitat de població i una major visibilitat de la comunitat LGTBI+ a l'àrea metropolitana.

Les províncies de Girona i Tarragona registren un nombre menor de casos, amb 12 incidències cadascuna, corresponent a un 18,2 % i un 17,3 % respectivament. La baixa incidència a Lleida, amb només 5 casos (13,7 %), podria ser deguda a diversos factors, com ara una menor visibilitat de la comunitat LGTBI+ o una menor disposició a reportar incidents.

La **base aplicable és de 269 incidències de les 318 totals** registrades per l'Observatori; aquesta diferència es deu al fet que alguns incidents s'han comès de manera no presencial i d'altres no disposem de la informació del territori on han succeït.

La **Taula 4** mostra la distribució territorial d'incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya entre 2020 i 2024, expressada en percentatges per províncies.

Taula 4. Projectió territorial d'incidència real d'LGTBI-fòbia, 2020-2024. Percentatges

	2020	2021	2022	2023	2024
Barcelona	51,0%	44,7%	39,6%	70,5%	50,8%
Tarragona	18,8%	20,8%	29,6%	2,0%	17,3%
Girona	20,1%	17,6%	12,5%	23,6%	18,2%
Lleida	10,1%	16,9%	18,3%	3,9%	13,7%

Barcelona ha mostrat una tendència variable al llarg dels anys, amb un augment significatiu en les incidències fins al 70,5 % el 2023, seguit d'una reducció al 50,8 % el 2024. Aquesta evolució podria reflectir una major visibilitat i reportabilitat dels incidents a la capital, així com una concentració més gran de la població LGTBI+. Igualment, cal considerar la implementació del Protocol d'actuació davant de situacions d'LGTBI-fòbia a Barcelona, coordinat entre l'Oficina per a la No Discriminació (OND), el Centre LGTBI de Barcelona i l'Observatori.

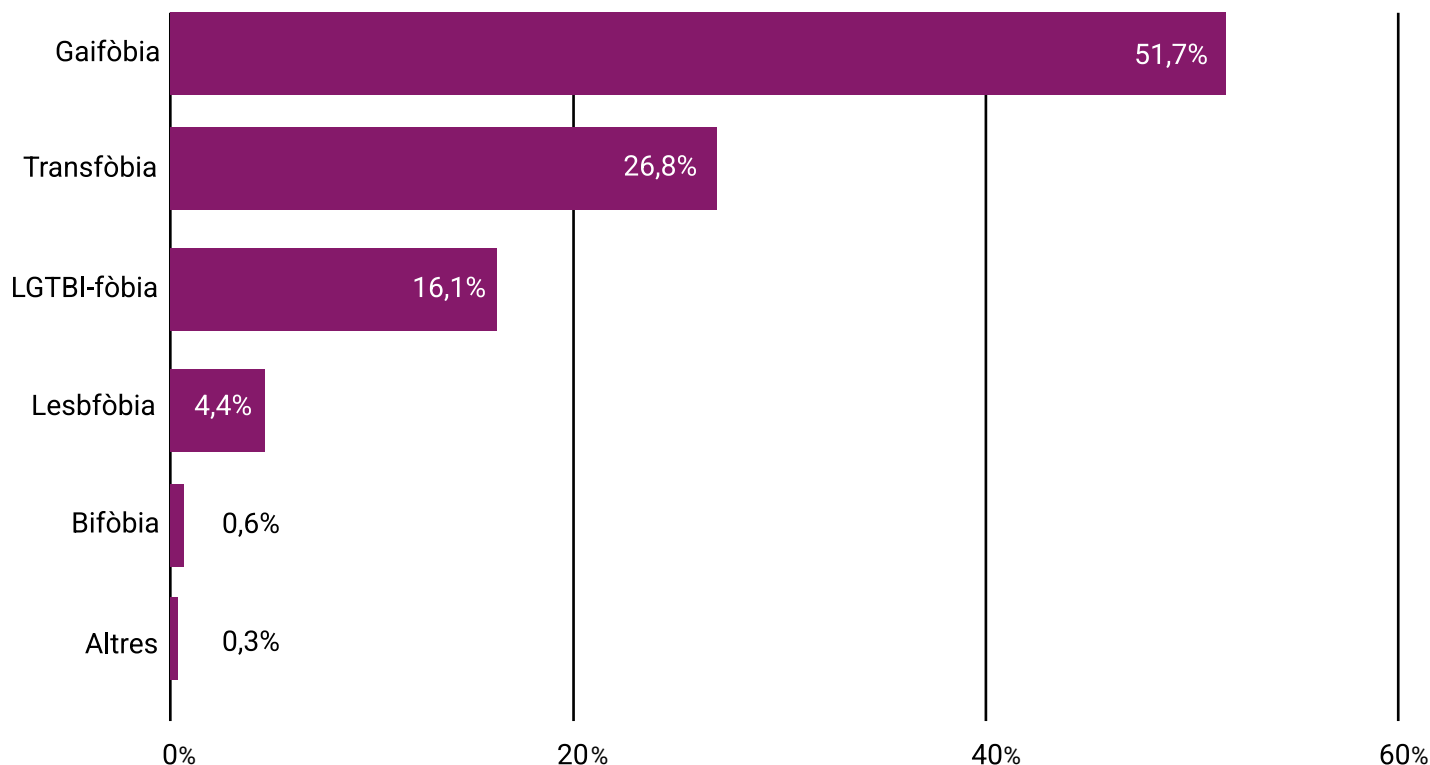
Les incidències a Tarragona han experimentat fluctuacions notables, amb un màxim del 29,6 % el 2022, una caiguda fins al 2,0 % el 2023 i una recuperant-se parcial fins al 17,3 % el 2024. Girona s'observa una relativa estabilitat al llarg dels anys, amb percentatges al voltant del 12 % i el 20 %, si bé destaca un augment fins al 23,6 % el 2023 i un descens al 18,2 % el 2024. Lleida, després d'un increment sostingut fins al 18,3 % el 2022, ha registrat una disminució significativa al 3,9 % el 2023 i un augment de les incidències al 13,7 % el 2024.

Les dades mostren una variabilitat significativa en la distribució territorial d'incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya. Barcelona destaca com la província amb més casos, especialment amb l'augment del 2024, mentre que Tarragona i Lleida han experimentat reduccions més notables en determinats anys. Girona mostra una tendència més estable amb un increment recent. Aquestes variacions poden estar influenciades per factors com la visibilitat de la comunitat LGTBI+, la densitat de població, la sensibilització social i les polítiques locals. Aquesta anàlisi subratlla la necessitat d'adaptar les intervencions i les polítiques a les realitats específiques de cada territori per combatre l'LGTBI-fòbia de manera més eficaç.

4.6 Tipus d'LGTBI-fòbia - Origen discriminatori

L'indicador **tipus d'LGTBI-fòbia** es refereix a l'origen discriminatori viscut per la persona afectada, que no té per què correspondre ni coincidir, necessàriament, amb el col·lectiu amb el qual s'identifica la persona. A continuació, presentem la distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia (**Gràfic 7**).

Gràfic 7. Distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia, 2024. Percentatges

Base aplicable: 317

L'anàlisi de la distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia a Catalunya durant el 2024 revela que de nou, la gaifòbia és la forma més prevalent de discriminació, representant el 51,7 % dels casos. Aquesta dada destaca que els homes gais continuen sent el grup més afectat per l'LGTBI-fòbia a Catalunya. La transfòbia és el segon tipus més comú, amb un 26,8 % dels incidents. Això indica una preocupació significativa per la discriminació que pateixen les persones trans*, que continuen enfrontant-se a nivells elevats de violència i discriminació. L'LGTBI-fòbia generalista també representa una part important dels casos amb un 16,1 %, mentre que la lesbofòbia i la bifòbia són menys freqüents, amb un 4,4 % i un 0,6 % respectivament.

Taula 5. Distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia, 2020-2024. Percentatges

	2020	2021	2022	2023	2024
Gaifòbia	59,3%	58,0%	56,1%	51,8%	51,7%
Lesbofòbia	9,0%	7,8%	8,9%	7,9%	4,4%
Transfòbia	15,9%	16,4%	22,4%	27,1%	26,8%
LGTBI-fòbia	15,3%	16,7%	11,4%	12,9%	16,1%
Altres	0,5%	1,3%	1,3%	0,3%	0,3%

L'anàlisi de la distribució de les incidències per tipus d'LGTBI-fòbia a Catalunya entre els anys 2020 i 2024 posa de manifest diverses tendències i fluctuacions significatives. La gaifòbia, en comparació amb altres formes de discriminació, ha experimentat una disminució sostinguda, passant del 59,3 % l'any 2020 al 51,8 % el 2023, i mantenint-se el 2024 en un 51,7 %. Fins i tot, l'estudi de Vicente-Cruz, Soto-Sanfiel i Angulo-Brunet (2025) indica que les concepcions i els estereotips tradicionals utilitzats per ofendre els homes gais estan molt presents en l'imaginari adolescent, influenciat per discursos religiosos, ètics, morals i patologitzants. Aquesta presència persistent d'estereotips evidencia la influència creixent dels discursos de l'extrema dreta, que imposen valors tradicionals i models de família rígids, reforçant narratives que deslegitimen les identitats dissidents i alimenten actituds discriminatòries entre les generacions més joves. La retroalimentació d'aquestes idees i creences negatives envers els homes gais pot contribuir a un augment de la gaifòbia, fet que subratlla la importància de dur a terme intervencions educatives des d'edats primerenques per prevenir i combatre la discriminació.

En aquest sentit, la transfòbia va augmentar notablement, passant del 15,9 % l'any 2020 al 27,1 % el 2023, i mantenint-se en un 26,8 % el 2024. Aquest increment i posterior estabilització suggereixen una creixent visibilitat d'aquest col·lectiu en diferents àmbits, com ara en textos periodístics (Oliveira-Araujo, 2022), en sèries de ficció (Ventura, Blanco-Fernández i Sánchez-Soriano, 2024) i en xarxes socials com TikTok (Olivares-García, 2021). Aquesta visibilitat, juntament amb les noves legislacions, podria haver contribuït a un augment de les denúncies per discriminació cap a les persones trans*, fet que posa de manifest la necessitat urgent d'abordar aquesta problemàtica.

Pel que fa a la lesbofòbia, aquesta s'havia mantingut estable, amb un 9,0 % l'any 2020 i un 7,9 % el 2023; però el 2024 ha registrat una davallada significativa fins al 4,4 %. Tot i que els casos analitzats mostren que la visibilitat de les dones lesbianes pot ser motiu de discriminació i/o agressió, la invisibilitat que han patit les dones històricament i en concret, les dones lesbianes, fa que encara avui dia el lesbianisme sigui poc conegut; com si fos un fantasma (Ramajo, 2023).

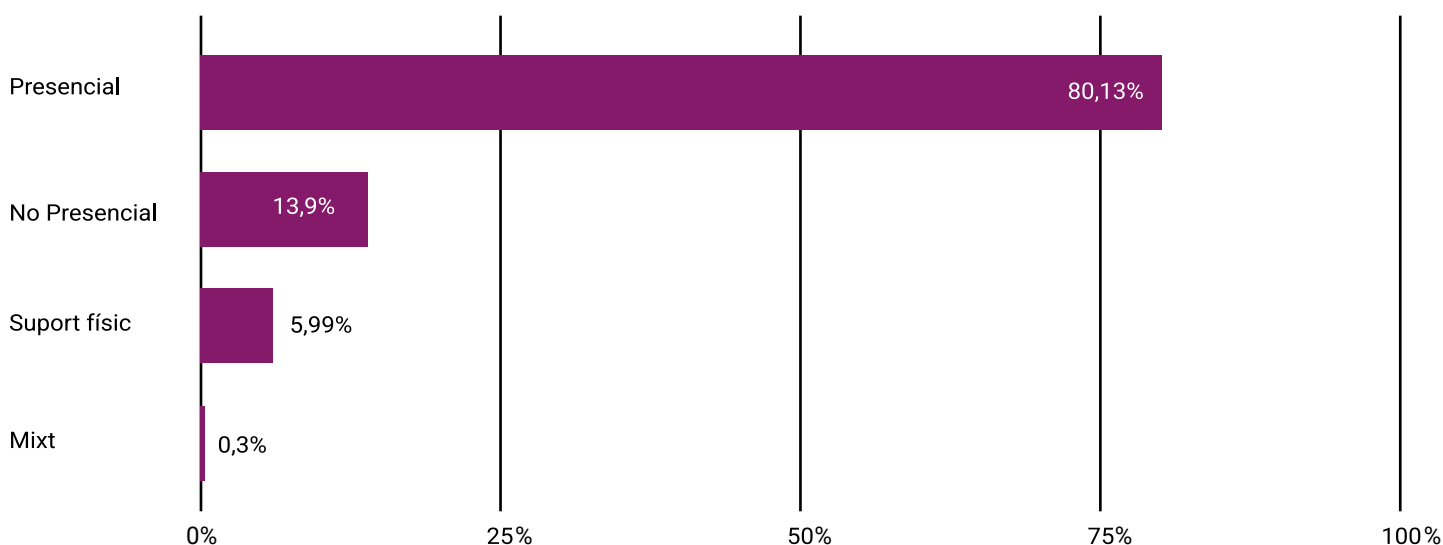
L'LGTBI-fòbia generalista ha fluctuat al llarg dels anys, amb un 15,3 % el 2020, i amb disminucions en els diferents anys estant actualment, el 2024 en un 16,1 %.

Aquestes dades subratllen la necessitat de continuar treballant per eradicar totes les formes d'LGTBI-fòbia, amb un enfocament especial en la transfòbia, que ha mostrat un augment preocupant en els darrers anys.

4.7 Mitjà de discriminació

Aquest indicador fa referència al mitjà a través del qual es dona la situació de discriminació. A continuació, presentem els resultats (**Gràfic 8**).

Gràfic 8. Distribució d'incidències per mitjà de discriminació, 2024. Percentatges.

Base aplicable: 317

L'anàlisi de la distribució de les incidències segons el mitjà de discriminació a Catalunya l'any 2024 revela que la gran majoria dels casos d'LGTBI-fòbia es produeixen de manera presencial, amb un 80,1 % (n = 254 casos). Aquest percentatge elevat indica que la discriminació i les agressions físiques o verbals en espais públics o privats continuen sent molt prevalents. D'altra banda, el 13,9 % (n = 43 casos) de les incidències es produeixen de manera no presencial, incloent-hi actes de discriminació i discursos d'odi a través de mitjans digitals com ara xarxes socials, internet, missatgeria privada o altres plataformes en línia. Diversos estudis indiquen que el ciberassetjament és un problema especialment freqüent i greu entre les persones LGBTI+ (Pérez et al., 2023). Aquesta dada posa de manifest la importància d'abordar l'LGTBI-fòbia en l'entorn digital, un espai on l'anonimat pot afavorir actituds discriminatòries. En aquest sentit, cal posar el focus en l'ús de mètodes computacionals per detectar grans volums de discursos d'odi a les xarxes socials, així com en la creació d'estratègies eficaces per combatre'l (Barbosa; Calderón; i Holgado, 2025)

Les incidències per suport físic, que representen un 6,0 %, i les de caràcter mixt, amb un 0,32 %, són menys freqüents però no menys preocupants, ja que indiquen una combinació de discriminació presencial i no presencial, ampliant l'abast i l'impacte de les agressions. Aquestes dades demostren la necessitat d'intervencions específiques per combatre l'LGTBI-fòbia, tant en espais físics com en l'entorn digital, assegurant la protecció i el suport adequat a les víctimes en tots els àmbits.

Per desgranar les dades quantitatives sobre casos d'LGTBI-fòbia a Catalunya entre 2020 i 2024, analitzarem la distribució d'incidències segons diferents mitjans de discriminació, expressada en percentatges.

Taula 6. Distribució d'incidències per mitjà de discriminació, 2020-2024. Percentatges.

	2020	2021	2022	2023	2024
Presencial	69,8%	81,0%	78,6%	80,4%	80,1%
No Presencial	25,4%	13,4%	17,5%	13,9%	13,9%
Suport físic	4,8%	5,6%	3,8%	4,7%	6,0%
Mixt	0,0%	0,0%	0,4%	1,0%	0,3%

El 2024, el 80,1 % dels casos es van reportar com a presencials, mostrant resultats similars el 2023 (80,4 %) i indicant una tendència semblant respecte als anys anteriors (78,6 % el 2022 i 81 % el 2021). Els casos de discriminació no presencial han fluctuat considerablement. El 2020 va registrar un pic amb un 25,4 %, i ha baixat al 13,9 % el 2023 i s'ha mantingut el 2024. La categoria suport físic s'ha mostrat estable des del 2020, on es va trobar un 4,8 % i actualment es troba en 6,0 %. La categoria mixt, fent referència a les incidències que es cometen simultàniament de forma presencial i no presencial, presenta una presència mínima segons les dades, constituint un 9,3 % el 2024 i presentant fluctuacions menors en anys anteriors.

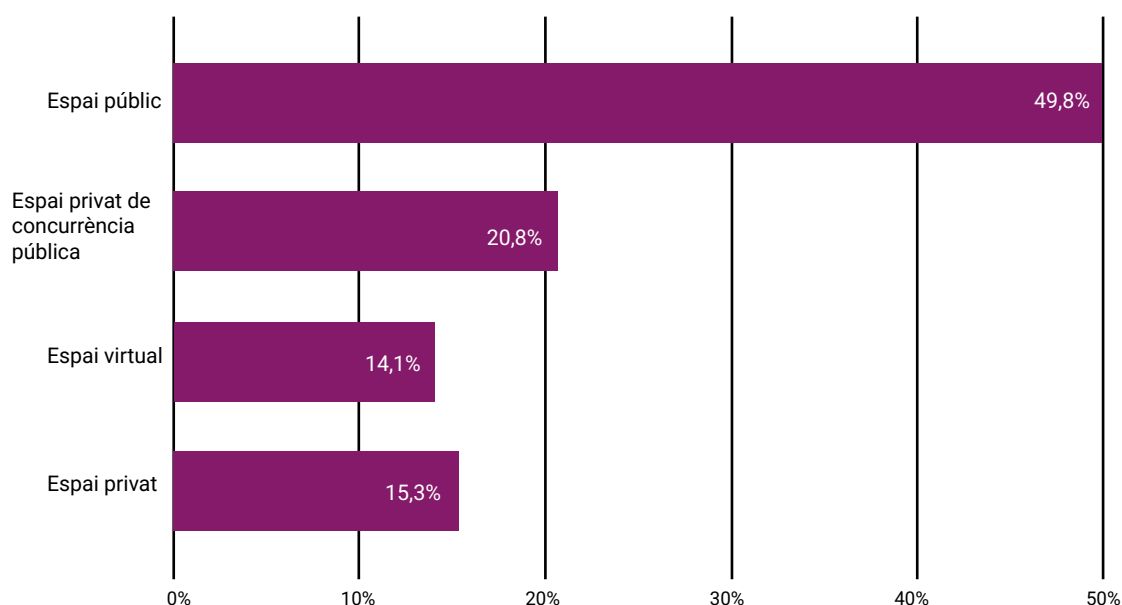
Les dades mostren que la discriminació presencial continua essent predominant en els casos d'LGTBI-fòbia a Catalunya, amb una tendència general cap a una lleu disminució en altres formes de discriminació, com la no presencial o la relacionada amb el suport físic. Aquest fet podria indicar una major consciència i predisposició a denunciar incidents presencials, mentre que les formes no presencials podrien estar transformant-se en noves modalitats d'expressió. La variabilitat observada en les dades reforça la necessitat d'impulsar polítiques i estratègies sostenibles que abordin de manera integral totes les formes de discriminació.

D'altra banda, cal tenir en compte el context social dels darrers anys: l'any 2020, la població es trobava majoritàriament confinada a causa de la pandèmia de la COVID-19, fet que va limitar les interaccions presencials i, per tant, la possibilitat de registrar aquest tipus d'incidències. A mesura que la vida social s'ha anat recuperant, també ho han fet les dinàmiques de discriminació en espais públics, fet que pot explicar parcialment l'increment en les incidències per LGTBI-fòbia presencials. Així mateix, també és possible que hi hagi infradenúncia en els casos "no presencials" perquè se'ls resta importància o hi ha més dificultat perquè la denúncia tingui un itinerari eficient. Aquesta lectura contextual ajuda a interpretar les dades amb més precisió i subratlla la importància d'analitzar els fenòmens de discriminació tenint en compte els canvis socials i sanitaris recents.

4.8 Context

Aquest indicador fa referència al context en què es dona la situació de discriminació. A continuació, presentem els resultats més destacables (**Gràfic 9**).

Gràfic 9. Distribució d'incidències per context, 2024. Percentatges.

Base aplicable: 313

Si analitzem les incidències registrades per context, observem que les discriminacions a l'espai públic representen el nombre més gros d'incidències, representant el 49,8 % del total (n= 156). Això indica que gairebé la meitat dels incidents d'LGTBI-fòbia es produeixen en l'espai públic, mostrant una exposició significativa i possiblement una falta de seguretat en aquest àmbit per a la comunitat LGTBI+. Amb un 20,8 % (n= 65), l'espai privat de concurrència pública, és també un àmbit freqüent on es reporten incidents de discriminació. L'espai privat, amb un 15,3 % (n = 48) i l'espai virtual amb un 14,1 % (n = 44) representen un percentatge similar de casos. Aquesta xifra posa de manifest els reptes que la comunitat LGTBI+ pot enfrontar en l'àmbit digital, on l'anonimat i la falta de supervisió poden afavorir conductes discriminatòries. Pel que fa a l'espai privat subratlla que la discriminació també pot ocórrer en l'àmbit més íntim i personal, com el nucli de convivència, zones comunes de l'habitatge i llocs de treball.

La taula mostra la distribució d'incidències de casos d'LGTBI-fòbia a Catalunya entre 2020 i 2024 segons diferents contextos, expressats en percentatges.

Taula 7. Distribució d'incidències per context, 2020-2024. Percentatges.

	2020	2021	2022	2023	2024
Espai privat	29,4%	18,7%	9,4%	11,6%	15,3%
Espai virtual	23,8%	13,4%	17,1%	14,3%	14,1%
Espai privat de concurrència pública	7,7%	11,7%	14,1%	26,2%	20,8%
Espai públic	62,9%	56,2%	59%	47,8%	49,8%

Pel que fa a la distribució en anys cal destacar que en tota la sèrie des de l'any 2020, l'espai més prevalent és l'espai públic, si bé l'any 2020 era d'un 62,9 %, ara el 2024 és d'un 49,8 %. Per la resta d'indicadors s'ha vist una evolució del 2020 (recordem, any marcat per la Covid-19). Així doncs, veiem com el 2020 les incidències en espai privat eren del 29,4 % i actualment es troben al 15,3 %. Pel que fa a l'espai virtual s'ha vist una tendència similar a la de l'any passat, passant del 23,8 % el 2020 al 14,1 % el 2024. En canvi, pel que fa a l'espai privat de concurrència pública s'ha vist un augment: ha passat del 7,7 % el 2020 al 20,8 % el 2024.

Les dades revelen tendències interessants en la distribució d'incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya en diversos contextos. L'espai públic continua sent l'entorn amb més incidències, tot i que ha mostrat variacions en la seva proporció al llarg dels anys. Això pot reflectir canvis en la visibilitat o en les polítiques de protecció en aquest àmbit. D'altra banda, l'increment en els casos reportats en espais privats de concurrència pública indica una necessitat de mesures específiques per abordar la discriminació en aquests entorns semipúblics. L'anàlisi també subratlla la importància de continuar monitorant i actuant en els àmbits virtuals, tot i que la seva incidència global ha mostrat una relativa estabilitat.

Aquesta anàlisi proporciona una comprensió detallada de com l'LGTBI-fòbia es manifesta en diversos contextos a Catalunya, essencial per guiar polítiques i iniciatives dirigides a millorar la garantia de drets i la inclusió per a la comunitat LGBTI+.

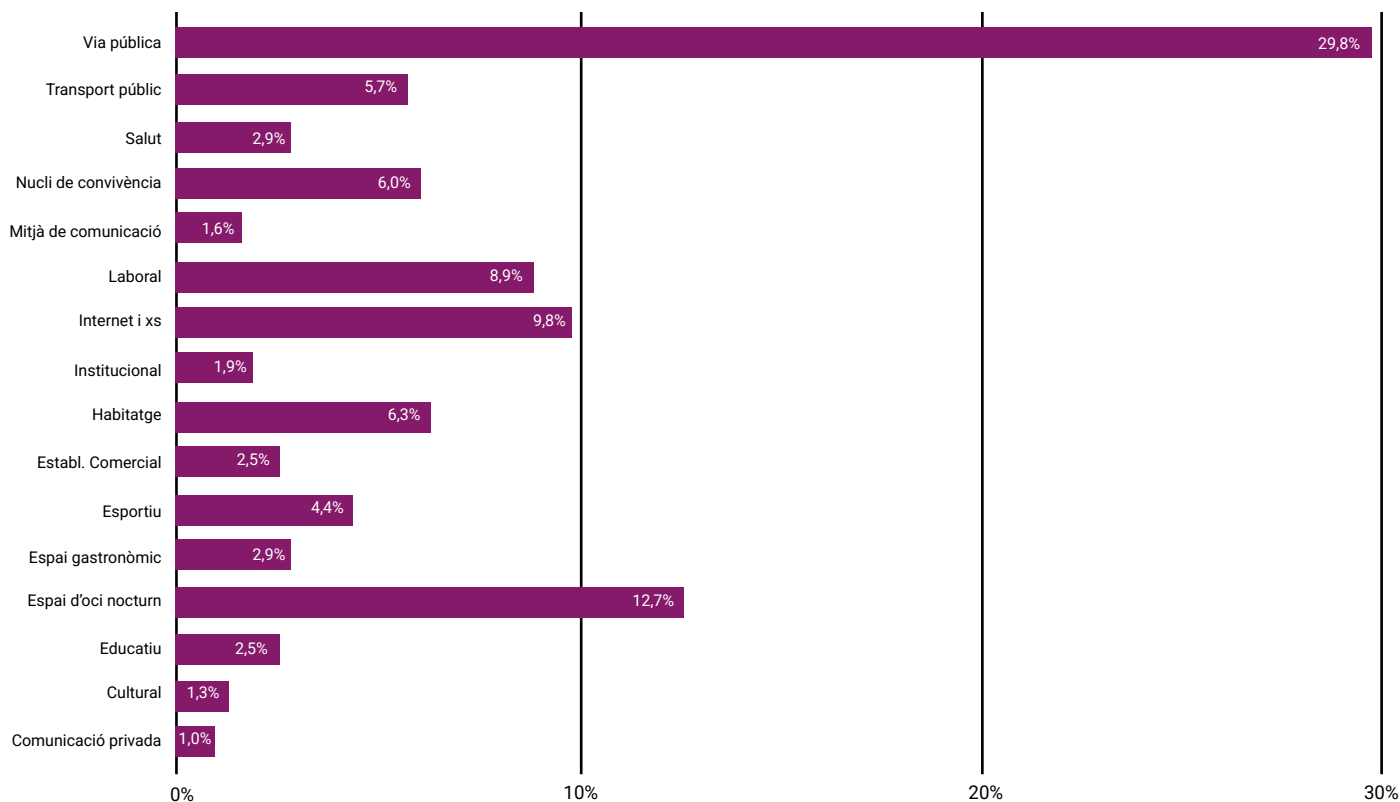
4.9 Àmbit

A continuació, distingim els espais concrets on ocorren els actes discriminatoris per raons d'orientació sexual, identitat i expressió de gènere (**Gràfic 10**).

³La categoria suport físic que es pot observar en el present gràfic es va suprimir l'any 2020 a l'entendre que és un mitjà de discriminació que també s'exerceix en espais públics, privats o de concurrència pública.

57

Gràfic 10. Distribució d'incidències per àmbit, 2024. Percentatges

Base aplicable: 316

La via pública és l'àmbit amb la major incidència, representant el 29,7 % del total d'incidències (n= 94). Això subratlla la prevalença de la discriminació en espais públics oberts (places, parcs, platges, etc.) on la visibilitat i la interacció amb la gent poden augmentar el risc d'incidents. Amb un 12,7 % (n= 40), l'espai d'oci nocturn és un àmbit significatiu on es reporten incidents d'LGTBI-fòbia. Això inclou bars, discoteques i altres llocs d'entreteniment nocturn, on la comunitat LGTBI+ pot ser objecte de discriminació en un entorn social i recreatiu, especialment les persones trans*. L'Observatori disposa de diferents serveis d'atenció en espais d'oci significatius de la ciutat, motiu que facilita la detecció d'aquestes incidències.

L'internet i les xarxes socials representen el 9,8 % dels casos (n= 31), indicant que la discriminació també és present en l'àmbit digital. Aquest àmbit és crític, ja que pot exposar la comunitat LGTBI+ a amenaces i prejudicis a través de plataformes en línia.

Amb un 8,9 % (n= 28), l'àmbit laboral destaca perquè la discriminació pot afectar el benestar de les persones LGTBI+ en el seu entorn professional.

L'habitatge representa un 6,3 % (n= 2), evidenciant que la discriminació també pot donar-se en l'entorn residencial, afectant la convivència i l'accés a un espai amable.

El nucli de convivència concentra el 6,1 % (n= 19), mostrant que la discriminació també es pot donar en l'entorn més proper i quotidià, com ara dins la pròpia llar o família.

El transport públic suposa el 5,7 % (n=18), reflectint que les experiències de discriminació també tenen lloc en espais de mobilitat compartida.

L'àmbit esportiu recull un 4,4 % (n= 14), posant de manifest la necessitat de fomentar entorns esportius amables i inclusivament per a totes les persones.

Els espais gastronòmics i l'àmbit de la salut representen cadascun un 2,8% (n= 9). En el primer, les discriminacions tenen lloc en bars i restaurants, mentre que en el segon poden afectar l'accés i la qualitat de l'atenció sanitària.

Els establiments comercials i l'àmbit educatiu sumen cadascun un 2,5 % (n= 8), posant de manifest que tant l'accés a serveis com la vida acadèmica poden estar marcats per actituds discriminatòries.

L'àmbit institucional concentra un 1,9 % (n= 6), mostrant que les administracions o serveis públics es poden produir situacions de discriminació.

Els mitjans de comunicació registren un 1,6 % (n= 5), incidint en la importància de com es representen i es narren les persones LGTBI+.

Finalment, la comunicació privada recull un 0,9 % (n= 3), demostrant que també en interaccions personals i directes poden produir-se situacions de discriminació.

Taula 8. Distribució d'incidències per àmbit, 2020-2024. Percentatges

	2020	2021	2022	2023	2024
Comunicació Privada	0%	0%	2,5%	2%	1%
Cultural	0%	0%	1,7%	2,7%	1,3%
Educatiu	3,7%	4,6%	5,1%	6,3%	2,5%
Espai d'oci nocturn	1,6%	3,5%	7,2%	16,3%	12,7%
Espai gastronòmic	1,6%	4,2%	1,3%	1,3%	2,9%
Esportiu	0,5%	1,4%	3,0%	3,0%	4,4%
Establiment comercial	1,1%	1,1%	0,8%	4,3%	2,5%
Habitatge	15,3%	10,6%	4,6%	2,7%	6,3%
Institucional	6,3%	3,9%	2,1%	5,0%	1,9%
Internet i xarxes socials	16,9%	10,2%	11,0%	7,3%	9,8%
Laboral	4,8%	6,3%	8,0%	6,7%	8,9%
Mitjà de comunicació	4,2%	1,8%	3,0%	3,0%	1,6%
Nucli de convivència	2,6%	5,6%	0,8%	4,3%	6,0%
Salut	1,6%	2,5%	3,4%	2,0%	2,9%
Transport públic	7,4%	4,9%	8,0%	7,7%	5,7%
Via pública	32,3%	38,4%	36,7%	24,7%	29,8%

Les dades més recents posen de manifest alguns punts clau sobre els àmbits on es concentra la discriminació:

- **Via pública (29,8 %):** Continua essent l'àmbit amb més incidències i recupera pes després de la davallada de 2023 (24,7 %). Aquest espai segueix sent el principal focus de discriminació, on la visibilitat de les persones LGTBI+ les fa més vulnerables a agressions i insults.
- **Espai d'oci Nocturn (12,7 %):** Tot i la disminució respecte al 2023 (16,3 %), es manté sent el segon àmbit amb més incidències. Aquestes dades s'expliquen parcialment pels dispositius de Punts Feministes i LGTBIQ+ que l'Observatori té habilitats en sales i festivals d'oci, principalment a Barcelona.
- **Internet i xarxes socials (9,8 %):** Experimenta un augment respecte al 2023 (7,3 %) i consolida l'espai digital com un àmbit que continua sent rellevant de manifestació de prejudicis, discursos d'odi i amenaces.
- **Laboral (8,9 %):** Registra un creixement respecte a l'any anterior (6,7 %), fet que subratlla la persistència de la discriminació i l'assetjament en l'àmbit professional.

Moltes d'aquestes incidències afecten de manera particular el col·lectiu trans*, que continua trobant-se amb barreres estructurals per accedir i mantenir una ocupació digna, així com amb situacions d'estigmatització i violència laboral. Aquest resultat reforça la necessitat de desplegar polítiques d'inclusió i protocols específics en els entorns de treball, com el pla LGTBI+ per a empreses de més de 50 persones treballadores que estableix la Llei trans* estatal.

- **Transport públic (5,7 %):** Manté valors alts, malgrat una lleugera disminució respecte al 2023 (7,7 %). El transport continua essent un espai amb incidències recurrents com agressions verbals i físiques.

- **Nucli de convivència (6,0 %) i Habitatge (6,3 %):** Tots dos àmbits mostren un repunt respecte al 2023, evidenciant que la discriminació i l'assetjament en el domicili o en comunitats veïnals és un problema significatiu. Els estudis mostren que l'àmbit familiar és el primer context en què les persones pateixen discriminació LGTBI-fòbica, fet que indica la necessitat urgent de desenvolupar intervencions psicosocials i educatives amb les famílies per trencar estructures cisheteronormatives que afecten, tant a curt com a llarg termini, al benestar i la salut de les persones implicades.

- **Esportiu (4,4 %):** Manté un creixement sostingut els darrers anys, confirmant que l'esport segueix sent un entorn susceptible de discriminació i amb barreres per a la plena inclusió del col·lectiu LGTBI+. Els casos en aquest context es produeixen en un moment d'avenços però també de retrocessos en les conquestes de drets, no només a escala estatal, sinó arreu del món. És important mantenir-se atent als retrocessos polítics que tenen lloc, tant als Estats Units —amb la proliferació de restriccions legislatives cap a les persones trans*— com a Europa, en països on s'han reforçat polítiques discriminatòries que afecten directament els drets de les persones LGTBI+.

En síntesi, els resultats de 2024 evidencien que la via pública i l'espai d'oci nocturn concentren el gruix de les incidències, seguits de l'internet i xarxes socials i el laboral. Alhora, guanyen pes

els casos en l'habitatge i el nucli de convivència, fet que reflecteix que la discriminació no només es dona en espais oberts sinó també dins l'entorn més proper. Aquestes dades subratllen la necessitat de continuar desplegant mesures específiques que reforcin la seguretat i la inclusió, tant en espais públics com en entorns privats i digitals, per garantir els drets fonamentals de les persones LGTBI+.

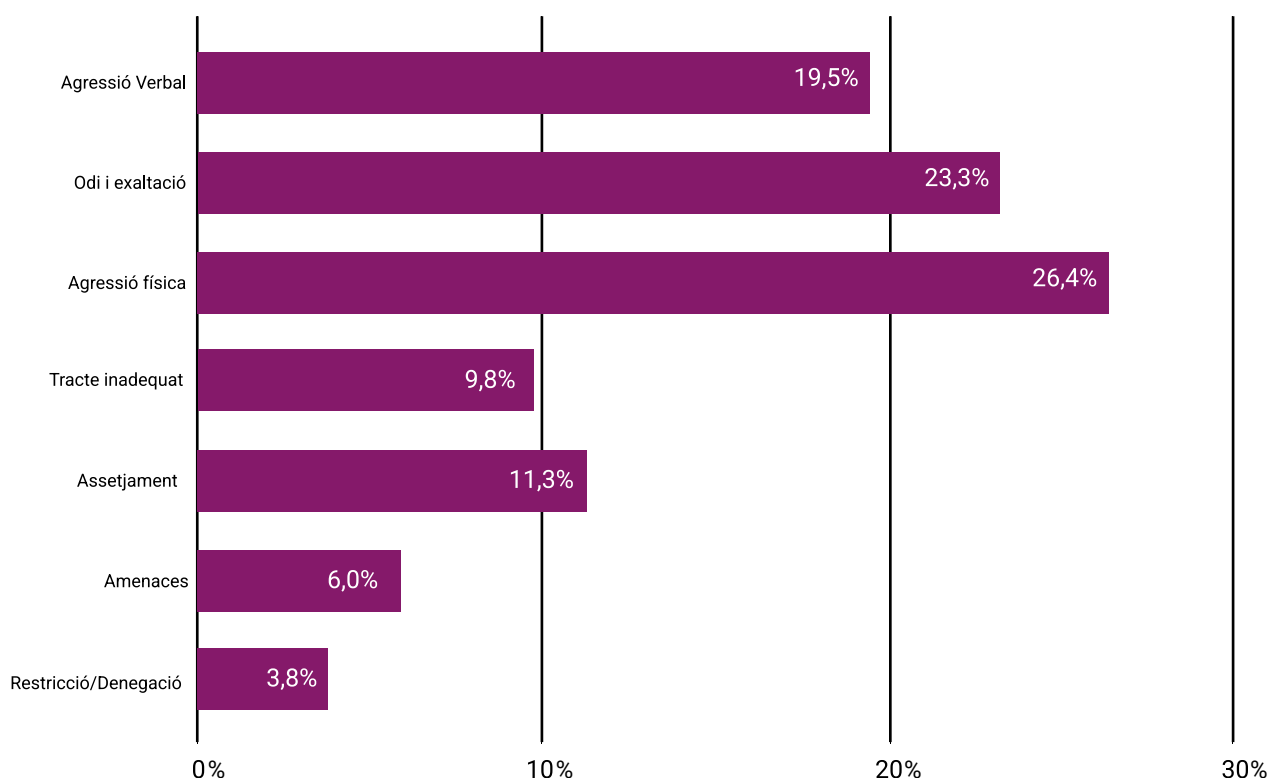
La interpretació d'aquestes dades permet concloure que l'LGTBI-fòbia es manifesta en tots els àmbits i contextos socials, la qual cosa posa en relleu que una de les qüestions que totes les persones del col·lectiu LGTBI+ tenen en comú és que sempre són vulnerables a patir violència. Entre els exemples més recents en el context esportiu destaca el paquet "anti-LGTBI+" del govern Trump (2025), que restringeix la participació de dones trans en l'esport femení i imposa una definició biològica del gènere. Al Regne Unit, la Suprema Cort va dictaminar el 2025 que ser dona es limita al marcador biològic, en línia amb mesures adoptades a Hongria, on el parlament va reconèixer només dos sexes. A Alemanya i Itàlia, l'avenç de moviments neoconservadors també ha comportat retrocessos en els drets vinculats a la diversitat afectiva, sexual i de gènere (Martins, Vicente-Cruz & Casilhas, 2025).

També és important remarcar que, si fem una anàlisi interseccional, observem que les persones trans*, les persones migrants i les dones del col·lectiu presenten especificitats pròpies de discriminació, que agreugen la seva situació. Aquestes interseccions evidencien que la violència i l'assetjament no afecten de la mateixa manera totes les identitats, sinó que s'intensifiquen quan es creuen diversos eixos de desigualtat, com el gènere, l'origen o l'expressió de gènere. Per això, les polítiques públiques i les estratègies d'intervenció psicosocials i educatives han de tenir en compte aquesta diversitat de factors per garantir una garantia real i efectiva dels drets de totes les persones LGTBI+.

4.10 Tipus de discriminació

L'indicador de tipus discriminació es refereix al tipus de violència rebuda. Com s'ha comentat en l'apartat metodològic, hi ha un gradient en l'escala de la discriminació i sempre es registra el més greu.

Gràfic 11. Distribució d'incidències per tipus de discriminació, 2024. Percentatges

Base aplicable: 318

Aquest 2024 destaquem l'agressió física com el tipus de discriminació més comuna, representant el 26,5 % dels casos (n = 84), indicant que més d'una quarta part dels incidents d'LGTBI-fòbia inclouen violència física directa per motius d'OSIEGCS. Tot seguit trobem l'odi i exaltació amb un 23,3 % (n= 74). Aquest tipus de discriminació implica manifestacions públiques o privades de sentiment d'odi i aversió cap al col·lectiu LGBTI+, sovint amb la intenció de promoure la discriminació i l'hostilitat. Les agressions verbals són un 19,5 % de les incidències (n = 62). Aquestes inclouen insults, comentaris despectius i altres formes de violència verbal dirigides a persones LGBTI+.

Amb percentatges més inferiors, ens trobem que l'assetjament representa l'11,3 % dels casos (n= 22), indicant situacions de persecució persistent envers persones LGBTI+, que pot ser verbal, físic i digital.

Lleugerament per sota, amb un 9,8 %, el tracte inadequat, reflecteix situacions on les persones LGBTI+ reben un tracte discriminatori en serveis públics d'institucions o empreses. Per últim, amb un 6,0 % ens podem trobar incidències relacionades amb amenaces a la integritat física i moral de les persones afectades i finalment, restringir o negar el dret d'admissió o permanència a un espai i/o servei (3,8 %).

La **Taula 9** mostra la distribució d'incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya segons el tipus de discriminació per al període 2020-2024, expressada en percentatges.

Taula 9. Distribució d'incidències per tipus de discriminació, 2020-2024. Percentatges

	2020	2021	2022	2023	2024
Amenaces	3,2%	8,5%	7,2%	5,0%	6,0%
Odi i exaltació	11,6%	17,7%	20,3%	24,8%	23,3%
Restricció/denegació	0,5%	2,1%	3,0%	4,0%	3,8%
Tracte inadequat	19,0%	13,1%	12,2%	9,9%	9,8%
Agressió física	19,6%	17,0%	24,0%	23,5%	26,4%
Agressió verbal	34,4%	28,4%	23,2%	25,5%	19,5%

L'odi i exaltació ha mostrat una tendència ascendent constant, passant de l'11,6 % el 2020 al 23,3 % el 2024. Això suggereix un augment preocupant de les manifestacions públiques d'odi cap al col·lectiu LGBTI+. Destaquen els discursos d'odi cap al col·lectiu trans*.

Per altra banda, l'agressió física s'ha mantingut elevada, arribant al 26,4 % el 2024, el valor més alt del període analitzat. La persistència i increment d'aquestes agressions reflecteixen una problemàtica greu i estructural de violència contra les persones LGTBI+.

Tot i que des del 2020 ha disminuït, l'agressió verbal es manté en uns percentatges alts, amb un 19,5 % el 2024. Malgrat la reducció, continua sent una de les formes més habituals de discriminació.

El tracte inadequat ha mostrat una tendència descendent, passant del 19,0 % el 2020 al 9,8 % el 2024. Aquesta reducció pot reflectir millores en la sensibilització i en la formació per a un tracte més respectuós cap a les persones LGTBI+ en diferents àmbits.

Després d'un augment fins al 8,5 % el 2021, les amenaces han disminuït, estabilitzant-se al voltant del 6,0 % el 2024. Tot i la lleugera millora, continuen sent un problema de seguretat i benestar per al col·lectiu.

L'assetjament ha experimentat fluctuacions, amb un 13,1 % el 2021 i un repunt fins a l'11,3% el 2024 després d'haver baixat al 7,3 % el 2023. Això mostra que, malgrat alguns avenços, encara és una forma recurrent de discriminació persistent i hostil, en àmbits com l'educatiu, el laboral i l'habitatge.

La restricció i denegació ha augmentat progressivament del 0,5 % el 2020 fins al 3,8 % el 2024, fet que evidencia una preocupació creixent per situacions en què es limita o es denega l'accés a serveis i establiments a causa de l'orientació sexual, l'expressió o la identitat de gènere.

Finalment, la categoria "altres" pràcticament desapareix després del 2020 (2,1 %), sense casos registrats entre 2021 i 2024.

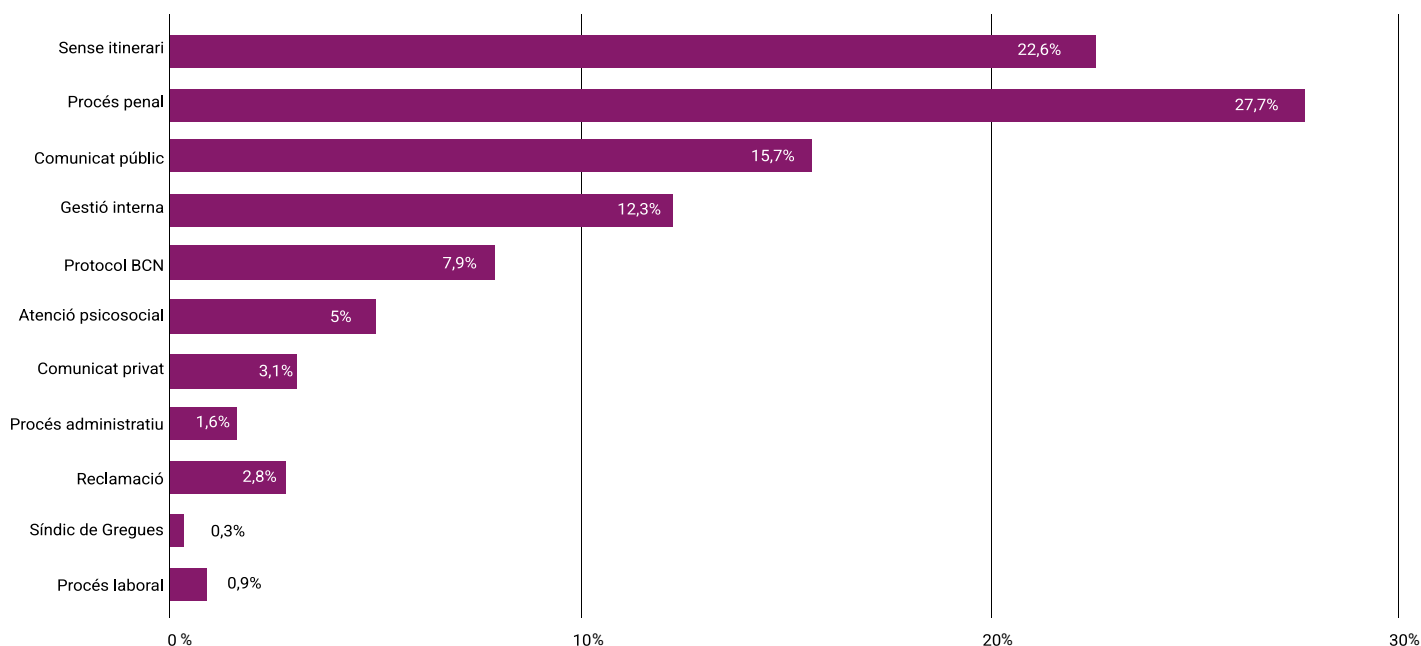
En conjunt, les dades mostren que, tot i alguns avenços en àmbits com el tracte inadequat o les amenaces, altres formes de discriminació, especialment l'odi i exaltació i les agressions físiques, han augmentat de manera significativa. Això subratlla la necessitat urgent d'implementar polítiques més efectives i accions concretes per garantir entorns més segurs, inclosius i respectuosos per a les persones LGTBI+ a Catalunya.

4.11 Itineraris

Les dades relatives als itineraris de les incidències recollides mostren el principal itinerari de cada incidència. En aquest sentit, volem matisar que, per exemple, una incidència pot tenir com a itinerari principal el procés penal, però, posteriorment, també en pot haver seguit d'altres, en funció de la incidència, com ara l'atenció psicosocial. Alhora, hi ha itineraris que són automàtics en determinats casos, com passa amb les incidències que ocorren a la ciutat de Barcelona, que són comunicades i segueixen el protocol establert amb el Centre LGTBI de Barcelona, l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona i l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia. També, tenir en compte que moltes incidències només són comunicades i no continuen amb cap itinerari legal ni de cap altre tipus.

⁵Anteriorment, aquest tipus de discriminació era denominat com a dret d'admissió. A partir d'aquest any s'ha ampliat el seu significat

Gràfic 12. Distribució d'incidències per itinerari, 2024. Percentatges

Base aplicable: 318

Les dades mostren la distribució d'incidències de casos d'LGTBI-fòbia a Catalunya durant el 2024 segons diferents itineraris de denúncia. Destaquem:

- **Sense Itinerari:** Amb un 22,6 % dels casos (n= 72), suggereix una proporció significativa de situacions en què les víctimes no segueixen cap procés formal de denúncia o recollida de dades oficial. D'aquesta manera podem veure que moltes de les incidències comunicades a l'Observatori es queden en aquesta fase de comunicació.
- **Procés Penal:** És l'itinerari amb major incidència, representant el 27,7 % del total (n= 88). Això indica una alta freqüència de denúncies i processos judicials relacionats amb actes de discriminació basats en l'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere.
- **Comunicat Públic:** Amb el 15,7 % (n= 50), reflecteix la importància de la denúncia pública i la visibilitat dels casos d'LGTBI-fòbia a través dels mitjans de comunicació i altres plataformes públiques.
- **Gestió interna:** Aquest és el quart itinerari amb més incidències registrades, 12,3 % (n= 39), que reflecteix les incidències que són gestionades per terceres persones que treballen en l'espai, lloc o context on ha succeït, tot i que no sigui un itinerari oficial de denúncia formal.

Per sota del llindar del 10 % en trobem la resta d'itineraris, com pot ser el protocol Barcelona amb un 7,9 % (n= 25), l'atenció psicosocial, amb un 5,0 % (n= 16), el comunicat privat, amb un 3,1 % (n= 10), el procés administratiu, amb un 1,6 % (n= 5), les reclamacions, amb un 2,8 % (n= 9), les derivacions al Síndic de Greuges, amb un 0,3 % (n= 1) i per últim el procés laboral, amb menys d'1 % (n= 3), com a itinerari principal. Aquesta anàlisi és essencial per entendre com les persones LGBTI+ afronten i denuncien la discriminació a Catalunya, proporcionant una base per a futurs esforços de prevenció i suport a la comunitat.

⁶ No hi ha dades percentuals del 2020 perquè la taula d'aquest indicador es comença a fer a partir del 2021.

Taula 10. Descripció dels itineraris de les incidències, 2021-2024. Percentatges

	2021	2022	2023	2024
Procés laboral	1,4%	1,7%	0,9%	0,9%
Síndic de Greuges	0,3%	0,4%	1,8%	0,3%
Reclamació	2,5%	2,9%	3,1%	2,8%
Procés administratiu	3,5%	2,9%	4,0%	1,6%
Comunicat privat	-	-	4,9%	3,1%
Atenció psicosocial	4,9%	7,2%	8,5%	5%
Protocol LGTBI-fòbia Barcelona	3,9%	3,4%	10,3%	7,9%
Gestió interna	1,4%	1,3%	11,7%	12,3%
Comunicat públic	13,4%	13,5%	21,5%	15,7%
Procés penal	32,4%	26,2%	33,2%	27,7%
Sense itinerari	36,3%	39,2%	35,0%	22,6%

La **Taula 10** mostra l'evolució dels itineraris seguits per les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya entre 2021 i 2024, expressada en percentatges. Els principals itineraris destacats són els següents:

- **Procés laboral:** Els casos processats per la via laboral han disminuït lleugerament, passant de l'1,4 % el 2021 al 0,9 % el 2024. Això podria indicar una menor recurrència de casos d'LGTBI-fòbia en l'àmbit laboral o una menor denúncia per aquesta via.
- **Síndic de Greuges:** Els casos tractats pel Síndic de Greuges s'han mantingut. L'any 2021 representaven un 0,3 % dels casos, igual que el 2024. Cal destacar que l'any 2023 van augmentar a l'1,8 %.
- **Reclamació:** S'ha mantingut estable del 2,5 % el 2021 al 2,8 % el 2024.
- **Procés administratiu:** Va incrementar del 3,5 % el 2021 al 4,0 % el 2023, i posteriorment al 2024 ha disminuït a l'1,6 %.
- **Comunicat privat:** Aquest itinerari s'incorpora el 2023 on representa un 4,9 %. L'any 2024 s'ha trobat un 3,1 %. Així doncs, podem indicar que malgrat ser una nova via de denúncia s'està consolidant amb una lleu tendència a la baixa.
- **Atenció psicosocial:** Va experimentar un augment significatiu, passant del 4,9 % el 2021 al 8,5 % el 2023. Malgrat aquest augment, l'any 2024 ha disminuït al 5,0 %.
- **Protocol d'LGTBI-fòbia de Barcelona:** Va incrementar del 3,9 % el 2021 al 10,3 % el 2023, i ha disminuït al 7,9 % el 2024.
- **Gestió Interna:** Ha crescut de l'1,4 % el 2021 al 12,3 % el 2024, indicant una major capacitat de

les organitzacions per gestionar internament les denúncies d'LGTBI-fòbia.

- **Comunicat públic:** Si ho comparem amb l'any 2021, amb un 13,4 % de casos, i el 2024, amb un 15,7 %, podem dir que la tendència és estable. No obstant això, cal destacar que l'any 2023 el percentatge va ser del 21,5 %. Per tant, cal posar en relleu la importància de la visibilitat pública i la denúncia a través dels mitjans com a eina per combatre la discriminació.

- **Procés penal:** Tot i mostrar certa variabilitat, podem dir que es manté més o menys estable amb un 32,4 % el 2021 i un 27,7 % el 2024. Això evidencia la gravetat de molts dels incidents denunciats, que requereixen d'intervenció judicial.

- **Sense itinerari:** Representa un percentatge rellevant, encara que ha disminuït dràsticament del 36,3 % el 2021 al 27,7 % el 2024. Això indica que una part important de les incidències no segueixen un itinerari formal, possiblement per manca de coneixement dels canals disponibles o per altres barreres a la denúncia.

En resum, l'anàlisi dels itineraris seguits per les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya revela una diversificació en les vies utilitzades per les víctimes per denunciar i gestionar les incidències. L'augment en l'ús de canals com el Protocol d'LGTBI-fòbia de Barcelona, la gestió interna i el comunicat públic reflecteix una major sensibilització i acció contra l'LGTBI-fòbia. No obstant això, el percentatge significatiu de casos sense cap mena d'itinerari subratlla la necessitat de continuar treballant per millorar l'accessibilitat i l'efectivitat dels mecanismes de denúncia i suport per assegurar que totes les víctimes puguin rebre l'ajuda necessària.

4.12 Conclusions

A tall de resum, recollim les principals dades obtingudes en aquest capítol:

- El 2024 esdevé l'any que l'Observatori registra un major nombre d'incidències, amb un total de 318 casos, des que s'elaboren els informes de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya. És el segon any que se supera el registre de 300 incidències.
- Aquest 2024 s'ha produït un augment d'un 4,9 % en el nombre d'incidències registrades respecte a l'any anterior (303).
- Els mesos de l'any 2024 que més incidències s'han registrat són juny, setembre i maig, en aquest ordre, coincidint amb diades específiques com el dia internacional contra l'LGTBI-fòbia, l'orgull i l'alliberament LGTBI+ i la visibilitat bisexual.
- El 53,1 % del total d'incidències ocorren durant el de cap de setmana, que comprèn el període entre la tarda de divendres fins a la matinada de dilluns. És la franja de la setmana en la qual escassegen més els recursos.
- Els homes gais continuen sent el col·lectiu que més incidències registra, representant el 63,4 % del total, seguint la tendència dels anys anteriors, coincidint també amb el col·lectiu més visible.
- Les dones trans continuen sent la part del col·lectiu trans* amb més incidències registrades amb diferència, però continua augmentant el registre d'incidències patides per homes trans i persones no binàries.
- El tram d'edat amb més incidències registrades va dels 18 als 35 anys. La següent franja amb més incidències és dels 36 als 50 anys. La mitjana d'edat és de 34,2 anys.

- Respecte a la distribució territorial de les incidències, Barcelona continua sent la província amb el percentatge d'incidències més elevats, amb un total del 50,8 %. Tot i això, en comparació amb anys anteriors, s'observa que hi ha més equitat territorial en els valors percentuals de la resta de províncies respecte als anys anteriors.
- Hem registrat incidències en 60 localitats diferents del territori català, la gran majoria de les quals pertanyen a la província de Barcelona.
- L'LGTBI-fòbia està present en tots els contextos socials. La gaifòbia és un any més l'origen discriminatori més registrat (51,7 %), representant més de la meitat del total d'incidències, seguit de la transfòbia (26,8 %), que manté la tendència de l'any passat.
- El mitjà pel qual s'exerceix la discriminació és majoritàriament presencial (80,3 %), representant més de tres terços del total d'incidències.
- El context en el qual s'han registrat més actes discriminatoris és l'espai públic (49,8 %), representant gairebé la meitat del total d'incidències, precedit de l'espai privat de concurrència pública (20,8 %), sobretot en espais d'oci nocturn.
- Els àmbits on s'han registrat més incidències són la via pública (29,7 %), l'espai d'oci nocturn (12,7 %) i internet i xarxes socials (9,8 %). També hi ha hagut un augment notable en el registre d'incidències en l'àmbit laboral (8,9 %).
- El tipus de discriminació més registrat són les agressions físiques (26,4 %), la majoria de les quals van acompanyades d'agressions verbals i/o amenaces, seguit de les mostres d'odi i exaltació (23,3 %), sobretot en discursos d'odi adreçats al col·lectiu trans* en entorns mediàtics i digitals.
- Pel que fa a l'itinerari que segueixen les incidències, aquest any el més registrat ha sigut el procés penal (27,7 %), superant les que no tenen cap mena de recorregut (22,6 %), pel que la infradenúncia ha decrescut i no és la via predominant.

Conclusions generals:

Les dades analitzades posen de manifest diverses tendències i preocupacions en relació amb l'LGTBI-fòbia a Catalunya. La via pública continua sent l'àmbit amb més incidències, i les agressions físiques, les exaltacions d'odi i les agressions verbals es mantenen com els tipus de discriminació més comuns. Així mateix, l'augment dels discursos i exaltacions d'odi continua sent alarmant, fet que indica una creixent intolerància. Tot i que els homes gais continuïn sent el col·lectiu que més incidències reporta, es detecta una situació de vulnerabilitat específica en el col·lectiu trans*, incloses les persones no binàries. Aquestes dades resulten especialment preocupants si les posem en diàleg amb el qual va exposar la investigadora transfeminista mexicana i especialista en drets humans de la infància i adolescència trans, la Dra. Siobhan Guerrero, al Congrés Internacional sobre "Diversidad Sexual en Iberoamérica: deseos, espacios e identidades", celebrat a Girona el juliol de 2024, segons Guerrero, els dispositius de control i les tecnologies d'opressió dissenyades al Nord Global —com les formes de racisme, capacitisme i LGTBI-fòbia— solen expressar-se de manera menys cruel que al Sud Global. No obstant això, l'increment d'aquesta violència a Europa mostra que aquestes manifestacions són cada vegada més freqüents també en els països europeus, la qual cosa evidencia un procés d'expansió i normalització de les agressions i discriminacions LGTBI-fòbiques. Pel que fa als itineraris de denúncia, aquests s'han diversificat. Per primer cop, el procés penal és el més registrat i supera l'infradenúncia. També s'han consolidat altres vies de reparació

de dignitat, com el comunicat públic, l'atenció psicosocial o la gestió interna del lloc on tenen lloc els fets discriminatoris. Tot plegat suggereix una major conscienciació i acció contra les discriminacions LGTBI-fòbiques, amb les seves característiques interseccionals. Tanmateix, persisteix un percentatge significatiu de casos sense itinerari formal, la qual cosa indica la necessitat de millorar tant l'accessibilitat com l'efectivitat dels mecanismes de denúncia i suport. Aquesta persistència d'invisibilitat, juntament amb el diagnòstic que assenyala la urgència de millorar determinats dispositius institucionals, posa de manifest la rellevància i la necessitat del treball de l'Observatori. La seva tasca resulta imprescindible per garantir l'acompanyament, la visibilització i la denúncia de les violències LGTBI-fòbiques, així com per incidir en la transformació de les estructures institucionals, familiars, comunitàries i socials que les sostenen.

En resum, encara que s'han fet avenços en la visibilitat i en la denúncia de l'LGTBI-fòbia, les dades reflecteixen que aquesta discriminació continua sent una problemàtica estructural i social que afecta les persones LGTBI+. Per això, calen esforços continus per garantir els nostres drets i donar suport a tot el col·lectiu.

5. ANÀLISI QUALITATIVA

5.1 Anàlisi de casos

Introducció a l'anàlisi de casos de discriminació per LGTBI-fòbia

L'Observatori contra l'LGBTI-fòbia presenta una sèrie de 30 casos registrats l'any 2024 que posen de manifest la problemàtica de la discriminació per motius d'OSIEGCS en diversos àmbits socials. Aquests casos reflecteixen la realitat a la qual s'enfronta el col·lectiu LGTBI+.

L'LGBTI-fòbia es manifesta en múltiples formes: agressions físiques en espais públics, insults i amenaces a la via pública i a les xarxes socials, assetjament laboral i escolar, exclusió en l'oci i els serveis, tractes inadequats en institucions públiques i discursos d'odi en l'àmbit cultural i mediàtic, entre d'altres.

Exemples d'aquest any inclouen situacions discriminatòries al transport públic i en espais d'oci, la inadmissió a establiments i activitats, burles i comentaris vexatoris a la feina o a l'escola, diagnòstics patologitzants en l'àmbit sanitari i campanyes d'odi a l'entorn digital. Aquest conjunt de casos posa en evidència que l'LGBTI-fòbia continua estesa i arrelada a la societat, adoptant formes diverses que vulneren la igualtat i la dignitat de les persones LGTBI+.

L'Observatori exposa aquests casos per visibilitzar la problemàtica de la discriminació per OSIEGCS i sensibilitzar la ciutadania sobre la necessitat d'intervenir i combatre aquestes actituds i comportaments negatius. La diversitat afectiva, sexual i de gènere ha de

ser respectada en tots els àmbits de la societat, garantint que totes les persones puguin viure lliures de prejudicis, violència i discriminació. Aquests casos subratllen la importància de la denúncia i la visibilització de l'LGTBI-fòbia, així com la necessitat d'implementar polítiques efectives que promoguin la igualtat i el respecte cap a totes les persones, independentment de la seva orientació sexual, expressió o identitat de gènere. **La lluita contra l'LGTBI-fòbia és una responsabilitat compartida que requereix el compromís de tota la societat.**

CAS NÚMERO 1: AGRESSIÓ VERBAL TRANSFÒBICA A UNA PERSONA NO BINÀRIA AL METRO

Característiques incidència: transfòbia, transport públic, agressió verbal

Descripció dels fets: Una persona no binària entra al metro de l'L1 de Barcelona i s'asseu.

Un home del vagó li demana l'hora i li comença a fer comentaris com **"que guapa, así maquillada"**. Després li pregunta si és un noi o una noia. L'afectada es nega a respondre-li i al cap de poca estona baixa a la seva parada, darrere de l'home, i sent com es refereix a ella dient-li **"el maricón está detrás"**. Des de l'Observatori es comuniquen els fets a TMB. La persona afectada també ho posa en coneixement a l'Oficina d'Igualtat de Tracte i No Discriminació de la Generalitat de Catalunya.

Anàlisi: En aquest cas, s'utilitza "maricón" com a insult que conté un prejudici sexista i misogin que rebutja qualsevol expressió que s'allunyi de la norma hegemònica, considerant denigrant que homes mostrin actituds, comportaments o trets estètics estereotípicament femenins. Aquest insult no només expressa un odi o rebuig contra les expressions, orientacions i identitats dissidents sinó que nega la identitat de la persona no-binària, atribuint-li un gènere que no és el seu. Aquesta agressió evidencia una manca de reconeixement i acceptació social de les identitats que van més enllà del binarisme de gènere. És vital emprendre accions formatives i de sensibilització per impulsar una transformació social, seguint la Llei 4/2023 per la igualtat real i efectiva de les persones trans* i per la garantia dels drets de les persones LGBTI.

L'agressió té lloc en el metro. Un espai públic que forma part de la quotidianitat de moltes persones que han de poder transitar sense inseguretat o por. No obstant això, l'agressor se sent amb la legitimitat de començar la interacció social amb comentaris intrusius que incomoden a la persona afectada ("que guapa, així maquillada"), evidenciant un ús masculista de la seva posició de poder. A més, quan aquest no rep les respostes esperades per part de la víctima, l'insulta. Per no legitimar l'agressió i evitar la seva impunitat és vital que, persones que presencien fets d'aquest tipus, siguin agents actius en la denúncia dels fets i en informar els responsables de seguretat i als altres òrgans corresponents.

CAS NÚMERO 2: LLANÇAMENT DE PEDRES I INSULTS GAIFÒBICS A UNA PARELLA D'HOMES AL CASTELL D'HOSTALRIC

Característiques incidència: gaifòbia, via pública, agressió física

Descripció de fets: Una parella d'homes és al voltant del castell d'Hostalric i un grup de menors d'edat els llancen pedres al crit de "maricas". En aquell moment no s'identifiquen els agressors, però s'interposa denúncia als Mossos d'Esquadra.

Anàlisi: Aquest cas verbalitza un odi a l'homosexualitat a través del terme despectiu "marica" i, es llancen pedres atemptant contra la seguretat física de les persones afectades. Aquesta agressió mostra un gran nivell d'odi i pot causar greus conseqüències físiques i psicosocials a les persones afectades.

Històricament, s'han tractat les orientacions sexuals i les identitats de gènere dissidents com qüestions de l'àmbit privat, portant a les persones del col·lectiu a existir en secret. Això comportava una invisibilitat de les realitats LGBTI+, a més de la impossibilitat d'ocupar espais de poder des d'on impulsar una transformació social i política.

És important destacar el fet que els agressors siguin menors d'edat, ja que evidencia la falta de formació i necessitat de generar espais de sensibilització en termes d'igualtat. És vital conscienciar al jovent de l'existència de les violències LGTB-fòbiques i donar-los recursos per detectar-les i combatre-les, així com impulsar el pensament crític. És per això que resulta imprescindible implementar intervencions psicosocials i educatives a tots els nivells del sistema educatiu, en conformitat amb la Llei 11/2014, per prevenir actituds i conductes LGBTI-fòbiques.

CAS NÚMERO 3: COMENTARIS TRANSFÒBICS PER XARXES SOCIALS SOBRE UNA XERRADA DE TRÀNSIT A L'OBSERVATORI

Característiques incidència: transfòbia, internet i xarxes socials, odi i exaltació

Descripció dels fets: L'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia organitza una xerrada adreçada al voluntariat sobre Trànsit, el model de salut de les persones trans* del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, amb la ponència de dues persones, una professional i una usuària d'aquesta unitat. L'Observatori fa una piulada de l'esdeveniment per xarxes socials. La publicació rep nombrosos comentaris aversius com: "los convertís en enfermos".

Anàlisi: Trànsit és un servei de promoció de la salut de les persones trans*, que proporciona informació, assessorament i acompanyament respectuosos durant el procés de transició. Aquest servei té en compte el model d'atenció a les persones trans* en l'àmbit del CatSalut, que estableix "El sistema sanitari públic ha de garantir que totes les persones que s'autoidentifiquen com a persones trans* són ateses sense cap discriminació, fet que comporta la no exigència de cap diagnòstic clínic..." (Servei Català de Salut, 2017).

En aquest cas, el servei rep comentaris transfòbics a les xarxes socials de l'Observatori contra l'LGTBI-fòbia. La paraula "malalt" és un insult estigmatitzador, que devalua les realitats trans* que segueixen un model de transició que passa per intervencions quirúrgiques o hormonals. A més, es categoritza el servei de trànsit com a patologitzant, desinformant sobre les tasques que duen a terme i els ideals que segueixen.

Aquest model no segueix una lògica patologitzant, sinó que pretén assessorar i acompanyar a les persones amb una òptica psicosocial, respectant la seva pròpia agència i assegurant que reben un tracte respectuós i tenen tota la informació necessària. En aquest sentit, aquesta feina respon a les necessitats del col·lectiu en un context en què la violència institucional normalitzada i la discriminació posa en risc els drets bàsics. A més, cal recalcar que el projecte dona cabuda a totes les diverses maneres d'experimentar el gènere i els diferents camins de transició que poden seguir els usuaris i les usuàries. Ocultar que és un recurs que accepta aquesta diversitat implica invisibilitzar la mateixa diversitat del col·lectiu trans*.

Aquesta situació ens mostra una violència en l'àmbit digital, les xarxes socials s'utilitzen com a plataformes de difusió de discursos d'odi transfòbics. Mitjançant la desinformació, s'estenen prejudicis contra les persones trans*, que aconsegueixen invisibilitzar les seves realitats. A més, des de l'anonimat que confereix l'espai digital els usuaris i les usuàries estigmatitzen les identitats trans* i promouen comportaments discriminatoris.

¹ Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, Servei Català de Salut. (2017). Implantació del Model d'atenció a les persones trans en l'àmbit del CatSalut.

https://scientiasalut.gencat.cat/bitstream/handle/11351/3275/catsalut_instruccio_14_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

CAS NÚMERO 4: ATAC VANDÀLIC A UN MURAL TRANS* A ROQUETES

Característiques incidència: transfòbia, via pública, odi i exaltació

Descripció dels fets: En el marc del Dia de la Visibilitat Trans*, l'Associació Cultural i LGTBI+ Okay Productions organitza la pintada d'un mural a la via pública de Roquetes amb el dibuix d'un cor dels colors de la bandera trans* i amb la frase "davant l'adversitat, defensem la diversitat". Poc després, el mural és vandalitzat amb dibuixos obscens. L'atac es condemna públicament per xarxes socials i es denuncia a l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia i les administracions públiques competents.

Anàlisi de cas: Vandalitzar un mural amb simbologia trans* és una manifestació pública d'odi contra la comunitat. Els dibuixos obscens mostren un rebuig per les identitats trans* i una intencionalitat d'anul·lar el missatge reivindicatiu del mural. Així doncs, s'evidencien reticències davant la diversitat afectiva sexual i de gènere en intentar expulsar aquest missatge de l'espai públic, un espai de poder que, històricament, ha estat dominat per identitats heteronormatives i cisgènere. En aquest context, la destrucció de símbols esdevé un acte polític pensat per ser vist pels vianants. Té com a objectiu transmetre un missatge discriminatori que genera exclusió. Aquests actes ens recorden que, segons aquesta visió, les vides trans haurien de quedar restringides a l'àmbit privat i, per tant, consideren aquests espais públics com un territori que cal "reconquerir".

A més, el mural de l'associació Okay Productions també transforma l'espai, convertint-lo més amable per a la diversitat. El vandalisme té la conseqüència contrària, convertint l'espai en hostil per les persones del col·lectiu que l'habiten.

CAS NÚMERO 5: COMENTARIS INADEQUATS A UNA PROFESSORA D'ESCOLA DE MASQUEFA PER TENIR UNA PARELLA DEL MATEIX GÈNERE

Característiques incidència: lesbofòbia, laboral, tracte inadequat

Descripció dels fets: En una escola de Masquefa, una professora explica a un alumne que té una parella del mateix gènere. L'alumne li respon que l'escola, com a lloc de treball, s'ha de ser prudent i que "les seves lluites" les hauria de fer fora de l'entorn laboral.

Anàlisi: En els contextos laborals també s'ha d'intervenir davant de casos d'LGTBI-fòbia. En aquest cas, l'actitud de l'alumne s'entén com una forma de discriminació, perquè els aspectes de la vida personal de la professora estan fora de les expectatives cisheteronormatives de l'alumne. La professora s'enfronta a una conducta discriminatòria per part de l'alumne, el que pot generar un ambient laboral hostil.

Aquest cas també insta a incidir en la necessitat d'un currículum escolar inclusiu on s'incorpori la diversitat afectiva sexual i de gènere a les aules de forma transversal. És fonamental impulsar polítiques educatives inclusives que abracin tota la diversitat, especialment per fer front als discursos d'odi, cada vegada més presents, arran del creixement dels moviments d'extrema dreta i fonamentalistes religiosos arreu del món.

CAS NÚMERO 6: AGRESSIÓ VERBAL LESBÒFOBA A UNA PARELLA DE NOIES PER SANT JORDI

Característiques incidència: lesbofòbia, via pública, agressió verbal

Descripció dels fets: El 23 d'abril, Diada de Sant Jordi, una parella de noies passeja per la Rambla del Poblenou de Barcelona amb mostres d'afecte i un home desconegut les increpa verbalment amb insults com **"lesbianas, eso no es amor, vais a ir al infierno"**.

Anàlisi: Aquest cas de lesbofòbia representa una de les situacions comunes que viuen les parelles LGTBI+ quan s'exposen a les mostres d'afecte. En aquest cas un home increpa la parella amb insults discriminatoris, imposant una visió tradicional de les relacions. A més, l'agressor es recolza en el discurs institucionalitzat de la religió per a determinar que aniran a l'infern, fet que ens recorda que des de les institucions religioses s'han vertit discursos estigmatitzants i feridors cap al col·lectiu LGTBI+.

La incidència en el context de Sant Jordi, una diada de tradició catalana que es caracteritza per valors com la convivència i l'expressió de l'afecte. Les afectades tenen el dret a poder expressar-se lliurement, sense por de ser discriminades, dret que aquí se'ls hi vulnera. L'agressió de l'home genera un ambient hostil per a la parella quan ha de ser un espai lliure i amable. Cal recordar que diverses tradicions religioses han condemnat històricament el col·lectiu LGTBI+, i que és fonamental promoure una educació religiosa deslegitimadora de discursos d'odi. Això és especialment rellevant perquè moltes persones LGTBI+ també són creients i tenen dret a ser reconegudes i respectades dins de les mateixes institucions religioses, tal com estableixen els Principis de Yogyakarta (2006).

CAS NÚMERO 7: COMENTARIS HOMÒFOBS CONTINUATS A L'ENTORN LABORAL

Característiques incidència: gaifòbia, laboral, assetjament

Descripció dels fets: Un funcionari d'un centre penitenciari de Roca del Vallès rep comentaris i mostres burlesques en relació amb la seva orientació sexual dissident al seu entorn laboral de forma repetida i continuada, en espais com a l'autocar o a la cafeteria, alguns d'ells referits a la seva expressió de gènere no conforme, com la vestimenta. L'afectat exposa el seu malestar a un dels companys de feina que exerceix aquests comentaris i li respon que "ja gairebé no se'n recorda". Davant d'aquests fets, l'afectat decideix comunicar-ho a la subdirecció del centre perquè en tingui coneixement i es valori com abordar la situació.

Anàlisi: Es tracta d'una situació d'assetjament, ja que no és una discriminació aïllada, sinó que és continuada i sistemàtica. Els comentaris o burles gaifòbiques per part dels companys de feina transmeten un rebuig cap a l'orientació sexual dissident i l'expressió de gènere no conforme de la persona afectada, convertint l'espai laboral amb un lloc insegur, hostil i no amable. Tenint en compte que el treball ocupa gran part del dia a dia, aquest assetjament té un impacte en la quotidianitat de la persona afectada. A més de produir malestar i incomoditat, i d'excloure la persona de la xarxa social que es forma en l'àmbit laboral, pot tenir efectes perjudicials per al benestar psicoemocional de la persona i afectar el context de convivència laboral. En l'intent de mediació que realitza la persona afectada amb el company de feina es fa palès

com es normalitzen aquestes actituds discriminatòries, llevant-li qualsevol importància i així invisibilitzant-les. L'assetjament laboral està sustentat pel sistema cultural, social, polític, ètic i econòmic binari que regula la sexualitat i la diversitat de gènere i, per tant, facilita legitimar una violència contra tota identitat que surt de la conformitat del sistema sexe-gènere. En aquest sentit, la discriminació i assetjament homofòbic és un problema social que requereix sensibilització i formació per tal de transformar el context. A més, és essencial promoure polítiques que no només previnguin la discriminació, sinó que també impulsin formes d'afrontament i empoderament per part de totes les persones de l'entorn laboral.

CAS NÚMERO 8: TRACTE INADEQUAT A UNA PARELLA DE DONES A UN CENTRE ESPORTIU MUNICIPAL (CEM) DE BARCELONA

Característiques incidència: lesbofòbia, esportiu, tracte inadequat

Descripció dels fets: Una parella de dones són a les piscines d'un Centre Esportiu Municipal (CEM) de Barcelona. Allà es fan mostres d'afecte. Un treballador les interromp i els diu que s'haurien de "tallar". La parella els hi pregunta si tenen prohibit fer-se petons i abraçades i el treballador els respon que no, que es refereix "a la resta", argumentant que altres persones usuàries són grans i que "no ho entenen". El treballador també els diu que són les mateixes persones usuàries que l'han instat a què els digués alguna cosa, ja que per ell no és dolent i ho poden fer. La parella interposa una queixa al CEM. L'Observatori activa el protocol d'LGTBI-fòbia de Barcelona i es coordina amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND).

Anàlisi: Aquest és un cas de lesbofòbia en l'àmbit esportiu. El treballador afirma que les mostres d'afecte de la parella incomoden a les persones usuàries, titllant-les d'inadequades, el que reforça l'estigma sexual. Aquestes actituds i conductes restrictives en reforcen la invisibilitat de les parelles del mateix sexe/gènere, imposant una contenció i una discreció a l'hora de mostrar-se en públic. Mentre està normalitzat que les parelles cisheterosexuals tinguin mostres d'afecte en públic, amb les parelles del mateix sexe/gènere es limita a l'espai privat.

CAS NÚMERO 9: ATACS VERBALS LGTBI-FÒBICS A LA COLLA D'UNA RUA DE PALAFRUGELL

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, via pública, agressió verbal

Descripció dels fets: En el marc de les Festes de Primavera de Palafrugell, membres de la colla "Diversalia" reben atacs verbals ("maricones"; "bujarras", "travestis") per part de diverses persones assistents al llarg de la rua del Carroussel Costa Brava i posteriorment a la plantada de carrosses. Davant d'aquests fets, la colla acudeix al punt lila de l'esdeveniment i posteriorment l'entitat emet un comunicat públic de condemna.

Anàlisi: En aquest cas, en les festes de Primavera de Palafrugell, els membres de la colla "Diversalia" van rebre insults LGTBI-fòbics utilitzats amb un to despectiu, denigrant i ridiculitzant. Els insults proferits reflecteixen aversió a la diversitat sexual i de gènere, creant un entorn hostil per a les persones LGTBI+ que participen i assisteixen a l'esdeveniment. El cas es desenvolupa en un acte festiu i públic. La presència d'LGTBI-fòbia en un esdeveniment d'aquest tipus afecta el dret de les persones a ser visibles i a participar en la vida comunitària sense por de rebre discriminació. A més dels efectes psicosocials que pot tenir en les persones directament afectades, també té un impacte social i polític.

És fonamental que es prenguin mesures per sensibilitzar la comunitat local i garantir que les activitats públiques siguin inclusives i lliures de discriminació, reforçant el compromís per un espai amable per a les persones LGTBI+. Permetre que el col·lectiu sigui negat de la visibilitat que comporten els esdeveniments públics implica amagar la diversitat, contribuint així a l'exclusió social.

CAS NÚMERO 10: AGRESSIÓ A UNA DONA TRANS A UNA DISCOTECA DE LES COMARQUES GIRONINES

Característiques incidència: transfòbia, espai d'oci nocturn, agressió física

Descripció dels fets: Una dona trans és a una discoteca de les comarques gironines i és increpada verbalment per part de persones usuàries ("**cuidado con esta, que tiene rabo**"). L'afectada, en intentar defensar-se, és agredida físicament. El personal de seguretat de l'establiment identifica i expulsa els agressors. Quan l'afectada surt de la discoteca, veu com els agressors són fora, esperant-la, i l'amenacen dient-li que "a partir d'ara, vagi amb compte". L'afectada condemna públicament els fets per xarxes socials, però decideix no denunciar-ho formalment.

Anàlisi: Els agressors intimiden a la víctima amb comentaris estigmatitzants, mostrant rebuig cap a les identitats trans*. Tot i que el personal de seguretat respon adequadament dins del local en expulsar els agressors, la situació no acaba aquí, ja que l'afectada rep amenaces per part dels agressors fora del local. Això crea una atmosfera intimidant que impedeix que la dona pugui marxar amb més seguretat i tranquil·litat.

El fet que la persona afectada decideix no denunciar formalment els fets, evidencia que les persones trans* sovint tenen desconfiança cap a l'administració pública per por de ser qüestionades i revictimitzades. L'estudi de Grèvol Díaz (2023), realitzat a Barcelona, mostra que moltes persones trans* tenen por de denunciar per la manca de protocols específics, per la violència institucional i pel risc de no ser compreses ni respectades en el procés. Aquest cas posa en relleu la importància que els espais d'oci nocturn implementin els protocols existents en intervenció davant de situacions de violència i discriminació, i que existeixin dispositius específics com els punts liles per informar a les usuàries i acompanyar a les persones afectades.

És important que aquests espais, conjuntament amb les institucions, promoguin accions de sensibilització en aquests entorns de diversió i convivència per a promoure festes amables.

CAS NÚMERO 11: DIAGNÒSTIC DE “TRASTORN D’IDENTITAT DE GÈNERE” A UN HOME TRANS* A UN CENTRE D’ATENCIÓ PRIMÀRIA (CAP) DE LA NOGUERA

Característiques incidència: transfòbia, salut, tracte inadequat

Descripció dels fets: Un home trans es posa en contacte amb el servei de Trànsit de Lleida per sol·licitar informació i assessorament en relació amb la seva identitat de gènere. Posteriorment, s’adona que a la seva carpeta de “La Meva Salut”, apareix un nou diagnòstic etiquetat com a “**Altres trastorns d’identitat de gènere**”. Quan l’usuari té l’oportunitat de parlar amb una metgessa de Trànsit, ella li mostra que, en realitat, havia escrit “Atenció a les identitats de gènere” i li explica que no és la primera vegada que altres pacients trans* li comenten que el seu diagnòstic apareix classificat com a “trastorn”.

Anàlisi: Aquest cas de transfòbia és un exemple de violència institucional i tracte inadequat en l’àmbit de la salut. L’etiqueta de trastorn com a diagnòstic mostra una patologització de les realitats trans*, és a dir, situa aquestes identitats com negatives i anormals dins el paradigma de la salut. Es tracta d’una psiquiatrització estigmatitzant que va en contra de la despatologització realitzada per l’OMS el 2018 on descatalogava la transsexualitat com un “trastorn mental i de comportament”.

Encara que es tracti d’una acció duta a terme per un individu concret, aquesta violència té una dimensió institucional. En produir-se per una persona que forma part d’una institució sanitària, l’impacte del tracte inadequat va més enllà dels efectes psicosocials, afectant a les oportunitats d’accés de la persona afectada a una atenció sanitària no discriminatòria i, potencialment, afectant altres dimensions de la seva vida. A més, cal remarcar que encara que s’ha fet camí cal la despatologització de les realitats trans*, en alguns centres de la salut reproduceix el sistema binari sexe-gènere i es fan diagnòstics a les persones usuàries en relació amb la seva identitat com la “discordança de gènere”.

CAS NÚMERO 12: FORMULARI DE SOL·LICITUD DEL TÍTOL DE FAMÍLIA MONOPARENTAL NO-INCLUSIU

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, institucional, tracte inadequat

Descripció dels fets: Una persona usuària tramita el títol de família monoparental a través del formulari del portal web de la Generalitat i detecta que en alguns camps només s’admet l’opció familiar d’un pare i d’una mare. Posteriorment, es rectifica, tot i que es manté un camp on s’indica “**És orfe/orfa de pare i mare?**”

Anàlisi: Aquest cas ens presenta una situació d’LGTBI-fòbia institucional. Un usuari en tramitar el títol de família monoparental es troba que el disseny del formulari del portal web de la generalitat per a tramitar el Títol no inclou opcions adequades que s’ajusten a les diversitats familiars, especialment aquelles que no segueixen el model binari “pare i mare”. Tot i que es van modificar aquestes limitacions a partir de la queixa, persistien preguntes amb un llenguatge restrictiu i cisheteronormatiu demostrant la necessitat de millores. Aquest cas posa en evidència la manca de sensibilitat cap a la diversitat familiar, la falta de consciència de la diversitat per part de les institucions i el tracte inadequat en entorns institucionals.

És fonamental l’adopció de mesures per part de les institucions públiques per revisar els seus processos i formularis perquè siguin inclusius i respectuosos amb totes les famílies, reflectint el compromís amb la igualtat i la diversitat. Això inclou, a més de la presa de consciència de les diversitats familiars, l’ús d’un llenguatge inclusiu en tots els formularis i serveis, així com protocols que evitin la invisibilització i discriminació de qualsevol estructura familiar.

CAS NÚMERO 13: AGRESSIÓ FÍSICA GAIFÒBICA A UNA PARELLA D'HOMES A UN PARC DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Característiques incidència: gaifòbia, via pública, agressió física

Descripció dels fets: Una parella d'homes es troba, de nit, asseguda en un banc d'un parc de l'Hospitalet de Llobregat. S'apropen dos homes desconeguts i els demanen el DNI. La parella es nega. Els homes els agredeixen físicament amb amenaces de mort per "maricons". Finalment, els agressors marxen, i adverteixen a la parella que els perseguiran si diuen alguna cosa a algú. Els agressors s'enduen els documents d'identitat de la parella i diners en efectiu. La parella interposa denúncia als Mossos d'Esquadra amb els informes mèdics de lesions respectius i acudeixen als serveis d'assessorament jurídic i acompanyament psicosocial de l'Observatori.

Anàlisi: Aquest cas presenta una situació de gaifòbia, en la qual una parella és agredida en un parc per motiu de la seva orientació sexual. Aquests actes tornen a posar el focus en la distinció entre l'espai públic i el privat. D'aquesta manera, es construeix una hegemonia basada en la ciheteronormativitat, la qual domina l'espai públic i relega tot allò que en queda fora —com les orientacions i identitats dissidents— a l'àmbit privat. En aquest context, les relacions i les identitats del col·lectiu LGTBI+ han estat expulsades cap al privat, i actes com els que visibilitzen les víctimes i/o persones afectades esdevenen gestos amb una forta càrrega política que pretenen recuperar la presència d'aquestes orientacions i identitats en l'espai públic, del qual havien estat excloses.

Aquest fet i els actes de resposta que van tenir les víctimes denunciant i demanant ajuda per part de l'Observatori dona exemple de la necessitat de l'existència d'aquests dispositius que ajudin i defensin a les persones en situacions hostils i que facin activisme social per anar recuperant i habitant espais.

CAS NÚMERO 14: BURLES BIFÒBIQUES I LGTBI-FÒBIQUES DURANT LA JORNADA LABORAL A BARCELONA

Característiques incidència: bifòbia, laboral, assetjament

Descripció dels fets: Un home bisexual treballa a una empresa de neteja de Barcelona i relata que des de fa anys persones de càrrecs superiors exerceixen actes discriminatoris cap a ell, com per exemple dir el seu nom en femení, insultar-lo i riure's de les seves ungles pintades, entre d'altres. L'afectat ho denuncia reiterades vegades a direcció, interposant queixes al canal ètic i parlant amb sindicats, però la situació no cessa. Davant d'aquests fets, l'Observatori activa el protocol d'LGTBI-fòbia de Barcelona, en coordinació amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND).

Anàlisi de cas: Aquest cas és un exemple més de les situacions que es poden viure en l'entorn laboral relacionat amb l'LGTBI-fòbia, en aquest cas la bifòbia. El treballador que és assetjat per part dels seus superiors planteja un rebuig a una masculinitat no hegemònica, és a dir, el que no és conforme a les normes socials es veu rebutjat pels seus companys de treball. Es rebutja, per tant, en els seus insults, la realitat d'altres masculinitats que proposen una expressió de gènere no conforme a les normes convencionals.

En aquestes circumstàncies la falta de resposta efectiva per a part d'empreses contribueixen a perpetuar un ambient de treball hostil per a les persones de la comunitat LGTBI+. D'acord amb la Llei 4/2023, les empreses de més de 50 treballadores han d'implementar un pla LGTBI+ per prevenir situacions d'aquest tipus i garantir que el lloc de treball sigui un espai amable en el qual hi hagi accions formatives i de sensibilització cap a la diversitat afectiva sexual i de gènere i protocols

de prevenció, detecció i intervenció davant de situacions d'assetjament laboral per LGTBI-fòbia i altres motius discriminatoris que poden interseccionar, com el racisme, la xenofòbia, l'edadisme o el capacitisme.

CAS NÚMERO 15: LLANÇAMENT DE MENJAR I AGRESSIONS VERBALS LGTBIFÒBIQUES A QUATRE PERSONES A RODALIES

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, transport públic, agressió física i verbal

Descripció dels fets: Quatre persones són dins d'un tren de Rodalies que viatja de Cambrils a Barcelona i durant el trajecte, a l'altura de Vila-seca, un passatger desconegut les escridassa, qualificant-les "d'andrògens". També els hi llança menjar per sobre. Les afectades alerten al personal de seguretat i en aquell moment els indiquen que s'hi pot fer poc perquè "no poden creure's a cap d'ambdues parts" i "no hi ha cap interventor". La resta de gent del vagó que presència els fets no diu res ni intervé.

Anàlisi: Aquest cas posa de manifest que els protocols existents s'han d'implementar de forma efectiva. La inacció institucional i la passivitat de la ciutadania davant d'actes discriminatoris es fan evidents en aquest cas, ja que les testimonis dels fets no van intervenir per donar suport de les persones afectades. És essencial que en el transport públic s'imparteixin formacions d'abordatge davant de situacions discriminatòries.

A més, es fa evident la necessitat de fomentar la consciència ciutadana perquè les persones que presencien incidents d'LGTBI-fòbia intervinguin, denunciïn o donin suport a les víctimes. Garantir espais amables al transport públic és fonamental per protegir drets bàsics com la dignitat i la lliure mobilitat.

CAS NÚMERO 16: DISCRIMINACIÓ PER TRANSFÒBIA A UNA DONA TRANS A DOS CÀMPINGS DEL MARESME

Característiques incidència: transfòbia, establiment comercial, tracte inadequat

Descripció dels fets: Una dona trans va a un càmping del Maresme per allotjar-s'hi uns dies de vacances. En aquest càmping, el personal li manifesta que no pot fer ús de les instal·lacions de concurrència pública del gènere femení (lavabos, vestidors, dutxes, etc.). Es fan ús d'arguments com que té un aspecte masculí (ex: barba) i que tenen "por de rebre queixes, ja que hi pot haver infants que no ho entendran". La usuària interposa una reclamació i li retornen els diners. Com a alternativa, la usuària contacta a un altre càmping de la comarca, que a més es defineix explícitament com un espai "LGBTfriendly". Tanmateix, quan arriba a l'establiment es troba amb la mateixa situació.

Per això, també interposa una reclamació. Posteriorment, la usuària presenta una denúncia administrativa a l'Oficina d'Igualtat de Tracte i No Discriminació de la Generalitat.

Anàlisi: En aquest cas la dona trans rep un tracte inadequat per part del personal dels càmpings on se li nega l'accés a les instal·lacions de gènere femení excusant-se en el seu aspecte físic i la por a les queixes d'altres usuaris. Aquesta argumentació perpetua estereotips cishetero-normatius i vulnera drets fonamentals. Encara que l'establiment retorni els diners a l'afectada continua sent una discriminació múltiple i directa, ja que no repara el dany ni soluciona la discriminació institucional soferta.

Davant d'aquests fets, s'ha de destacar les accions de la usuària en els dos casos fent ús de les eines disponibles per denunciar i reclamar els seus drets. Això és un pas fonamental per a crear precedents i generar consciència sobre les necessitats i drets de les persones trans*. Per tal de

prevenir i erradicar aquests comportaments. S'ha de revisar també aquest tipus de certificacions per assegurar que responguin a pràctiques reals d'inclusió i no discriminació.

CAS NÚMERO 17: QUEIXES I INADMISSIÓ DE PERSONES NO BINÀRIES I D'UNA DONA TRANS ALS LAVABOS D'UN FESTIVAL DE MÚSICA A BARCELONA

Característiques incidència: transfòbia, espai d'oci nocturn, dret d'admissió

Descripció dels fets: Un grup d'usuaris d'un festival de música de Barcelona es queixen de la presència de persones no binàries, per l'existència d'instal·lacions on hi hagi lavabos inclusius i pel fet que les dones trans puguin accedir als lavabos de les dones. L'equip del punt feminista i LGBTI+ del festival procura gestionar-ho fent sensibilització i pedagogia. En el mateix festival, una treballadora va impedir a dues persones no binàries i a una dona trans l'accés als lavabos destinats a dones amb l'argument que és exclusiu per dones i que n'hi ha de propis per homes.

Anàlisi: Es detecta una situació de misgendering per part de la treballadora del festival i d'un grup d'usuaris en assumir i imposar que la dona trans que pretén fer ús del lavabo femení hagi d'anar al d'homes. Aquesta acció vulnera la integritat moral de la usuària, qui manifesta verbalment la seva identitat de gènere sentida repetidament i demana fer ús del lavabo corresponent.

Els lavabos tradicionals estan basats en una lògica de gènere binari que només reconeix el gènere masculí i el gènere femení. En aquest sentit, queden excloses i invisibilitzades totes les identitats que no s'identifiquen amb aquestes categories socials, com les persones no binàries. Sense lavabos inclusius es priva al col·lectiu no binari d'un espai on cobrir una necessitat bàsica, una situació discriminatòria que a més força a les usuàries a entrar a lavabos on poden sentir-se violentats.

A més, el col·lectiu trans* és privat de les oportunitats de socialització que ofereix un espai com els lavabos en el context de l'oci nocturn.

La resposta del personal del festival mostra una creixent necessitat de formar i sensibilitzar en clau LGBTI+ als professionals de l'àmbit de l'oci nocturn amb la intenció d'evitar que es produeixin situacions d'aquest tipus. A més, és primordial facilitar la coordinació del personal amb l'equip professional del Punt Lila, perquè hi hagi un treball en xarxa eficient i alineat amb els valors que defensen la diversitat.

CAS NÚMERO 18: DISCURS D'ODI EN VEURE UN PIN DE LA BANDERA LGBTI+ D'UNA PERSONA A UNA PARADA D'AUTOBÚS

Característiques incidència: LGBTI-fòbia, transport públic, odi i exaltació.

Descripció dels fets: Una dona és a una parada d'autobús del barri de les Corts de Barcelona i porta un pin de la bandera LGBTI+. Un home desconegut, en veure el pin, la comença a cridar enmig del carrer amb comentaris com que "és una assassina de famílies" i que "s'està carregant la santicitat de la família".

Anàlisi: El cas exposat mostra una situació d'LGBTI-fòbia en un espai públic, concretament al transport públic, mitjançant una agressió verbal. L'home que la protagonitza limita activament el dret fonamental d'una persona a portar un símbol i a expressar-se lliurement. Aquest tipus d'agressió suposa també una amenaça per a la llibertat del col·lectiu LGBTI+ en un espai tan comú i quotidià com el transport públic.

El discurs de l'autor dels fets qüestiona obertament el dret de les persones LGBTI+ a existir i expressar-se lliurement. Per fer-ho, recorre a referències religioses, utilitzant la idea de "santedat" per justificar el seu discurs d'odi. La religió —i el marc cultural que se'n deriva— es presenta així com

una eina per legitimar una visió que rebutja qualsevol model familiar que no sigui el tradicional. Això genera en l'agressor una sensació de legitimitat per atacar idees, pràctiques o identitats que s'allunyen del model cisheteronormatiu.

Aquest discurs promou un model fix i tancat de família, fonamentat en estructures patriarcal i valors religiosos tradicionals. En aquest marc, només es considera vàlid el model de família nuclear cisheterosexual, mentre que qualsevol altra forma d'organització familiar és deslegitimada o directament rebutjada. En aquest cas, el missatge no sorgeix de la religió en sí mateixa, sinó que utilitza la religió com una eina per difondre odi.

Tot això posa de manifest la importància d'educar en clau LGTBI+, per separar clarament la religió dels discursos d'odi que, de vegades, s'hi associen. Cal evitar que la religió sigui utilitzada com una justificació per a la discriminació o l'agressió cap a col·lectius diversos.

CAS NÚMERO 19: INADMISSIÓ DE LLOGUER A UNA PARELLA DE DONES A BARCELONA

Característiques incidència: lesbofòbia, habitatge, dret d'admissió

Descripció dels fets: Una dona marxa del seu pis de lloguer a Barcelona i recomana la seva companya de feina a la propietària, qui accepta la proposta. La companya de feina va a veure el pis amb la seva xicota i l'endemà rep un correu electrònic en el qual se li comunica que no li lloguen el pis. Es presumeix que el motiu és pel fet de ser una parella de dones.

Anàlisi: La situació exposada mostra un presumpte cas de lesbofòbia en l'accés a l'habitatge, ja que sembla que la propietària del pis nega el dret d'admissió a la candidata a causa de la seva orientació sexual. La candidata ha estat recomanada per la seva companya de feina i és aprovada per la mateixa propietària d'acord amb les referències proporcionades. Així doncs, tal com ha manifestat la propietària, la denegació del lloguer es dona exclusivament a causa de l'orientació sexual de la candidata, discriminant-la i negant-li la possibilitat de llogar l'immoble.

L'habitatge digne és un dret fonamental i s'ha de garantir que totes les persones puguin accedir en igualtat de tracte sense que la discriminació tingui cabuda. En aquest cas, l'accés s'ha vist denegat per l'orientació sexual de la candidata, negant-li, per tant, un tracte igualitari amb una persona cisheterosexual.

És important destacar la perspectiva cisheteropatriarcal de la societat actual, la qual legitima que la propietària denegui l'accés a l'habitatge a la candidata per raons lesbòfobes, assumint que no hi haurà conseqüències per a ella

CAS NÚMERO 20: AGRESSIÓ TRANSFÒBICA A UNA JOVE TRANS A LLEIDA

Característiques incidència: transfòbia, via pública, agressió física

Descripció dels fets: Una jove trans* camina per la via pública a Lleida i tres persones desconegudes l'agredeixen físicament al crit d'“eres un hombre” en veure que porta una bossa dels colors de la bandera LGTBI+. L'afectada pateix lesions i interposa denúncia als Mossos d'Esquadra amb el suport de l'associació Colors de Ponent.

Anàlisi: El cas mostra un episodi de transfòbia a la via pública amb una agressió física i verbal. Els atacants manifesten verbalment un rebuig cap a les identitats trans* i agredeixen a la víctima mentre criden comentaris estigmatitzants i transfòbics explicitant que la raó per la qual agredeixen a la noia trans* és purament transfòbia i de rebuig cap al col·lectiu trans*. La bossa dels colors de la bandera LGTBI+ que porta la noia serveix com a detonant de l'atac per part dels agressors, atemptant contra la llibertat de dur símbols i rebutjant la simbologia que comporta la bandera LGTBI+, la qual és percebuda com a negativa.

Aquest tipus d'agressions neguen el dret de les persones trans* a viure lliurement la seva identitat de gènere i les obliguen a existir dins d'un marc cisheteronormatiu que no concep la seva existència. La noia trans agredida és arravatada de la seva integritat física i moral.

CAS NÚMERO 21: QUEIXA SOBRE EL PUNT DE RECOMANACIONS LGTBI+ D'UNA BIBLIOTECA DE BARCELONA

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, cultura, odi i exaltació

Descripció dels fets: Una usuària es queixa sobre la presència d'un punt de recomanacions de llibres LGTBI+ a la Biblioteca El Clot–Josep Benet de Barcelona al crit de “queréis volvernos a todos maricones”. L'equip de la biblioteca emet un comunicat públic condemnant els fets i remarcant la importància de comptar amb referències bibliogràfiques i culturals sobre diversitat.

Anàlisi: La situació exposada mostra un cas de discurs d'odi a un espai cultural públic. L'usuari que presenta la queixa té un discurs que rebutja la comunitat LGTBI+ en l'oferta cultural. Per altra banda, és sumament important l'existència de representació i de referents LGTBI+, en aquest cas literaris, per a conscienciar i educar socialment en clau LGTBI+. D'aquesta manera, el punt de recomanacions de llibres LGTBI+ de la biblioteca és una iniciativa per facilitar material literari LGTBI+ accessible per a tothom. Malauradament, situacions com l'exposada influeixen negativament en la percepció de seguretat dins d'aquests espais.

Per últim, la resposta del personal de la biblioteca i el consegüent comunicat on condemnin els fets mostra la creixent conscienciació social envers temàtiques LGTBI+, rebutjant actituds i discursos com els de l'usuari, condemnant-les públicament i reconeixent la importància de l'existència de referents que promoguin la diversitat sexual i de gènere. Tot i això, és necessari continuar formant a la població en clau LGTBI+ per a evitar que es repeteixin episodis com el descrit.

CAS NÚMERO 22: INTIMIDACIÓ GAIFÒBICA A UN JOVE AL CARNAVAL DE REUS

Característiques incidència: gaifòbia, via pública, agressió física

Descripció dels fets: Un jove és amb unes amigues al carnaval de Reus. Un grup de nois, aparentment menors d'edat, el comencen a intimidar amb actituds com estirar-li de la motxilla, empenyar-lo o tocar-li les antenes de la seva disfressa. L'afectat també sent com un dels nois li diu als altres **"aquest ja em té calent, avui li fotré d'hòsties"**. Una de les amigues de l'afectat s'apropa a aquest noi i li pregunta si té algun problema. El grup de joves marxa.

Anàlisi: Els agressors sobre la base de l'aparença física i la disfressa de l'afectat, assumeixen la seva orientació sexual i l'agredeixen. A més, la percepció de l'afectat com a gai suposa una amenaça per als agressors, tal com manifesten: "aquest ja em té calent", com si la seva expressió de gènere no conforme, fos una provocació amenaçant que justifiquen l'agressió.

Mitjançant aquesta violència, els agressors atempten contra la integritat física i moral del jove. Agressions d'aquest tipus, on els perpetradors són menors d'edat, mostren la vigent problemàtica social de manca d'educació i sensibilització en clau LGTBI+. Així doncs, és primordial l'adaptació del currículum educatiu perquè contempli totes les realitats LGTBI+ i es faci una educació primerenca en aquesta temàtica, la qual s'ha d'estendre transversalment a tots els cursos escolars.

La resposta de l'amiga del jove evita que l'agressió vagi a més i para els peus als agressors, és important ser un agent actiu quan es presencia una agressió per a disminuir la probabilitat que escali. Aquest tipus d'intervencions resten impunitat a l'agressor, mostrant que les accions i els discursos LGTBI-fòbics tenen conseqüències.

CAS NÚMERO 23: EXPULSIÓ D'UN HOME AL CRIT DE "MARICÓN DE MIERDA" A UN BAR DEL PRAT DE LLOBREGAT

Característiques incidència: gaifòbia, espai gastronòmic, dret d'admissió

Descripció dels fets: Un home és a un bar del Prat de Llobregat quan el propietari l'expulsa del local mentre l'insulta al crit de "maricón de mierda". En aquell moment, una testimoni presencia els fets. Després de l'incident, l'afectat es posa en contacte amb els Mossos d'Esquadra. Allà li comuniquen que només pot denunciar per injúries. Dies més tard, una amiga seva va al mateix bar per parlar amb el propietari. Durant la conversa, ell admet els fets i torna a insultar-lo, utilitzant expressions com "maricón de mierda" i "loca de mierda". Aquesta conversa queda enregistrada i l'amiga es mostra disposada a testificar. Malgrat això, com que en la primera agressió no hi ha testimonis disposats a declarar, i després de diverses consultes amb els Mossos d'Esquadra, l'afectat se sent desmotivats per continuar amb el procés i decideix deixar-ho córrer.

Anàlisi: Aquest discurs evidencia una ideologia basada en l'odi i l'LGTBI-fòbia en l'agressor, el qual rebutja a totes les persones que no s'adeqüen als canons cisheteronormatius, com seria el cas de l'agredit. A més de l'agressió gaifòbica, l'agressor comet una agressió masclista quan es dirigeix a l'amiga de l'afectat com a "loca de mierda". Aquest tipus d'expressions perpetuen estereotips de gènere com que les dones són més emotives a causa de la seva naturalesa, referint-se a elles com a "boges". Així doncs, es pot observar que moltes vegades l'LGTBI-fòbia va lligada al masclisme.

L'amiga de l'afectat es dirigeix a l'agressor per a cridar-li l'atenció respecte a l'agressió gaifòbica. L'agressor accepta els fets, però no se'n penedeix, repetint l'agressió de nou i increpant a la noia. L'agressor se sent legitimat a cometre els fets dues vegades seguides i ho reconeix públicament

pressuposant que no tindrà conseqüències.

Pel que fa als testimonis de la primera agressió, cap d'ells està disposat a declarar en un judici, impossibilitant tirar endavant el procés de denúncia. És habitual veure casos d'agressions en les quals els testimonis no es presten a declarar, això pot mostrar la por o el temor a represàlies per part de les persones autores. Així mateix, creiem necessari treballar des dels vincles i els compromisos socials per a la convivència digna en tots els espais. A més, les dificultats que experimenta l'afectat per posar una denúncia i la consegüent desmotivació i abandonament del procés posen de manifest els obstacles i discriminacions socials, polítiques i administratives a les quals s'ha de fer front a l'hora de denunciar una agressió cap al col·lectiu LGTBI+.

CAS NÚMERO 24: AMENACES VERBALS LESBÒFOBES I RACISTES A UNA DONA A UN PIS D'ACOLLIDA

Característiques incidència: lesbofòbia i racisme, nucli de convivència, amenaces.

Descripció dels fets: Una usuària que resideix a un pis assistit de Barcelona per dones que han patit violència de gènere rep amenaces i agressions verbals lesbòfobes i racistes per part d'una companya. En un primer moment se li aconsella retirar la denúncia. Posteriorment, la usuària rep atenció i acompanyament del Centre LGTBI de Barcelona i de l'Oficina per a la No Discriminació (OND).

Anàlisi: El cas descriu un episodi de lesbofòbia i racisme dins del mateix nucli de convivència de l'afectada, mitjançant amenaces i agressions verbals. Aquest cas es pot interpretar des d'una perspectiva interseccional, la qual fa referència als diferents eixos d'opressió que poden operar simultàniament sobre un mateix individu o col·lectiu. En aquest cas, l'agressora comet un acte de discriminació lesbòfoba i racista envers l'agredida, amenaçant-la i agredint-la verbalment.

L'agressió es dona dins del nucli de convivència de les persones involucrades, generant una situació de perill, intranquil·litat i d'incomoditat per l'afectada. En aconsellar a l'afectada que retiri la denúncia s'estan normalitzant agressions discriminatòries sense conseqüències, deixant els agressors lliures de repercussions i demanant a les víctimes una conformitat amb les agressions. D'aquesta manera, és primordial fomentar la denúncia d'aquest tipus d'actes per a generar espais lliures d'LGTBI-fòbia i per mostrar que les agressions LGTBI-fòbiques tenen conseqüències legals, polítiques i socials.

Pel que fa a la convivència, és important que el tutor del pis assistit intervingui i es coordini amb el Centre LGTBI i l'Oficina per a la No Discriminació (OND) per gestionar adequadament la situació i oferir l'acompanyament necessari. A més, cal que aquest tipus de serveis rebin formació específica en matèria LGTBI+ per prevenir situacions discriminatòries o, si se'n produeixen, poder-les abordar de manera efectiva. Tot plegat ha de garantir que aquests espais siguin realment segurs i inclusivament per a les persones del col·lectiu LGTBI+

CAS NÚMERO 25: AGRESSIÓ TRANSFÒBICA A UN NOI A LA SORTIDA DE L'ESTACIÓ DE MOLLET-SANT FOST

Característiques incidència: transfòbia, transport públic, agressió física

Descripció dels fets: L'Organització Juvenil del Vallès Oriental Baix Montseny condemna públicament una agressió transfòbica que té lloc a l'estació de Mollet-Sant Fost en horari nocturn. L'afectat és increpat verbalment amb insults transfòbics per part d'un grup de persones que també l'acaben agredint físicament. Els fets són denunciats als Mossos d'Esquadra i al Servei d'Atenció Integral (SAI) LGTBI+ de Mollet del Vallès.

Anàlisi: Aquesta agressió transfòbica fa palesa la manca de seguretat real que poden estar experimentant les persones usuàries del transport públic, i més en horari nocturn. En aquest cas, intervenen diversos factors. En primer lloc, es fa evident el funcionament de l'LGTBI-fòbia liberal, ja que l'espai públic és percebut com un espai cisheteronormatiu, fet que relega les persones dissidents de la norma cisheterosexual a l'àmbit privat. Hi ha persones que estan disposades a protegir aquesta norma que homogeneïtza allò públic, fins i tot exercint violència. Així, la simple percepció de la diferència és percebuda com una amenaça a l'estatu quo i a la societat en la vida pública, fet que els serveix de justificació a les persones agressores per actuar contra les persones LGTBI+, per un bé social. Que hagi tingut lloc al transport públic nocturn no és casual, ja que tant aquest espai com el context nocturn resulten especialment controvertits per a les persones LGTBI+. Un aspecte especialment rellevant en aquest cas és que l'atac es produeix de manera grupal: aquesta dinàmica reforça la seguretat del grup agressor i incrementa la situació de vulnerabilitat de la persona que rep l'agressió transfòbica.

CAS NÚMERO 26: COMENTARI BIFÒBIC A XARXES SOCIALS SOBRE LA DIADA DE LA VISIBILITAT BISEXUAL

Característiques incidència: bifòbia, internet i xarxes socials, odi i exaltació

Descripció dels fets: El 23 de setembre, amb motiu del Dia de la Visibilitat bisexual, es publica un vídeo a la xarxa social "X" explicant què és la bifòbia i un compte reacciona públicament amb el comentari "Benvinguts a la diada del vici sexual".

Anàlisi: Aquest cas de discriminació envers el col·lectiu bisexual exemplifica la persistent estigmatització que pateix aquesta comunitat. L'associació entre bisexualitat i promiscuïtat no només és recurrent, sinó que respon a una violència estructural profundament arrelada. La bisexualitat escapa a la mirada cisheteronormativa i també desafia les concepcions tradicionals de l'amor romàntic. En si mateixa, qüestiona l'estatu quo perquè proposa una vivència de la sexualitat no limitada a un sol gènere, fet pel qual sovint és objecte d'hipersexualització o és percebuda com una perversió. Aquest cas també evidencia com la defensa dels drets dels col·lectius LGTBI+ i la visibilització de les seves realitats poden generar respostes reaccionàries. Tot avanç social acostuma a provocar resistència, i així, les persones bifòbiques i LGTBI-fòbiques poden sentir-se amenaçades davant la conquesta de drets i llibertats per part de les persones dissidents.

CAS NÚMERO 27: INTENT DE CREMAR LA BANDERA LGTBI+ AL PUNT LILA DE LA FESTA MAJOR DE SOSES

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, espai d'oci nocturn, odi i exaltació

Descripció dels fets: L'equip de la Fundació Antisida de Lleida es fa càrrec del punt lila de la festa major de Soses (el Segrià) i durant l'esdeveniment un grup de menors d'edat intenta cremar la bandera LGTBI+ que hi ha penjada en l'estand amb burles i rialles.

Anàlisi: Els atacs a la bandera LGTBI+ tenen efectes també cap al col·lectiu i les persones individuals que hi formen part. Mostrar rebuig cap a la bandera irisada, com a símbol de la diversitat afectiva sexual i de gènere és sinònim de tenir una postura contrària a la defensa dels drets d'aquestes persones. És clar que la bandera del col·lectiu és un objecte inanimat que, no pateix directament aquesta violència, però l'imaginari d'allò dissident com a indesitjable o diana d'odi afecta l'autopercepció positiva de les persones LGTBI+. La bandera, per tant, té associada tota una simbologia darrere que es reforça en discursos teixits des de l'extrema dreta. Alguns grups d'ideologia conservadora han criminalitzat la col·lectivització de les persones LGTBI+ i polaritzar els diferents sectors de població basant-se únicament en discursos d'odi fonamentats en l'alterització i la por a allò desconegut.

CAS NÚMERO 28: AGRESSIONS VERBALS GAIFÒBIQUES A UN CLIENT D'UNA PERRUQUERIA DE GIRONA

Característiques incidència: gaifòbia, establiment comercial, agressió verbal

Descripció dels fets: Un usuari acudeix a una perruqueria de Girona i un cop finalitzat el servei discuteix amb el responsable del cost. Finalment, arriben a un acord i quan el client es disposa a pagar, el responsable l'interromp i l'increpa verbalment de forma reiterada ("**chao, maricón**"). L'usuari surt de l'establiment i el responsable li fa el gest de la botifarra. Quan l'usuari ja és a la via pública, veu com el responsable i un altre treballador de la perruqueria el segueixen i el responsable dona cops al coll i a l'espatlla de l'usuari i li diu "**qué te pasa, maricon**". L'altre treballador separa l'agressor de l'usuari i marxen. L'afectat interposa denúncia als Mossos d'Esquadra amb el suport de l'Observatori i l'Espai LGTBI de Girona. El procés penal s'arxiva i s'opta per iniciar l'itinerari administratiu.

Anàlisi: La persona agressora profereix insults gaifòbics dirigits a la víctima, a qui identifica (interpreta) com a part del col·lectiu LGTBI+ pel seu aspecte i expressió de gènere. Aquesta hegemonia no només perpetua l'exclusió, sinó que compromet la integritat física de les persones dissidents, com el client agredit. És rellevant observar com l'expressió de gènere no conforme o la interpretació que fa la persona agressora sobre l'orientació sexual de la persona afectada recalca la forma lineal d'operar del sistema sexe-gènere-desig binari, dicotòmic i tradicional.

La intervenció de l'altre treballador evita que la situació derivi en una agressió física, permet que la persona afectada pugui marxar i transmet a l'agressor la necessitat de frenar la violència que està exercint. Tot i produir-se inicialment dins de l'establiment comercial, l'agressió es trasllada a la via pública, probablement davant de testimonis que no intervenen. Davant d'aquestes situacions, és fonamental adoptar un paper actiu: intervenir o donar suport pot evitar la impunitat de l'agressor, evidenciar que els actes violents tenen conseqüències i contribuir a desescalar la tensió.

L'arxivament del procés penal, torna a evidenciar les dificultats i traves institucionals que afronta la comunitat LGTBI+ a l'hora de denunciar agressions. Aquests obstacles generen desmotivació i sovint condueixen a l'abandonament dels procediments judicials, la qual cosa afavoreix la impunitat dels agressors i reforça una ideologia que nega i menysprea l'existència i la seguretat de les

persones LGTBI+.

CAS NÚMERO 29: MISSATGES TRANSFÒBICS EN LA PROMOCIÓ D'UN CAPÍTOL DE TELEVISIÓ DIGITAL D'UNA PERSONA NO BINÀRIA

Característiques incidència: transfòbia, internet i xarxes socials, odi i exaltació.

Descripció dels fets: Una persona no binària intervé en un capítol d'un programa de televisió digital que visibilitza personalitats LGTBI+ d'arreu del territori català. Es publica un vídeo de promoció del capítol per xarxes socials en el qual es generen nombrosos comentaris transfòbics. La persona afectada condemna públicament els fets explicant que les persones no binàries pateixen violències invisibilitzades diàriament i que no es vol que, una vegada més, quedin impunes. Agraeix les mostres de suport rebudes.

Anàlisi: La creació de referents trans* i la visibilització de programes televisius amb la presència de persones LGTBI+ és important per al reconeixement i la dignificació del col·lectiu. La reacció hostil a les xarxes socials evidencia la persistència d'una ideologia social binària i transfòbica que només reconeix els gèneres masculí i femení, rebutja totes les orientacions i identitats dissidents i reforça el que és normatiu i hegemònic.

Les plataformes de xarxes socials, accessibles a tota la població, sovint esdevenen canals per a la difusió de discursos d'odi que estigmatitzen i discriminen a col·lectius en situació de vulnerabilitat. L'ús que se'n fa pot dificultar la creació de nous referents d'identitats i orientacions dissidents, ja que permet una resposta negativa, ràpida i massiva. Malgrat això, la condemna pública dels actes discriminatoris per part de la persona afectada és clau per mostrar disconformitat l'hegemonia imposada i als intents d'esborrar referents trans*, alhora que assenyalant la responsabilitat dels qui participen en aquestes dinàmiques d'odi.

CAS NÚMERO 30: ASSETJAMENT GAIFÒBIC D'UN VEÍ A UNA PARELLA D'HOMES A MIAMI PLATJA

Característiques incidència: gaifòbia, habitatge, assetjament

Descripció dels fets: Una parella d'homes que estiuja a Miami Platja (Mont-roig del Camp) rep des de fa tres anys actituds gaifòbiques reiterades per part d'un veí de la mancomunitat, com insults ("maricón asqueroso") i amenaces ("te voy a rebentar"). La parella rep el suport de l'Associació LGBTIQ+ Okay Productions i és atesa pel SAI LGTBI+ del Baix Camp. S'interposa denúncia als Mossos d'Esquadra i el gabinet jurídic de l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia facilita l'acusació particular. El procés judicial segueix en curs.

Anàlisi: El fet que es tracti d'un veí de la mateixa mancomunitat complica l'exposició de la situació, ja que és una persona amb qui comparteixen espais quotidians i que tenen relació directa amb el seu habitatge temporal. A més, les agressions són reiterades i sostingudes en el temps, produint-se al llarg de tres anys consecutius, fet que evidencia una manca de penediment per part de l'agressor. Aquest comportament s'emmarca en una lògica de privilegis socials associats a les persones normatives dins d'un sistema cisheteropatriarcal, que genera discriminacions estructurals envers les dissidències sexuals i de gènere. L'agressor actua amb la convicció que les seves accions quedaran impunes.

Aquest cas reflecteix, una vegada més, l'associació de l'homosexualitat masculina amb allò repulsiu. El discurs de l'agressor legitima la violència, manifestada en amenaces físiques dirigides a les persones gais, considerades subjectes perversos que generen rebuig social. Malgrat això, els afectats mostren resiliència en continuar estiujant al territori, tot i els intents de l'agressor de

fer-los sentir incòmodes i atacats. A més, la decisió de denunciar l'agressió i seguir amb el procés judicial, impedeix la impunitat de l'agressor, evidenciant les conseqüències reals de l'LGTBI-fòbia.

Conclusions sobre la problemàtica dels 30 casos de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i característiques sexuals

L'anàlisi dels 30 casos recollits en aquest informe posa de manifest la persistència de l'LGTBI-fòbia en múltiples àmbits de la vida quotidiana. Espais com el transport públic, els carrers, l'àmbit educatiu, el laboral, els establiments comercials o els espais d'oci esdevenen, massa sovint, escenaris on es produeixen agressions verbals i físiques, actituds hostils o discursos discriminatoris que vulnereixen els drets fonamentals de les persones LGBTI+.

Més enllà de les agressions directes, també s'hi detecta una violència institucional i simbòlica preocupant. Aquesta es manifesta a través de pràctiques i estructures que invisibilitzen o patologitzen les identitats dissidents: formularis administratius no inclosius, diagnòstics mèdics que encara etiqueten les identitats trans com a trastorn, o la inacció davant de queixes i denúncies per part de les institucions. Aquestes dinàmiques no només afecten la salut emocional de les persones afectades, sinó que també generen desconfiança envers els serveis públics i dificulten l'exercici efectiu del dret a la reparació.

Les xarxes socials emergeixen com un altre escenari clau on es reproduïxen discursos d'odi, especialment contra les persones trans* i no binàries. Aquests espais digitals esdevenen plataformes de desinformació i violència simbòlica, on la reacció hostil davant la visibilització del col·lectiu LGBTI+ mostra la resistència d'un model binari i cisheteronormatiu que es veu amenaçat per les expressions de diversitat i dissidència sexuals i de gènere. L'ús de la religió per justificar aquests discursos és una tendència alarmant que cal abordar amb pedagogia i diàleg des de les mateixes institucions religioses, tal com proposen els Principis de Yogyakarta (2006).

Aquesta situació evidencia també les mancances en l'educació afectiva, sexual i de gènere a les escoles. En diversos casos analitzats, les persones que exerceixen les pràctiques discriminatòries són menors d'edat, la qual cosa reflecteix la necessitat urgent d'incorporar la diversitat LGBTI+ als currículums escolars de manera transversal, fomentant el pensament crític i l'empatia des de les primeres etapes educatives. Cal garantir que totes les escoles del territori despleguin accions concretes de sensibilització, especialment en contextos locals on aquestes accions poden quedar més impunes.

També s'observa una preocupant exclusió del col·lectiu LGBTI+ en l'accés a l'habitatge, als lavabos o a altres serveis, tot plegat vinculat a una aplicació discriminatòria del dret d'admissió. En molts contextos s'imposa la norma cisheterosexual com a model únic i vàlid, relegant la diversitat a l'àmbit privat.

Les conseqüències psicosocials d'aquestes violències poden ser greus: les persones afectades viuen situacions d'estrès, malestars, por o autoexclusió. Sovint, es troben silenciades, qüestionades o pressionades. Aquesta realitat es veu agreujada per la normalització de la violència i per una impunitat massa habitual, reforçada per la inacció de testimonis i la insuficiència de mecanismes institucionals àgils i efectius. Per això, és imprescindible reforçar els canals de denúncia i garantir l'acompanyament jurídic i psicosocial des d'una perspectiva transfeminista, interseccional i antiracista.

Tanmateix, també es posa en valor el paper fonamental de les entitats i serveis que actuen en defensa dels drets del col·lectiu, com l'Observatori Contra l'LGTTBI-fòbia, els Serveis d'Atenció Integral (SAI) de la Generalitat de Catalunya o l'Oficina per la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona, que ofereixen suport, assessorament i visibilització de les diferents incidències registrades i tractades. L'existència d'aquests espais és clau per combatre la discriminació i promoure la dignificació de les persones LGTTBI+.

Finalment, cal destacar la importància d'adoptar una mirada interseccional. Diversos casos exposen com les incidències es produeixen simultàniament per motius de gènere, origen, raça o classe social, evidenciant la necessitat de polítiques i intervencions que abordin les discriminacions de manera transversal. També cal prestar atenció a l'edatisme dins del col·lectiu LGTTBI+, especialment en relació amb la invisibilització de les persones grans, així com l'estigma associat a certes realitats com el VIH.

Davant aquest panorama es fa imprescindible que institucions, serveis i ciutadania s'impliquin activament en la creació d'espais amables. Calen protocols clars, formació específica en clau LGTTBI+ i una aposta decidida per la transformació cultural i social, per garantir que la diversitat pugui ser viscuda amb llibertat, respecte i dignitat en tots els àmbits de la societat.

Per abordar la problemàtica social de l'LGTTBI-fòbia de manera efectiva, proposem les següents intervencions basades en els 30 casos documentats:

- **Reforçament de polítiques antidiscriminatòries:** És fonamental reforçar i ampliar les lleis i polítiques antidiscriminatòries que protegeixin i incloguin les persones LGTTBI+ en tots els aspectes de la vida social, econòmica i política.

- **Programes educatius inclusius:** Implementar programes educatius inclusius que promoguin el respecte a la diversitat afectiva, sexual i de gènere des de les primeres etapes de l'educació.

- **Formació en diversitat afectiva sexual i de gènere:** Capacitar el personal d'institucions públiques, especialment en els àmbits de salut, educació, justícia i cossos i forces de seguretat, per garantir un tracte digne i respectuós cap a les persones LGTTBI+ i també a totes les diversitats.

- **Regulació dels mitjans de comunicació:** Establir regulacions que previnguin la difusió de discursos d'odi als mitjans de comunicació i promoguin una representació realista, justa i equitativa del col·lectiu LGTTBI+.

- **Incentivar la creació de Plans d'igualtat i Protocols d'assetjament a les empreses:** Vetllar pel compliment del Reial decret 901/2020, de 13 d'octubre, que obliga a les empreses de més de 50 persones treballadores a disposar i registrar els seus Plans d'Igualtat, i incentivar a les empreses que aquests Plans incorporin la perspectiva LGTTBI+ i vagin acompanyats de protocols d'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i característiques sexuals.

- **Promoció d'espais amables:** Fomentar entorns públics i privats amables i lliures de discriminació on tothom pugui expressar-se lliurement sense por a represàlies.

En conclusió, la lluita contra l'LGTTBI-fòbia és una responsabilitat compartida que requereix l'acció col·lectiva i decidida de tota la societat i les institucions. Només mitjançant una acció col·lectiva i decidida podem avançar cap a una societat més justa, inclusiva i respectuosa amb la diversitat sexual, afectiva i de gènere. Aquest compromís ha d'anar més enllà de la tolerància i traduir-se en polítiques públiques transformadores, accions educatives valentes i xarxes de suport efectives. El dret a viure i estimar lliurement i amb dignitat no pot ser negociable ni ajornat.

En conclusió, **la lluita contra l'LGTBI-fòbia és una responsabilitat compartida que requereix l'acció col·lectiva i decidida de tota la societat i les institucions**. Només mitjançant una acció col·lectiva i decidida podem avançar cap a una societat més justa, inclusiva i respectuosa amb la diversitat sexual, afectiva i de gènere. Aquest compromís ha d'anar més enllà de la tolerància i traduir-se en polítiques públiques transformadores, accions educatives valentes i xarxes de suport efectives. El dret a viure i estimar lliurement i amb dignitat no pot ser negociable ni ajornat.

5.2 Relat social sobre l'LGTBI-fòbia

Produccions Narratives

A continuació presentem **3 produccions narratives** amb l'objectiu de traslladar a la ciutadania les vivències discriminatòries amb més profunditat i detall que expressen les opinions, punts de vista i experiències viscudes de les persones entrevistades.

L'Observatori respecta l'agència de les persones que han plasmat en el text els seus pensaments i sentiments sobre el fenomen de l'LGTBI-fòbia, la incidència viscuda i el seu procés d'abordatge en un espai i temps determinat.

NARRATIVA 1: Candidata en l'ull de l'huracà

Un inici desafiador

Durant les eleccions autonòmiques de l'any 2024, vaig rebre la proposta de formar part d'una llista electoral. Sempre he estat vinculada a moviments socials i pràctiques comunitàries, i ho vaig entendre com una oportunitat per continuar aportant des d'un espai polític. Sabia que seria un repte, i també que hi hauria moments difícils, però vaig decidir acceptar. Llavors, **tan aviat es va publicar la meva foto i el meu nom, vaig començar a rebre atacs verbals**, tant a X (antic Twitter) com a Instagram. Majoritàriament, eren comentaris despectius sobre la meva aparença, de caràcter transfòbic, o comentaris qüestionant-me per ocupar segons quin espai polític.

Soc una dona trans de 35 anys, i dins la meua trajectòria he pres la decisió de no hormonar-me ni operar-me. És una posició política conscient, que reivindico com a part d'un no-binarisme. Malgrat que al nostre col·lectiu hi ha una gran diversitat, molts dels atacs que vaig rebre **em qüestionaven per no encaixar en un arquetip determinat de dona trans amb més "passing"**. Això em va fer ser encara més conscient de com es qüestiona la nostra existència en espais polítics i de com sovint el debat públic està carregat d'odis i prejudicis respecte al col·lectiu LGTBIQ+ que encara hem de combatre.

A X (antic Twitter) va ser on la situació es va agreujar, vaig viure una campanya coordinada o això semblava. Entre els molts missatges transfòbics que vaig rebre, n'hi havia una part important que provenien d'un suposat feminisme trans-excloent d'esquerra. Em sembla important remarcar-ho perquè sovint es creu que aquests atacs venen exclusivament de sectors d'ultradreta, i és cert que la ultradreta va amplificar l'assetjament. Però **cap espai polític està exempt de la transfòbia**. Quan van començar els atacs, la meva primera reacció va ser minimitzar-los. Però amb el temps, he reflexionat sobre com, potser, **les persones del col·lectiu LGTBI+ tendim a normalitzar certs tipus d'agressions**. És aquesta mena d'indefensió apresada que ens fa pensar: "Bé, això és el que ens toca, sempre patim coses així". És una manera de protegir-te, però també et pot desconnectar de la gravetat del que vius.

En aquell moment estava enmig d'una campanya electoral, sense gaire temps per connectar amb el cos ni amb les emocions. Entre debats, rodes de premsa i preparacions constants, no tenia espai per pensar-hi. Però després vaig començar a notar com m'afectava de veritat. **Vaig perdre molt l'ànim. Recordo que em costava molt sortir de casa** si no tenia una obligació que fos absolutament irrenunciable. L'assetjament em va provocar ansietat, però, com passa sovint amb la meva neurodivergència, no me'n vaig adonar fins arribar pràcticament al límit.

Com es viu la violència digital.

LLavors, enmig d'aquell caos d'activitat, em vaig trobar amb l'addicional d'obrir el mòbil i veure insults i barbaritats constantment. Rebre un assetjament digital d'aquestes magnituds era quelcom nou per mi. Bé, també és una violència molt nova per la societat. **Sovint tenim un arquetip de bullying a l'institut, o que t'ataquin al carrer, però aquests assetjaments digitals té unes subtilitats, unes implicacions i particularitats a escala humana, que encara no coneixem del tot.** És cert que comença a haver-hi un marc legal i certa consciència, però és un tema al qual li hauríem de prestar més atenció, sobretot perquè sembla que cada cop el que és digital estarà més present en les nostres vides. Ara estem sotmeses a un marc on la representació i la percepció de la teva imatge passa per aquests mitjans digitals, llavors **aquesta violència afecta molt l'autonarrativa i a l'autopercepció.**

El context de transfòbia institucional i social fa que, per molt que tinguis clar qui ets, en algun moment et poden agafar amb la guàrdia baixa. **Quan reps tants atacs, dubtes de tu mateixa. I així va aparèixer la síndrome de la impostora:** "No soc prou trans; no soc prou binària; no soc prou no-binària; soc massa rural; soc massa gran; soc massa..." I així successivament, fins a erosionar una part de la confiança que amb tant d'esforç has construït. Vaig arribar a un punt clau: vaig decidir deixar de gestionar les meves xarxes socials i esborrar les aplicacions del mòbil, perquè una altra persona ho fes per mi.

Que l'assetjament envaeixi constantment la teva quotidianitat provoca una sensació estranya. Estàs al menjador de casa escoltant música, encens el mòbil, i està cremant. O estàs fent la compra al supermercat amb ta mare, pensant què necessites, i el mòbil cli cling cli cling. És com si mai poguessis estar del tot relaxada, ni desfer-te d'aquests atacs, però tampoc estàs mai del tot tensa. **Sembla una mica un limbe en el qual potser no t'estan envaint físicament, en el sentit que no tens algú pegant-te un cop de puny o impeding el pas per algun lloc, però literalment t'estan envaint la intimitat.** A més la situació va sortir inclús pels mitjans, i la gent em reconeixia pels carrers, llavors també vaig perdre tranquil·litat i anonimat. Però també és veritat que em pregunto fins a quin punt l'anonimat arriba a operar mai, perquè inclús el dia que vas més neutre vestint i estèticament, qui t'ha de veure d'una forma determinada i això li ha de molestar o afectar, ho farà igual.

Què és l'LGTBI-fòbia?

Jo crec que és la negació del fet queer que tota persona porta dins seu, i que sovint es transforma en negació als altres, però realment és propi. En el fons és una projecció de les misèries pròpies, inseguretats i problemes, és a dir, penso que tothom és molt més queer del que vol admetre, i la fòbia cap a allò que és diferent té molt a veure amb el que no t'agrada veure de tu mateix en l'altre. Aquesta dinàmica, per descomptat, no queda només en l'àmbit psicològic o filosòfic. **L'LGTBI-fòbia té traduccions materials molt concretes: es manifesta en assassinats, discriminació institucional, barreres econòmiques, exclusions polítiques i, sobretot, en les nostres vides quotidianes.** Ens trobem amb estructures que limiten, controlen i fiscalitzen constantment qui som i com ens presentem al món. **De fet, si identitats i formes de vida diverses estiguessin normalitzades, el món seria molt diferent. Estaria ple de gent queer, LGTBI, racialitzada, amb discapacitats o de totes les formes possibles, ocupant espais de poder i en tots els àmbits so-**

cials. Però la realitat és que encara carreguem un pes extra: el d'haver de justificar constantment la nostra existència i posar-nos en dubte.

Aquesta situació no va ser quelcom aïllat. **Constantment sents que et miren, ja sigui de manera neutra, amb simpatia o despectivament. És una realitat que forma part de la quotidianitat, un degradat de discriminació que normalitzem massa sovint.** He viscut agressions físiques, discriminació laboral i més, com moltes altres persones del col·lectiu. I sí, quan et poses davant del focus, és probable que rebis més atacs. Però fins i tot quan no hi ets, també et toca. **És una qüestió estructural, un problema profund que afecta tots els àmbits.** Per desgràcia, les mancances que vaig viure són simptomàtiques de com està el pati en general.

Això no vol dir que perdi la fe en la humanitat. **Denunciar és necessari, però també cal recordar que, en general, la gent és bona. Moltes vegades el problema no és la mala fe, sinó la manca d'eines o la incapacitat de gestionar els seus propis problemes.** Sovint, les frustracions de la gent es projecten en tu perquè és més fàcil atacar algú que enfrontar-se a les nostres mancances. És trist, però també **és el motiu pel qual continuem lluitant: perquè tenim fe en què les coses poden canviar i en què la humanitat, malgrat tot, podem fer-ho millor.**

Suport i acompanyament en temps difícils

Em va sorprendre com de difícil em va resultar explicar-ho al meu entorn: a la família, a les amigues, fins i tot als companys de militància. Crec que hi havia una barreja de sorpresa, una normalització de l'assetjament, i aquesta dinàmica tan masculina de la política on no es parla de vulnerabilitats ni de temors.

En alguns casos, vaig trobar molt de suport, i en altres, el suport va ser més escàs i, en alguns moments, mal gestionat. **Hi va haver accions que em van fer sentir escoltada i valorada. Però també hi va haver àmbits en els quals va costar molt que es donés importància al que estava passant, potser perquè no tenien gaire tradició de posar les cures i les emocions al centre.** Els espais on operem, especialment en política institucional o en moviments socials més tradicionals, encara estan molt marcats per dinàmiques heteronormatives i masculines. **Aquesta dinàmica em va portar a sentir una mena de doble càrrega: Es va donar una situació molt violenta en la qual m'estava menjant aquestes violències alhora que perseguia a la gent perquè es fes quelcom, alhora que feia actes públics.** Potser si aquesta campanya l'hagués dirigit gent LGBTI el primer que haguesin fet seria designar una sèrie de persones que facin un seguiment de les agressions que podem rebre, perquè ja tindrien més consciència.

Tanmateix, **hi va haver un punt d'inflexió amb les vagues feministes i les concentracions convocades per donar-me suport**, on inclús vaig tornar a posar-me les xarxes al mòbil. En aquell moment les mostres de suport superaven els atacs, i aquesta solidaritat va capgirar la situació. Mirant-lo amb un prisma més positiu, **vaig poder veure que hi havia un puntet d'escalfor molt interessant, de tenir l'oportunitat de poder dir la meua. Llavors hi ha un punt d'empoderament i de creixement en això.** Realment, com a mínim sí que crec que aquesta situació ha servit per visibilitzar que certes vides existim, i que això està bé i no passa res. Llavors també vaig veure com una cosa molt bonica o molt catàrtica i poderosa el dir, **"utilitzaré també tota aquesta força, de tota la gent que ens precedeix i que ho ha tingut o ho té pitjor, com a mínim per a combatre-ho, per donar canya i que et toqui l'orgull en el bon sentit"**. Sí, com "espereu-vos perquè això és només el principi".

L'Observatori va jugar un paper clau en el procés de poder renarrar el que m'havia passat. Em van oferir un acompanyament des de la cura, des de la sensibilitat i l'empatia. **Va ser un treball molt xulo poder valorar i posar en perspectiva el que jo mateixa estava explicant i dient sobre el que estava fent i passant.** També vaig rebre assessorament jurídic i administratiu, i em van donar

suport durant tot el procés. L'advocat del partit es va implicar molt des del primer moment, però també va ser clau la feina de l'Observatori, que va recollir les agressions, va fer un arxiu exhaustiu dels incidents i va estructurar tota la informació necessària per abordar el cas. Aquesta tasca de documentació va ser essencial no només per donar visibilitat a les agressions, sinó també per establir un precedent que pugui ajudar altres persones en el futur.

Per descomptat, res és perfecte, i hi ha dificultats que també val la pena mencionar. Com que soc d'Ampostà, desplaçar-me fins a Barcelona per seguir el procés d'acompanyament va ser complicat. Els costos associats, tant en temps com en diners, poden ser un gran obstacle per a persones que viuen fora de l'àrea metropolitana. Entenc que això no depèn exclusivament de l'Observatori, però cal posar-ho sobre la taula. Idealment, hauríem de tindre un observatori a cada comarca i no caldria més que travessar quatre carrers per tindre aquest acompanyament.

NARRATIVA 2: LAS COSAS POR SU NOMBRE

El proceso de vivir

Soy una persona no binaria de 33 años. Soy bailarina, trabajo en una discoteca y tengo una escuela de baile aquí en Barcelona. **El hecho de reconocermme como persona no binaria ha sido el mejor acto político que hubiera podido llevar a cabo para reivindicar mi libertad.** Me gusta estar con mis amigos, me gusta mucho el trabajo de fiesta, me gusta viajar... Y también dar por culo a este mundo patriarcal.

Creo en poder mejorar el mundo a través del arte, la expresión y la creación. Desde mi punto de vista, pienso que no se tiene que ser una persona creída que busca enriquecer su ego a través de los otros, pero se nos ha enseñado a agachar la cabeza y yo creo que está bien que podamos reconocer nuestros méritos o lo que podemos aportar a los otros. Gracias a trabajar en la noche y en el sector LGBT, mucha gente se acerca a mí diciéndome que las he ayudado en su transición, o que he ayudado a un familiar suyo a ver el mundo desde otros ojos y eso es muy bonito, el ver que puedes ser un ejemplo, porque, en mi caso, tengo un escaparate a través del cual ser ese referente. **Mi escaparate ha sido el escenario, donde yo me he podido mostrar a lo largo de estos años.**

Además, yo sé que mi simple presencia en la calle, por vestir diferente, por expresarme diferente, ya genera un impacto. Es guay reconocer que tenemos ese poder. Todo el mundo lo tiene. Al final, la expresión de género, para mí es una performance. En mi caso, ahora es más femenina, no quiero llamarla así, me da mucha rabia, pero ya me entendéis, son los códigos. Ahora me muestro más como soy yo y eso llama la atención de la gente.

Tristemente, la estética y los cánones nos marcan. Parece que hay unas normas para cada sitio y situación. ¿Por qué sino las personas trans tienen tantas dificultades para encontrar trabajo? No será porque no tengas las cualidades.

Tengo la suerte que la discoteca donde bailo hace un trabajo en relación con las violencias LGBTI-fóbicas desde hace mucho. Como empresa hacen una labor para protegernos, pero hay cosas que no se pueden controlar, que pasan por el consumo de sustancias y dinámicas propias de la fiesta. Siendo realistas la fiesta es para desahogarse, desestresarse y emborracharse. La gente va para eso, para desconectar de la vida diaria, para alocarse, porque igual se sienten en muchas jaulas o miles de historias personales, queramos o no. No romanticemos las cosas. El ocio nocturno propicia que sucedan cosas. Igualmente, tengo que decir que en los años que llevo trabajando he visto pocas cosas chungas y llevo diez años trabajando en este sector.

Es verdad que desde que empecé, todo ha cambiado. **Ha habido una evolución paralela del sitio y mía personal. Yo he transicionado y la discoteca ha podido ver todo mi cambio, el sitio me ha**

acompañado a la vez que pasaba también por una transformación. El público ha cambiado mucho. Sufría muchas menos agresiones LGBTIfóbicas antes de la pandemia. Antes la gente joven catalana y castellana salía más, ahora no tienen el dinero. En ese periodo inicial sufrí gayfobia, por así decirlo, porque en ese momento me socializaba como hombre gay. Cuando volvimos del COVID ya me definía como persona no binaria. Ahora viene mucha gente extranjera de cualquier parte del mundo. Se nota porque el público no tiene la sensibilización, concienciación a nivel de derechos LGTBI+ que debería. **Además, en la fiesta donde trabajo se generó este espacio seguro y libre de manera natural, pero nunca se ha dicho o se ha marcado como fiesta LGTBI+ como tal.** Y ahora las personas que van son mayoritariamente cisheterosexuales y no concienciadas.

Así que sí, se podría decir que actualmente sufro más agresiones que hace 10 años. **Me gustaría pensar que juega un papel el factor del turismo ¿Cuántos turistas van a una ciudad y la destrozan porque han pagado y no es su casa? y que no es tanta la LGTBIfobia, pero creo que en este caso es principalmente esta segunda.** Me gustaría pensar que es porque están de viaje y alocados y no porque me odian. De todos modos, la discriminación está siempre ahí de fondo.

Mis compañeras de trabajo también sufren LGTBIfobia y machismo pero no se compara con lo que yo tengo que aguantar. Ellas lo ven y me defienden. Estoy super protegida. También por el hecho de que todo el mundo allí me conoce y me arropan. La empresa donde trabajo ya colaboraba con el Observatori, entonces ya les conocía desde hace años. Estoy contenta con el apoyo que se me ha dado. Me sentí muy acogida, por las llamadas, las muestras de cariño y la cercanía. Tengo una buena experiencia y espero que la gente pueda llegar a la entidad, que la conozcan y se le de visibilidad. También por eso hablé del Observatori cuando denuncié públicamente por redes, la agresión, para dar difusión y que otras futuras víctimas puedan ser atendidas desde ese servicio.

Así, en el momento de la agresión se activaron los protocolos correspondientes. También es verdad que no lo denuncié todo porque no siempre se tiene la energía para hacerlo y porque si no estaría cada día yendo a los Mossos y asistiendo a juicios: “de juicio en juicio y tiro porque me toca”. **Este caso lo denuncié porque sentía que era más grave y que serviría para proteger al colectivo. Quería darle a este chico un escarmiento. Tiene que haber en estos casos una respuesta.** Entonces, no es que me impacte mucho en mi vida, yo siempre estoy decidida a responder ante estas situaciones, pero era una cuestión de justicia a mi parecer. Siempre he sido una persona muy fuerte mentalmente y en todo momento me sentí legitimada y protegida.

El momento de la agresión

La agresión ocurre en una discoteca donde trabajo bailando. Entonces, un usuario que estaba disfrutando de la fiesta se me acerca y me hace señas como para que vaya. A mí no me pareció extraño, ya que nos suelen pedir fotos y esas cosas. Cuando yo bajo, el chico estaba serio y de repente me llama “maricón” y me echa el contenido de la bebida a la cara y después me tira el vaso de plástico encima.

Para mi, cualquier agresión de este tipo es un delito de odio. Al final, no ponerle las palabras a las cosas da pie a legitimar la violencia. Aunque las personas no queramos reconocernos como agresoras, si agredimos, por lo que sea, se tiene que poner sobre la mesa que hemos ejercido violencia. No se puede romantizar ni pasar por alto, se tiene que ser consecuente con nuestras acciones. En mi caso, la fiscal no le puso ese nombre, dijo que era una agresión leve. No sé cómo lo justificó porque no dan explicaciones, no se les exigen. ¿Por qué no se le cuestiona a la jueza su moralidad en el juicio, porque se presupone su imparcialidad? Pero claro, hablamos de que somos personas y no somos imparciales, somos siempre parciales.

El discurso de él era que me atacó a mí porque no le gustaba la música y estaba enfadado con la fiesta. Es una casualidad que de todas las personas que había allá: los camareros, las de se-

guridad, otros artistas, etc. justamente fuera contra mí. **Esta fiscal, no sé con qué intención, pero con su decisión de no visibilizar lo que yo había sufrido un “delito de odio” contribuyó a la legitimación de la violencia LGTBIfóbica.** No sé hasta qué punto era ignorancia o no. Está claro que le faltaba hacer un análisis con perspectiva de género para llegar a la conclusión que no era casualidad que aquel chico dirigiera su violencia hacia mí. Somos personas humanas, nos podemos equivocar, pero lo sentí injusto.

Es injusto que el sistema judicial aún se rija por estereotipos y valores tradicionales sobre los agresores y las víctimas. O sea, que me perjudica en el juicio mostrarme fuerte, después de todas las hostias que he tenido durante la vida. Ahora, pobrecito el niño que se siente culpable y que es joven. Eso me lo dijo la fiscal a mí en privado. A mí se me veía una tía fuerte, tampoco cumplía con el papel de víctima que se espera y ella parecía que se sentía mal por el chico que causó la agresión, porque era jovencito y tenía cara de arrepentimiento. ¿Y la víctima? ¿La víctima está bien?

Cualquier agresión LGTBIfóbica es un delito de odio, y encima en mi trabajo. Nadie tuvo en cuenta que yo estaba en mi zona de trabajo. ¿Alguien se acuerda que estoy en mi zona de trabajo y que yo no debería sufrir una agresión en mi entorno laboral? Todo el proceso en general fue bastante desagradable por esto, porque se me estaba desprotegiendo como víctima. La jueza se estuvo riendo de mí, haciendo bromas durante el juicio con mi nombre, y esa parte también fue humillante. ¿Te estás riendo de mí, no? Pues en vez de llamarle señoría a lo mejor la llamaría por otro nombre, pero claro, hago eso y me llevan al calabozo. En estos casos a mí se me exige ser respetuosa, entonces, ¿Por qué la gente no puede ser respetuosa conmigo? Teniendo, además, en cuenta que forman parte de un recorrido que debería buscar protegerme y resarcir mi dignidad.

Yo creo que, tiene mucho que ver con que sea del colectivo. Al final creo que es una cosa que tiene que ver con la mirada, con la sensibilidad LGTBIfóbica. No quiero decir que la fiscal estuviera a favor del chico que me agredió, pero esta ignorancia, esta invisibilización del colectivo, lleva a no estudiar el abanico, para ver si realmente ha sido una casualidad o ha sido un acto, un delito de odio. **¿Sabes qué pasa? No ponerle nombre a las palabras para contar tal y como son las cosas, sirve como herramienta para validar la violencia y proteger a los agresores. Y en este caso, el sistema judicial ha sido la manera de justificarla.**

Este proceso me impactó porque me permitió darme cuenta de la cruda realidad. **Pude ver que a nivel judicial el colectivo LGTBIfóbica estamos jodidxs, que el sistema judicial no está de nuestra parte. Y que vivimos un sistema patriarcal y machista, que defiende a los agresores.** El sistema judicial lo cambiaría por completo, y que sean los fiscales más contundentes con las sentencias, es decir, **que llamen las cosas por como son las cosas.**

Ante esta vivencia para mí la **LGBTIfobia son dos palabras: miedo e ignorancia.** Hay personas que son ignorantes, no por que no tengan cultura, sino que son ignorantes porque no tienen iniciativa de conocer, de descubrir, de entender al otro, a quién tienen a su lado, a su alrededor. Hay personas que tienen miedo pero son valientes, que tienen una apertura al mundo y abrazan otras realidades. Yo me sentaría en una mesa a hablar con una persona de extrema derecha. Yo no estoy de acuerdo con su ideología, pero esa persona es libre de tenerla y yo no le puedo imponer una forma de pensar. **Al final, la LGTBIfobia es eso, el miedo a perder unos privilegios, el miedo a lo desconocido, a descubrir algo incluso de ti mismo y tener que generar cambios al respecto,** a salir de tu zona de confort. El colectivo LGTBIfóbica somos muy grande, con muchas cosas de las que hablar, sobre las que reivindicar y, claro, para la sociedad son muchas cosas de golpe y se acumulan ahí muchos miedos. Es muy diferente ser lesbiana que ser una persona trans, pero nos encajan en el mismo pack a todes. Entonces, creo que sí que hay una parte de inquietud personal por entender más el mundo que te rodea, pero también condiciona el ámbito social en el cual te hayas criado, tu situación geográfica, tu acceso a la información y la educación, tu estructura familiar, etc. **No eres peor persona, simplemente no tienes las herramientas.**

Que me llevo de aprendizaje

Lo único bueno que me llevo de este caso fue lo que pasó a posteriori, en cuanto salimos del juicio. El chico se me acercó y me pidió perdón por el daño que me pudiera haber causado, me dijo que de verdad no era por mi persona, **luego me dijo una cosa que para mí fue lo que hizo justicia: “Te lo digo por si algún día vuelve a pasar algo más, que espero que no, te acuerdes de mis palabras para que las sientas, por si el próximo agresor no te pide perdón, al menos tengas las mías.”**

Entonces, no me quedo ni con la ley, ni con el sistema judicial, sino con que al final todos somos personas y tenemos corazón, aunque podamos pensar que estamos en una ciudad podrida, creo que hay esperanza, que el mundo va bien. Además, siento que cumplí con lo que de verdad buscaba, con el propósito de proteger al colectivo. **Al menos, el único granito de arena que podía ofrecer era que no se volviera a acercar a nadie del colectivo en este sentido en su puta vida, y creo que aprendió la lección.**

NARRATIVA 3: LA MATERIA DE LA HOMOFOBIA

Tengo 44 años y hace 18 que vivo en Barcelona. Crecí en un pequeño pueblo de Murcia, en los años 80, en un entorno profundamente conservador. Para mí, la LGTBIfobia nace del miedo a lo que se desconoce, a lo que se sale de la norma. Se alimenta de discursos que todavía hoy circulan —a veces de forma más sutil, otras abiertamente violentas— incluso entre jóvenes. A pesar de los avances, seguimos siendo vulnerables. Nuestros derechos no están garantizados: debemos defenderlos cada día. Y no se trata solo de “tolerancia”. Lo que necesitamos es respeto, comprensión, convivencia.

Infancia y adolescencia: crecer escondiéndome

Desde que tengo memoria, sentí que debía ocultarme. Me crié en un hogar donde el afecto no tenía espacio, y en un entorno donde lo diferente no tenía cabida. Era un niño sensible, emocional, creativo. Pero eso me convertía automáticamente en el blanco de burlas, en el “rarito”, en el “maricón”. Aprendí a neutralizar mis gestos, a vigilar mi forma de hablar, a mantenerme en silencio. Era una estrategia de supervivencia.

En mi familia, mi madre fue mi único sostén emocional, aunque también vivía atrapada en una estructura machista. Mi padre, ganadero, tenía una idea muy rígida de lo que debía ser un hombre. La masculinidad, en su visión, se construía a través de la dureza, del rechazo a lo femenino, de la fuerza física. Me decía: “A este niño me lo habéis hecho maricón”. Esa afirmación me pesó durante años. No solo me dolía su violencia física, sino su desprecio hacia lo que yo era.

A veces, amigos mayores de mi hermano venían a casa y me sometían a juegos violentos, agresiones disfrazadas de bromas. Nunca nadie dijo nada. En el colegio, era lo mismo. Ser “maricón” era un estigma, una condena social. Mis compañeros no necesitaban que yo dijera nada; les bastaba con cómo caminaba, con mi forma de ser. Me sentía expuesto cada vez que salía de casa. No había espacio seguro.

Salir del pueblo a los 19 años fue mi primer acto de libertad. Me fui con lo puesto, sin certezas, pero con la necesidad imperiosa de respirar, de comenzar a ser yo mismo, lejos del miedo.

Aprender a amar desde la herida

Construir vínculos afectivos sanos cuando has crecido en la violencia no es fácil. Durante años, mi manera de relacionarme fue disfuncional. Buscaba cariño, pero lo hacía desde la inseguridad, desde la idea equivocada de que amar implicaba sufrir. Tuve una relación larga, formal, que fue profundamente dolorosa. No sabía manejar el afecto sin esperar algún tipo de castigo. Y eso no era culpa de mi pareja. Era lo que yo había aprendido como norma.

Sanar ha implicado desaprender muchas cosas. Comprender que merezco amar y ser amado sin miedo, sin dolor. Que la violencia no es una expresión de afecto, que poner límites no es traicionar a nadie. Que mi orientación no es una carga, sino una parte digna y valiosa de quien soy.

Hoy vivo con orgullo mi orientación sexual. No querría ser otra persona. Pero reconozco que me ha costado años llegar hasta aquí. Y me preocupa pensar en cuántas personas, hoy mismo, están sufriendo lo que yo sufrí, sin red de apoyo, sin recursos, sin espacio para expresarse.

El silencio que enferma

Durante mucho tiempo no hablé. Callé por miedo, por vergüenza, por ese amor irracional que nos ata a la familia incluso cuando nos hace daño. Había una parte de mí que creía que, si hablaba, rompía algo que no se podía recomponer. Pero vivir callado también te rompe por dentro.

A los 43 años, un día simplemente dije “prou” —basta— y empecé a contar mi historia. Hablé con mi familia, expliqué mi verdad. Su reacción fue de incredulidad, de rechazo. Les dolía más mi relato que lo que yo había vivido. Pero para mí fue una liberación. Poner palabras a lo vivido me permitió empezar a reconstruirme. Afirmar que no merecía aquel trato. Aceptar que tenía derecho a defenderme, incluso de quienes se suponía que debían quererme.

Hablar es un acto político. Poner límites, también. Romper el silencio es negarse a seguir reproduciendo la violencia, aunque sea desde el silencio

La agresión en el gimnasio: la impunidad del odio

Hace poco, viví una agresión homófoba en un gimnasio de Barcelona. Un chico joven (usuario) me pidió una barra que yo no estaba usando en ese momento. Le dije que no la necesitaba, y se fue. Pero a los pocos minutos volvió, se acercó a mí con rabia, y me dijo: “**¿Has visto la cara de maricón de mierda que tienes?**”.

Me quedé paralizado. Después supe que era menor de edad. Y probablemente por eso, por esa condición, sabía que no le pasaría nada. Su agresividad no era impulsiva, era calculada. Tenía la seguridad de que podía insultarme sin consecuencias. Esa sensación de inmunidad me impactó profundamente.

En ese momento llamé a los Mossos d’Esquadra tres veces. Estuve 40 minutos esperando en el lugar, y no acudieron. El personal del gimnasio tampoco intervino. Nadie se acercó a preguntarme si estaba bien. Me sentí completamente solo. Invisible. **Lo que más me dolió no fue el insulto, sino la indiferencia. Esa falta de reacción, ese silencio colectivo que, en el fondo, es también una forma de violencia.**

Días después, la dirección del gimnasio reaccionó —pero solo después de que yo contactara con entidades especializadas y con medios. Entonces sí se interesaron, me ofrecieron apoyo, pidieron disculpas. Pero ya era tarde. El daño estaba hecho.

Esa fue la gota que colmó el vaso. He vivido muchas formas de violencia, pero esta me confrontó con algo nuevo: la certeza de que, incluso hoy, podemos ser agredidos y que no pase nada. Que

los agresores sientan que tienen derecho a insultarnos. Que lo hagan en espacios públicos, sin miedo. Que lo hagan sabiendo que, probablemente, no habrá consecuencias.

Reflexión final: lo que no se nombra, no se transforma

Hablar de LGTBIfobia no es una cuestión del pasado. Es una urgencia del presente. **Muchas personas creen que exageramos, que las agresiones son aisladas. Pero no es así. Lo que vivimos no son hechos puntuales, son síntomas de una cultura que sigue legitimando el odio.** Que sigue premiando el silencio, la neutralidad, la omisión.

He decidido no callar más. No lo hago solo por mí, sino por quienes aún no pueden hablar. Por quienes siguen viviendo con miedo. Porque nadie debería sentirse en peligro por ser quien es. Ser gay no debería implicar una vida de lucha constante. Pero mientras siga siendo así, aquí estaré: visibilizando, nombrando, defendiendo.

5.3 L'abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques en els contextos d'oci

L'abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques en els contextos d'oci porten un parell d'anys sent un element de creixent interès per a diferents agents socials i institucionals. Aquest interès ha acabat cristal·litzant en una política pública implementada a través del recurs "No Callem", un protocol iniciat per l'Ajuntament de Barcelona l'any 2018 per abordar les violències masclistes, específicament les violències sexuals i les LGTBI-fòbiques en espais d'oci nocturn.

Els espais d'oci són espais de trobada i relació que, com molts altres espais d'aquestes característiques, de vegades es converteixen en l'escenari de comportaments que impedeixen que tothom pugui gaudir-ne lliurement. La violència sexual o l'amenaça de patir-la és una de les formes prioritàries de limitació d'accés als espais públics en clau d'igualtat.

Des de l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia, des d'un primer moment hem cregut que s'ha de participar d'aquesta política, forma part de la nostra trajectòria crear espais amables i de socialització des d'un punt de vista associatiu i social i que ara, amb les seves limitacions, té el suport institucional que es mereix.

La necessitat dels Punts d'Atenció Liles i/o Feministes i LGTBIQ+ des d'una perspectiva comunitària i transformadora

En els darrers anys, Catalunya ha estat escenari d'importants avenços pel que fa a l'abordatge institucional i social de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques. Iniciatives com el Protocol No Callem han permès posar sobre la taula la necessitat de generar respostes coordinades, amb especial èmfasi en l'àmbit de l'oci nocturn. Aquest protocol ha contribuït a una major visibilització de les violències en espais d'oci, trencant la normalització d'agressions i discriminacions que durant anys han estat menystingudes o invisibilitzades.

Tanmateix, aquestes iniciatives també han evidenciat els límits d'un abordatge que, en alguns casos, reproduceix dinàmiques verticals, policials o paternalistes. Des d'una perspectiva comunitària i crítica, entenem que la resposta a les violències no pot radicar exclusivament en dispositius reactius o en la criminalització individualitzada de les persones agressores i ens hem d'allunyar de l'abordatge binomial de victimari - víctima. Cal superar el paradigma de la "seguretat entesa com a control", i apostar per la generació d'espais amables que sorgeixi de les relacions de confiança, el suport mutu i la responsabilitat col·lectiva. És aquí on pren tot el sentit el desplegament dels

Aquests punts —impulsats des de diferents municipis, entitats feministes i LGTBI+, així com des del moviment popular— esdevenen eines fonamentals per garantir una atenció integral, accessible i amb mirada interseccional.

Aquest enfocament posa al centre l'agència de les persones afectades i entén l'acompanyament com un procés que ha de respectar els seus ritmes, decisions i necessitats. No es tracta només de recollir una incidència, sinó de generar un espai d'amabilitat, reconeixement i reparació simbòlica i material. Aquesta mirada s'alinea amb els principis recollits a la Llei 11/2014 per garantir els drets de les persones LGTBI i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, així com amb la Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació, que emfatitza la necessitat de mecanismes d'atenció especialitzada i adaptada a les realitats del col·lectiu.

També cal destacar l'aportació de les pràctiques restauratives i de justícia transformadora com a alternatives al càstig i l'exclusió. Des de diversos moviments feministes i LGTBI+, s'està generant discurs i pràctica en aquesta direcció: crear marcs on les agressions es puguin abordar sense necessitat de recórrer exclusivament als mecanismes judicials o punitivistes, i on es pugui fer un treball de responsabilització i reparació que impliqui les comunitats senceres.

Perquè aquests punts siguin realment efectius, cal garantir recursos suficients, formació continuada, treball en xarxa amb serveis especialitzats i una vinculació estreta amb el teixit associatiu local. També cal protegir-los de dinàmiques d'institucionalització buida, que poden acabar convertint-los en meres figures administratives sense capacitat real d'impacte o sense vincles reals amb les persones usuàries.

En definitiva, reivindiquem els Punts d'Atenció Feministes i LGTBIQ+ com a eines centrals per a un abordatge transformador de les violències. No som partidàries de protocols que es limitin a gestionar emergències. Vetllem per espais vius, transfeministes i comunitaris, arrelats als barris, als pobles, als col·lectius. Espais que permetin no només detectar i acompanyar situacions de violència, sinó també construir noves formes de relació, sostenir processos de cura col·lectiva i, sobre tot, generar resistències compartides davant l'LGTBI-fòbia i el patriarcat.

Intervencions Feministes i LGTBIQ+ als espais d'oci nocturn d'Apolo, Razzmatazz i Festival Brunch Electronik: la nostra experiència

Els espais d'oci nocturn han anat incorporant progressivament iniciatives orientades a la prevenció i atenció de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques, tot intentant construir entorns més amables, inclusius i respectuosos per a totes les persones. En aquest context, tant la Sala Apolo, la Sala Razzmatazz i el Festival Brunch Electronik de Barcelona han desenvolupat punts d'atenció amb perspectiva feminista i LGTBIQ+, cadascuna amb trajectòries i dinàmiques específiques.

En termes estadístics, durant el 2024, a la **Sala Razzmatazz hem atès 103 incidències** relacionades amb les violències sexuals/masclistes (90,3%) i LGTBI-fòbiques (9,7 %). Pel que fa a la **Sala Apolo hem atès 157 incidències** relacionades amb les violències sexuals/masclistes (73,3 %), LGTBI-fòbiques (20,4 %) i d'altra tipologia (5,7 %). Així mateix, en el **Festival Brunch Electronik, hem realitzat 63 intervencions** en tota la temporada. Si les desgranem, 23 d'elles són incidències per violència masclista, cap intervenció per LGTBI-fòbia i la resta, per altres tipus de violències.

En el cas de Sala Apolo, des del **Punt Lila i LGTBIQ+** es manté un ferm compromís amb la perspectiva transfeminista i comunitària que es posa en marxa al desembre de l'any 2022. No obstant això, es detecten dificultats significatives a l'hora de materialitzar aquesta mirada en accions concretes dins l'espai. Entre les principals problemàtiques, destaca la reticència i desconfiança d'alguns sectors del personal, especialment de l'equip de seguretat, davant les actuacions del Punt. Això genera desconexions en les metodologies i enfocaments d'intervenció, arribant en alguns casos a ser contradictoris i entorpint la resposta a situacions de violència. Aquestes friccions internes dificulten l'atenció adequada a les persones afectades i evidencien la necessitat d'un treball transversal i sostingut amb tot l'equip. L'experiència i compromís de la Sala Apolo, és cabdal per continuar detectant situacions de violència masclista i LGTBI-fòbica, analitzar-la i veure quines accions de prevenció, detecció i intervenció poden ser més idònies per l'abordatge de les violències.

En canvi, a Sala Razzmatazz, la figura que intervé, i que porta el nom **d'Orientació d'Igualtat**, està operativa des de gener de 2023 i ha aconseguit consolidar-se progressivament. La coordinació amb el personal de sala ha estat clau per al bon funcionament del punt, juntament amb una aposta decidida per la formació continuada en diversitat afectivosexual i de gènere, així com en el protocol 'No Callem'. Aquesta formació, combinada amb reunions periòdiques, ha permès identificar millores, resoldre dubtes i avançar de forma col·laborativa. Malgrat les dificultats estructurals del context nocturn —com l'impacte de l'alcohol en la capacitat d'atenció i resposta—, es treballa activament per generar espais amables i oferir una atenció tan òptima com sigui possible.

Finalment, l'Observatori fa una dècada que treballa amb el Festival Brunch Electronik, en ser un Festival, les dinàmiques poden variar en relació amb el treball continuat a les Sales. Tota aquesta trajectòria conjunta, tanmateix, ha portat a l'Observatori i al Brunch a ser pioneres en construir un espai amable en els seus **Punts Liles Feministes i LGTBIQ+**, on les característiques principals de la feina realitzada és: (1) acompanyem i no dirigim; (2) validem la situació i emocions del moment; (3) identifiquem dificultats de la situació per intervenir (no ha de ser al moment) i (4) proporcionem informació a la persona afectada sobre els seus drets i els possibles itineraris d'intent de reparació de la dignitat.

Des de fa 3 anys, El Punt Lila Feminista i LGTBIQ+ treballa conjuntament amb professionals del stand Prevenció Festa Més Segura, aquestes professionals estan per donar informació específicament sobre temàtiques relacionades amb una bona convivència en l'espai, d'oci i el consum de substàncies psicoactives.

Així, mentre que els diferents espais comparteixen l'objectiu de garantir entorns més amables, les seves realitats mostren nivells diversos d'implementació i consolidació del treball feminista i LGTBIQ+ dins l'oci nocturn. Aquest contrast evidencia la importància d'una estratègia integral que combini compromís institucional, formació del personal, coordinació efectiva i mirada comunitària per tal d'enfortir aquests espais d'atenció i prevenció i tot sota el paraigua de la implementació del Protocol No Callem. Aquestes experiències mostren que la col·laboració entre institucions, equipaments d'oci, entitats socials i moviments feministes i LGTBIQ+ és clau per construir espais realment transformadors. És fonamental que més sales, festivals i locals d'oci nocturn assumeixin el repte d'implementar protocols específics i punts d'atenció amb mirada interseccional i comunitària. La creació d'entorns segurs i inclusius no hauria de ser l'excepció, sinó el model a seguir. Animem tots els espais d'oci de Catalunya a sumar-se a aquest compromís col·lectiu per erradicar les violències i garantir el dret de totes les persones a gaudir, relacionar-se i existir amb llibertat i dignitat.

5.4 Quadre de consensos i dissensos

QUADRE DE CONSENSOS I DISSENSOS	
CONSENSOS	DISSENSOS
Totes les persones participants signifiquen i comprenen l'LGTBI-fòbia com l'odi, hostilitat i rebuig cap a les orientacions sexuals, identitats i/o expressions de gènere i característiques sexuals dissidents.	Poder disposar d'una xarxa de suport comunitària com a element important en el procés de reparació de dignitat. En els casos analitzats i en general, en les incidències registrades, hi ha disparitat de disposar de la xarxa de suport
En menor o major mesura les persones participants han tingut experiències prèvies de diferent intensitat amb situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i característiques sexuals.	L'itinerari a recórrer per la reparació de la dignitat de la vulneració de drets ocasionada per la incidència: en específic pel que fa a seguir un itinerari oficial de denúncia (penal o administratiu)
La percepció de sorpresa davant d'un acte LGBTI-fòbic a Catalunya, especialment en grans nuclis urbans com Barcelona, invisibilitzen una realitat molt més àmplia: l'LGTBI-fòbia és estructural i es troba present a tot arreu, també en contextos que es perceben com a progressistes	Percepció del tracte de cossos i forces de seguretat: · Desconfiança i rebuig motivat per males praxis, per exemple omissió o negativa a registrar una denúncia motivada per discriminació per OSIEGCS tot i la sol·licitud explícita de la persona que denuncia. · Sorpresa per l'adequat i correcte acompanyament en el procés de denúncia i el seu seguiment.

En general, Catalunya és un entorn amable en relació en garantia de drets (formal) en comparació amb d'altres països o indrets del món. Aquesta percepció està lligada amb el discurs de la garantia de drets en l'àmbit jurídic (regulació).	Diversos graus de conseqüències psicosocials: · Repercussions en la capacitat d'usar el transport públic. · Afecció en l'àmbit acadèmic i laboral. · Replantejament del procés migratori. Dificultat per fer activitats rutinàries.
La construcció de marcs legals de garantia de drets cap al col·lectiu LGTBI+ com una eina potent i útil per millorar la vida de les persones i per aplicar polítiques públiques. Percepció que les lleis “protegeixen” als col·lectius a les quals van determinades les polítiques públiques, però que no tenen un impacte del tot efectiu en la vida quotidiana de les persones.	Diferents mecanismes d'afrontament: · Entaular una denúncia administrativa · Prendre classes de defensa personal · Anar a teràpia o cercar ajuda d'una persona professional · Rebre l'acompanyament psicosocial
L'afectació psicosocial per la persona afectada i pel seu context i entorn social més proper.	Interposar denúncia com a principal element de reparació emocional i de dignitat. Es poden explorar diferents itineraris (no oficials) de reparació.
Ressalten elements d'interseccionalitat de condicionants contextuais que poden posar en major situació de vulnerabilitat a una persona, com per exemple pot ser la situació administrativa, l'OSIEGCS, la migració, etc.	Procés de seguiment i acompanyament en relació amb la vivència discriminatòria en relació amb l'efectivitat en els recursos del teixit social i institucionals.

La dreta i l'extrema dreta com a promotora i difusora de discursos d'odi cap al col·lectiu LGBTI+. Preocupació per la complicitat o proximitat de forces progressistes amb discursos transexcloents.	Les participants assenyalen diferents problemàtiques entorn l'LGTBI-fòbia: sistema cisheteropatriarcal; prejudicis cap al col·lectiu; ignorància i manca d'informació; legitimitat dels discursos d'odi de la dreta i extrema dreta; manca de referents, entre d'altres.
Valoració dels diferents serveis d'acompanyament d'agents socials com un espai amable per afrontar la vivència LGBTI-fòbica.	
Importància del suport de l'entorn proper, de la xarxa d'amistats i família per a la recuperació del benestar emocional.	
Percepció de fatiga per la durada i el temps que implica els processos penals.	
Desconeixement general dels mecanismes i recursos institucionals per afrontar aquestes vivències.	
Significat de l'LGTBI- fòbia com una manifestació d'odi i rebuig exercida per: · Persones que no formen part del col·lectiu LGBTI+ · Homes cisgènere	

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

6.1 Conclusions generals

El 2024 l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia ha registrat un total de **318 incidències**, sent el segon any consecutiu que se supera el registre de 300 situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere a Catalunya. Els diferents agents socials i institucionals hem de ser canals amables per a l'acompanyament a les víctimes i/o persones afectades i orientar l'itinerari de l'intent de reparació de la dignitat vulnerada. El registre d'incidències ens serveix per indicar algunes pautes sobre la situació de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.

En termes generals **els homes gais continuen sent el col·lectiu que més incidències reporta**, amb el 63,4%, quasi una tercera part del total. **El percentatge de les incidències registrades pel col·lectiu trans* s'ha mantingut respecte a l'any anterior i destaca l'augment d'homes trans i persones no binàries, tot i que les dones trans segueixen sent les que pateixen la majoria d'incidències registrades per part del col·lectiu.**

Segons aquestes dades registrades, sembla necessària la realització d'actuacions que arribin als col·lectius que es troben més invisibles, com ara les dones lesbianes, les persones bisexuals, trans* i intersexuals i donar a conèixer la Llei 11/2014 i la Llei 19/2020 a tota la societat perquè qualsevol persona amb una orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere dissident pot veure's involucrada en una situació d'LGTBI-fòbia.

La mitjana d'edat de les persones que pateixen una agressió/discriminació i que ho comuniquen a l'Observatori és de 34,2 anys i es manté estable al llarg dels anys, tot i haver augmentat 3,1 punts en comparació amb l'any anterior. Les franges entre els 18 i els 45 anys esdevenen tres terços de totes les incidències, sent les franges de 26 a 35 i de 36 a 45 anys les més nombroses. En canvi, les persones de més de 60 anys i menors d'edat són les que menys incidències registren. De fet, aquest any, només hem registrat 2 incidències d'una persona de més de 60 anys. Això pot ser degut a les implicacions que pot tenir el fet de denunciar, com podria ser la sortida de l'armari (Mesquida González et al., 2017).

En relació amb la distribució territorial de les incidències, **Barcelona continua sent la província més registrada amb un total del 50,8% (240), la gran majoria ocorregudes a la ciutat de Barcelona (170)**. L'elevat nombre d'incidències a l'àrea de Barcelona ciutat pot estar motivat per la creació del Centre LGTBI de Barcelona; espai que aglutina diverses entitats històriques de l'associacionisme LGTBI+ i que està ubicat en el ple centre de la ciutat, en un dels districtes amb més visibilitat per al col·lectiu LGTBI+ (Guasch, 2011) i aquesta visibilitat pot contribuir al coneixement dels recursos i serveis que ofereix l'Observatori. També, pot ser degut a una millor coordinació i al treball en xarxa entre les diferents entitats, de manera que ens fem més visibles i conegudes per la ciutadania. Convé destacar en aquesta tasca el **protocol per tractar les situacions d'LGTBI-fòbia a la ciutat de Barcelona, que fa 5 anys que està en funcionament**. Hem registrat

incidències en **60 localitats diferents**, la gran majoria pertanyents a la província de Barcelona.

Tot i que la distribució territorial ens aporta un coneixement general de les diferents àrees geogràfiques analitzades, aquestes són més concises quan es calculen tenint en compte la projecció territorial; és a dir, tenint en compte la proporció poblacional a cada territori. En aquest sentit, **la projecció territorial de les incidències registrades a les quatre províncies de Catalunya d'aquest any indiquen que hi ha hagut un increment significatiu en el registre d'incidències ocorregudes a la província de Barcelona**, seguit de Girona i Tarragona, que continuen amb un patró similar als darrers anys. Les dades de registre a Lleida segueixen sent minses, però aquest any han incrementat percentualment. Fora de la ciutat de Barcelona, el registre d'incidències se situa als nuclis urbans de Catalunya amb més població, com per exemple L'Hospitalet de Llobregat, Girona, Montcada i Reixac, Terrassa, Mataró i Ripollet, municipi en el qual l'Observatori presta el punt LGTBI+. Tanmateix, continuem tenint la necessitat de coordinar-nos amb entitats, administracions i personalitats d'aquests territoris per publicitar-nos i donar a conèixer els nostres serveis, amb l'objectiu d'incrementar el nostre impacte territorial i estendre'l a tota Catalunya.

La gran majoria d'incidències s'han registrat els mesos de juny (12,9 %), setembre (11,9 %) i maig (9,7 %) coincidint amb diades commemoratives del col·lectiu LGTBI+: el dia internacional contra l'LGTBI-fòbia el mes de maig; l'alliberament i l'orgull LGTBI+ del mes de juny i la visibilitat bisexual del mes de setembre.

El 53,1 % de les incidències es produeixen en cap de setmana, sent en temporalitat més reduïda que la resta de la setmana. Tot i que en aquest indicador ens manca la informació de moltes situacions que no tenim hora i data concreta, ens dona una pista aproximada de quan succeeixen les incidències. Això suposa que si fem la projecció temporal, gran part del registre d'incidències i l'inici de la seva gestió s'ha de realitzar en els caps de setmana en què els recursos acostumen a ser més minsos.

La gaifòbia continua sent el vessant discriminatori que més incidències registra (51,7 %), el que representa més de la meitat de les incidències registrades i una xifra molt similar a l'any passat. Aquest fet pot ser degut a la visibilitat de les pràctiques afectives en els espais públics i privats.

El mitjà de discriminació majoritari de les situacions discriminatòries registrades s'han produït de manera presencial, amb un 80,1 %, amb molta diferència de les següents tipologies. Les no presencials reflecteixen el 13,9 %, englobant les incidències virtuals. Per sota del llindar del 10 % el suport físic (6 %), com poden ser pintades, grafitis o cartelleria amb contingut LGTBI-fòbic.

Pel que fa a les dades sobre el **context**, cal **recalcar, que la majoria d'incidències es produeixen en l'espai públic (49,8 %), concretament a la via pública seguit, amb molta diferència, el transport públic**. Tanmateix, als espais privats de concurrència pública destaca **l'espai d'oci nocturn**, a causa que l'Observatori té habilitat dispositius de prevenció, detecció i intervenció enfront de les violències masclistes i LGTBIfòbiques en diferents sales i festivals de música d'oci a Barcelona, coneguts com a Punts Liles i LGTBI+, on implementem el protocol No Callem i facilita la reportació d'aquestes incidències en els contextos d'oci

Les dades mostren que queda camí per recórrer. S'han de millorar les atencions, perquè dones lesbianes, persones bisexuals i persones trans* no sentin els seus drets vulnerats i perquè les professionals no caiguin en prejudicis ni estereotips (Guasch, 2011) i que cal eradicar els valors sexistes i heteropatriarcal que, avui dia, encara sustenta la nostra societat.

Les situacions d'LGTBI-fòbia registrades són diverses, tant en els àmbits en les quals es produeixen com en la tipologia de les incidències, etc. Pel que fa als itineraris jurídics que segueixen les incidències, la infradenúncia és una dada rellevant. Aquest 2024, el procés penal supera a la infradenúncia, sent l'itinerari més freqüent amb un 27,7 %, seguit de la infradenúncia amb un 22,6 %. Tot i que continua sent un itinerari força comú, s'ha fet l'esforç de trobar vies alternatives de reparació de la dignitat. L'informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona 2019 impulsat per l'OND alerta sobre aquest fenomen, que es pot donar per diversos motius com poden ser la falta de recursos, la desconfiança en les administracions, la fatiga emocional d'un procés llarg (sigui per via penal, administrativa o d'altres) o optar per altres tipus d'estratègies que no impliquen recórrer un itinerari oficial.

Des d'una mirada més psicosocial, és el quart any que registrem l'acompanyament psicosocial com itinerari com són les incidències que només han estat en el **servei d'atenció psicosocial** de l'Observatori **com un element reparador de la dignitat de la persona. Destaquem per això, altres itineraris de reparació que no són oficials de denúncia, com el comunicat públic (15,7 %)**, que serveix per a problematitzar els fenòmens d'LGTBI-fòbia en els diferents contextos en què succeeixen. Tanmateix, **s'han continuat observant consensos i dissensos sobre la vivència de les situacions discriminatòries i el seu posterior abordatge per part de diferents agents socials i institucionals**, tant com les estratègies utilitzades per les mateixes persones afectades.

Existeix una ambivalència de les vivències de les persones afectades en relació amb els cossos i forces de seguretat. De vegades, en interposar la denúncia, s'ha fet palpable el desconeixement de la realitat de l'LGTBI-fòbia i/o de la Llei 11/2014 amb el risc que les víctimes i/o persones afectades rebin missatges dissuasius, fins al punt que decideixin no denunciar el fet. Tota aquesta situació genera una doble victimització o revictimització a la persona agredida, amb tot el que suposa una sèrie d'obstacles per donar continuïtat a la denúncia o el procés jurídic i, en especial, la manca d'atenció integral a la víctima, fet que comporta una afectació emocional i psicològica que pot arribar a ser greu. Cal dir, que en altres incidències, les persones afectades han rebut l'adequat suport i tracte per part dels cossos i forces de seguretat, fins i tot, considerant la motivació dels fets discriminatoris com a possible delictes d'odi i no com, per exemple, un robatori o una baralla.

Així mateix, un altre element a considerar és la dificultat d'identificar a les persones agressores; aspecte central per a la consecució de l'itinerari jurídic i legal. És per aquest motiu que les anàlisis de casos i les narratives assenyalen altres estratègies que poden ser principals i/o complementàries al recorregut jurídic, amb l'objectiu de reparar la dignitat que s'ha vist malmesa per la vivència discriminatòria. **Aquestes estratègies passen des d'un comunicat públic, per fer incidència política i problematitzar l'LGTBI-fòbia a un nivell mediàtic, una exposició de la situació** (fet per les mateixes afectades), en les seves xarxes socials i/o internet a escala d'alerta i com desfogament de què acaba de succeir, o una mediació amb la part agressora. Ara bé, s'ha d'anar amb cura amb aquestes estratègies perquè, una vegada la situació agafa un volum considerable a escala mediàtica, pot escapar del nostre control, tenint el risc de no poder gestionar-la i comportar conseqüències psicosocials.

Aquest any s'ha posat l'accent en les **violències masclistes i LGTBI-fòbiques en els espais d'oci**, un àmbit que des de fa uns anys genera creixent interès social i institucional. Aquest interès ha pres forma a través del protocol **"No Callem"**, impulsat per l'Ajuntament de Barcelona l'any 2018 per fer front a les violències sexuals i LGTBI-fòbiques en l'oci nocturn. Els espais de trobada i socialització, tot i ser llocs de gaudi, sovint es converteixen en escenaris on es vulnera el dret a viure l'oci en llibertat i igualtat.

Des de l'Observatori s'ha considerat fonamental participar d'aquestes polítiques públiques, ja que encaixen amb la trajectòria de creació d'espais amables. Tot i això, **s'ha detectat que alguns enfocaments continuen reproduint dinàmiques paternalistes o excessivament punitivistes**. Per això, es reivindica la necessitat de superar el model de seguretat entesa com a control i avançar cap a una resposta comunitària basada en la confiança, el suport mutu i la responsabilitat col·lectiva.

En aquest marc, els **Punts d'Atenció Liles i/o Feministes i LGTBIQ+** esdevenen claus. Aquests punts no només recullen incidències, sinó que posen al centre l'agència de les persones afectades, acompanyant-les des del respecte als seus ritmes i necessitats. Aquesta mirada connecta amb les lleis que garanteixen els drets LGTBI i la igualtat de tracte, i aposta per pràctiques restauratives i de justícia transformadora que vagin més enllà del càstig i que treballin la reparació dins de les comunitats.

Finalment, perquè **aquests punts siguin realment transformadors, cal dotar-los de recursos, formació, treball en xarxa i vincles forts amb el teixit associatiu**. Només així podran evitar la burocratització i esdevenir espais vius, feministes i comunitaris, capaços no només de detectar i acompanyar situacions de violència, sinó també de generar noves formes de relació, cures compartides i resistències col·lectives davant l'LGTBI-fòbia i el patriarcat.

L'Observatori és un agent clau en el registre i tractament de situacions discriminatòries per motius d'OSIEGCS a Catalunya. El present informe i els que el precedeixen constaten la necessitat d'estudis i investigacions que plasmin la situació de l'LGTBI-fòbia en el nostre territori. Així mateix, des de l'Observatori tenim la necessitat de realitzar autocrítica i veure en què podem millorar els nostres serveis i procediments, dels quals es nodreix l'elaboració de l'informe, no només quedant-nos en una visió assistencialista i individual, sinó de contribuir a la recerca de respostes col·lectives contra l'LGTBI-fòbia.

L'elevat registre d'incidències que contempen una agressió verbal, física i/o odi pot ser un indicador que la ciutadania té com a referent a l'Observatori per a tractar i gestionar la situació d'agressió a un nivell jurídic i psicosocial. Tanmateix, hi ha altres tipologies de discriminacions (d'incidències), potser més subtils i normalitzades, com podria ser el tracte inadequat en un establiment comercial, en un centre mèdic o escolar, que tenen un percentatge de registre molt menor. Aquest fet pot ser causat perquè la societat no percep a l'Observatori com un agent d'intervenció en aquestes situacions discriminatòries, de manera que es canalitzen a través d'altres agents o no arriben a ser canalitzades.

S'ha de treballar conjuntament, i així ho hem expressat, amb els diferents agents socials i institucionals que tracten situacions de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. **La coordinació sobre informació i recursos és imprescindible per a poder oferir una atenció integral a les persones afectades amb l'objectiu de reparar la seva dignitat**, així com ho és la formació. L'equip de professionals i la societat, en general, ha d'estar sensibilitzada i formada sobre violències i drets humans per tal de prevenir i evitar que situacions com les presentades en aquest informe no es tornin a repetir.

Des de l'Observatori hem arribat a les següents conclusions fruit del treball de tot l'any per l'elaboració del present informe:

1. Es constata una estabilització de les comunicacions d'incidències per motius d'OSIEGCS, tant les dades dels organismes oficials com en els informes de l'Observatori. No obstant això, la visió generalitzada és que aquest creixement pot ser degut, tant per l'augment de les incidències - per una major presència i impunitat dels discursos d'odi - com també pels avenços (tímids) en el fenomen de la infradenúncia. Una major sensibilització, formació i ús dels mecanismes de detecció intervenció, major conscienciació social del que suposa una situació discriminatòria per OSIEGCS, tot i que després no tingui un recorregut i/o itinerari oficial, que no vol dir que no es recorri a un itinerari amb l'intent de reparació de la dignitat de les persones afectades.

A Catalunya, **existeix un marc legislatiu avançat per a garantir els drets de les persones LGTBI+ (Llei 11/2014 i Llei 19/2020)**, però aquestes lleis no s'han desplegat amb els recursos i la voluntat política necessària. Especialment problemàtic és el cas de la Llei 11/2014 que porta 11 anys d'implementació intermitent. És per aquests motius, que des del teixit associatiu, conjuntament amb les principals forces parlamentàries que van aprovar la Llei, s'ha treballat en la seva modificació per adaptar-la a les noves demandes i necessitats socials del col·lectiu LGTBI+ (modificació encara no aprovada).

Els avenços legislatius sense els recursos necessaris per al seu desplegament poden generar un tap perquè no es poden donar respostes a les denúncies i/o discriminacions. Moltes de les recomanacions que proposem en aquest apartat ja estan reflectides en les esmentades lleis però sense translació en polítiques efectives.

2. És fonamental realitzar polítiques públiques basades en la prevenció, detecció i intervenció a l'hora de fer front a la problemàtica social i estructural de l'LGTBI-fòbia. Si aquesta és estructural, els canvis per eradicar-la també han de ser estructurals i sistèmics, que impliquin a tots els sectors de la societat. Només transformant els contextos socials on es donen les situacions discriminatòries descrites i analitzades en l'informe s'aconseguirà un impacte significatiu en la reducció de les violències. Per això, la intervenció en l'àmbit de l'educació formal i no formal és clau per aconseguir aquests canvis estructurals.

3. Promoure l'educació i la sensibilització sobre la diversitat afectiva, sexual i de gènere en tots els àmbits de la societat. Això inclou la implementació de programes educatius a les escoles, la capacitat de professionals de la salut, l'educació i la justícia, així com la divulgació d'informació precisa i actualitzada sobre les experiències i els drets de les persones LGTBI+.

4. Suport a les víctimes i/o persones afectades amb l'objectiu de reparació de la seva dignitat.

Això exigeix establir i enfortir serveis de suport i recursos per a les persones que han estat víctimes i/o persones afectades per LGTBI-fòbia incloent línies d'acompanyament, centres d'atenció, assessorament legal i psicològic, i xarxes de suport comunitari. És important garantir que les víctimes i/o persones afectades d'LGTBI-fòbia tinguin accés a un entorn amable i de suport on puguin denunciar (si així ho consideren). Així mateix, s'han de generar accions concretes que millorin les capacitats de les persones per tenir una vida digna. Quan parlem de polítiques estructurals (Carrer et al., 2021) i amb recursos suficients, parlem de distribuir la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere, que garanteixin l'accés a un habitatge digne, a una ocupació de qualitat i no precaritzada, a una sanitat pública de qualitat i equitativa a tot el territori, a una educació transformadora i transversal en el currículum educatiu, entre d'altres garanties dels drets fonamentals bàsics.

5. Establir una **resposta interseccional** que faci front a les diferents discriminacions que patim les persones LGTBI+ també en funció de l'origen, el seu estatus administratiu, la seva edat, el lloc on vivim, entre d'altres.

6. Pel que fa a les polítiques de detecció i denúncia és important **enfortir els recursos i els mecanismes públics destinats a tal efecte, tant en l'àmbit judicial, administratiu com policial**. La resposta a les discriminacions i/o agressions ha de ser ajustada a la llei i pot comportar penes de privació de llibertat i/o sancions econòmiques, però cal fugir d'un marc exclusivament punitivista i apostar per mecanismes de justícia restaurativa amb recursos de mediació suficients (en el cas que sigui viable aquest itinerari), mesures penals alternatives, cursos de reinserció i altres actuacions dirigides a impedir que es cometin més discriminacions i agressions LGTBI-fòbiques per part de la persona agressora. Aquestes mesures tenen com a objectiu avançar en la prevenció i la transformació de la societat que ha de garantir una resposta estructural i col·lectiva a l'LGTBI-fòbia, més enllà de les accions individualitzades cap a les persones agressores.

7. Fomentar la complicitat i les col·laboracions entre organitzacions de defensa de drets humans, activistes, grups comunitaris i classe política. Treballar juntes per a promoure la igualtat i la inclusió, i advocar per canvis socials i polítics que eradiquin l'LGTBI-fòbia.

6.2 RECOMANACIONS

Presentem **38 recomanacions** per incidir en unes polítiques públiques feministes i amb la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere dirigides al col·lectiu LGTBI+ enfocades a prevenir, detectar i intervenir l'LGTBI-fòbia en els diferents àmbits de la vida social en la qual té presència.

1. Aquest any, les agressions físiques i verbals i les mostres d'odi i exaltació són les tipologies discriminatòries més registrades. Aquest fet fa imprescindible l'execució de polítiques públiques que aturin la violència que pateix el col·lectiu LGTBI+. Així mateix, cal garantir l'acompanyament i atenció legal i psicosocial a les víctimes i/o persones afectades d'LGTBI-fòbia en tot el seu itinerari. Proposem les següents mesures:

(1) Compliment de les recomanacions que surten de l'informe **"Conclusions del Grup de Treball sobre l'LGTBI-fòbia"** en el marc de la Comissió d'Igualtat i Feminisme del Parlament de Catalunya. En aquest grup han intervingut diferents agents socials i institucionals que aborden les violències que pateixen les dissidències sexuals i de gènere;

(2) Posar en funcionament recursos eficients i propers a les víctimes i/o persones afectades amb el reconeixement d'aquest estatus, que puguin donar un servei pragmàtic i eficaç en temps real;

(3) Desenvolupar un sistema eficaç per poder identificar i detenir a les persones agressores i evitar, d'aquesta manera, que tot l'itinerari de la denúncia quedi aturat, pendent d'aquesta identificació i,

(4) Donat que aquest any les exaltacions d'odi cap al col·lectiu LGTBI+ és la segona tipologia discriminatòria més registrada, i en específic, l'exaltació de discursos d'odi cap al col·lectiu trans*, veiem idoni realitzar un grup de treball per encarar l'abordatge dels discursos d'odi, per la seva prevenció, detecció i intervenció.

2. Demanem **salvaguardar les llibertats públiques de les dones lesbianes i bisexuals**, impedit actituds que invisibilitzin les seves expressions afectives i sexuals. Cal potenciar la memòria històrica lesbiana i bisexual mitjançant el reconeixement de les aportacions de diferents dones lesbianes i bisexuals en l'art, la música, la política, la ciència, l'activisme, etc. Així mateix, la visibilitat de dones lesbianes i bisexuals continua sent molt reduïda en l'espai públic i és, per aquest motiu, que instem a les diferents administracions públiques competents a incorporar en els nomenclàtors de carrers, places, avingudes, parcs, el nom de dones lesbianes i bisexuals per a contribuir a una major visibilitat.

3. Realitzar una **reflexió col·lectiva sobre l'accés i seguiment de les incidències per lesbofòbia o bifòbia**, que tingui en compte les limitacions i dificultats de les possibles tramitacions o comunicacions d'incidències o denúncies (itinerari oficial) per establir formes d'intervenció o espais de reparació de dignitat que interpel·lin més a aquests col·lectius (Ramajo, 2023).

4. Aprovar la modificació de la Llei 11/2014, amb el suport de les forces polítiques que es van comprometre en la campanya organitzada per l'Observatori, Compromís LGTBI, a tramitar la llei com una de les accions prioritàries en la nova legislatura. Així mateix, l'aprovació de l'anomenada llei trans catalana per garantir els drets i les necessitats específiques del col·lectiu trans* i les persones no binàries.

5. El protocol d'accés a les tècniques de reproducció humana assistida (RHA) per a dones lesbianes, bisexuals i homes trans, aprovat l'agost de 2016 ja no és vigent i es renova l'any 2022 amb els **"Criteris d'accés a les tècniques de reproducció humana assistida als centres SISCAT a Catalunya"**. Es requereix un seguiment de la seva aplicació i de recursos necessaris per a la seva correcta implementació. Per tal de fer-ho possible caldria la participació de totes les parts implicades: Departament de Salut, Direcció general de polítiques LGTBI+ de la Generalitat de Catalunya, professionals de la salut i entitats implicades, com l'Observatori de Drets Sexuals i Reproductius. Urgeix fer campanyes divulgatives per fer possible el coneixement del seu contingut a les possibles beneficiàries. Cal destinar els mitjans necessaris per a la seva implementació a tot el territori.

6. Potenciar mecanismes encaminats a oferir una visió més precisa de l'estat de l'LGTBI-fòbia en els diferents territoris de Catalunya. Com podem veure a les diferents gràfiques, el nombre de casos reportats és especialment alt a la província de Barcelona i de forma destacada a la capital. **Necessitem intensificar eines que facilitin l'arribada d'incidències. És imprescindible destinar recursos per implementar, de manera transversal, les polítiques públiques cap a la prevenció, detecció i intervenció d'aquestes discriminacions.** Alhora, caldria establir convenis amb Ajuntaments i entitats LGTBI+ d'arreu del territori que poguessin intervenir com antenes, tot establint una xarxa de coordinació. És necessari encaminar-se cap a l'equitat territorial pel que fa a la implementació dels serveis d'atenció de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral (SAI) o Punts LGTBI/Diversitat afectiva sexual i de gènere i dels recursos disponibles en les accions, mesures i/o protocols ja implementats o en procés d'implementació. De fet, apostem perquè aquests serveis podrien ser coordinats per entitats LGTBI+ del territori.

7. És necessari abordar les **violències digitals (internet i xarxes socials)** a través de mecanismes i recursos que s'encaminin a la seva prevenció i detecció, i òbviament, **establir pautes per a la intervenció enfront de la violència digital** en forma d'insults, amenaces, xantatge, rumorologia, assetjament, entre altre tipus de violència, que vagin més enllà dels codis d'ètica de les diferents xarxes socials i plataformes digitals, en específic dirigit a la població adolescent i jove.

8. Seguint la pauta anterior, **internet i xarxes socials**, són mitjans on la difusió i propagació de discursos d'odi, en concret a través de plataformes digitals com per exemple TikTok o plataformes similars. Considerem adequada la creació d'un grup motor d'estudi dels continguts discriminatòris, veure de quina manera es difonen i quin impacte i audiència tenen per tenir indicadors d'abordatge centrats en la prevenció i detecció dels discursos d'odi en plataformes digitals.

² Per saber més informació: <https://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/r/reproduccio-assistida/>

9. En l'àmbit de l'**habitatge**, proposem:

- (1) Valorar un parc d'habitatge públic per ajudar a l'emancipació de joves LGTBI+ (si més no, aquells que es trobin en una situació de vulnerabilitat donada la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere);
- (2) És necessari treballar amb entitats que lluiten pels drets a un habitatge digne i elaborar un protocol d'actuació en casos de vulneració i/o discriminació en l'accés a un habitatge per l'orientació sexual, la identitat i/o l'expressió de gènere de les persones que volen llogar un pis, casa o habitació i
- (3) Potenciar recursos per la resolució de conflictes en el veïnatge i/o el nucli de convivència.

10. Implementar i millorar la coordinació del protocol de prevenció, detecció i intervenció de situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere a les xarxes de transport metropolità de Barcelona (TMB). El protocol ha d'estar acompanyat d'una formació en diversitat afectiva sexual i de gènere a les persones treballadores de la xarxa de metro i autobusos a través de: 1) càpsules informatives i pedagògiques penjades en la web de TMB on es tractin conceptes bàsics sobre la diversitat afectiva sexual i de gènere i indicadors sobre un tracte adequat a totes les realitats, 2) formacions més extenses en el temps amb un pla de treball planificat i esglaonat pel personal treballador on es pugui desenvolupar el funcionament del protocol i 3) millorar la coordinació entre els diferents competencials per tractar una situació de discriminació per OSIEGCS en el transport públic.

11. Instem que es pugui presentar la denúncia per LGTBI-fòbia en qualsevol comissaria dels Mossos d'Esquadra de Catalunya, independentment de la qualificació que es faci, a posteriori, dels fets denunciats (penal, administratiu o altres tipus d'itinerari). Caldria disposar de l'organisme coordinador de polítiques LGTBI+ per tal que fos l'estament a qui els Mossos comunicuessin les denúncies catalogades com a infraccions administratives. En aquest sentit, proposem:

- (1) La possibilitat d'apropar els agents dels Mossos d'Esquadra formats en diversitat afectiva sexual i de gènere a espais on es troba la víctima i/o persona afectada (si vol denunciar). És una mesura imprescindible per poder abordar el gran problema que indica la infradenúncia detectada en aquest informe; entenent per aquesta quan la incidència detectada no recorre cap mena d'itinerari oficial de denúncia (administrativa, penal...).
- (2) Indagar i detectar estratègies de reparació de la dignitat de les persones afectades que no impliquen recórrer un itinerari oficial de denúncia i legitimar-la com a procés de recuperació. Això afectaria la infradenúncia (en estadístiques oficials) però s'encamina a tenir en compte altres processos de recuperació i/o restauratius del benestar psicosocial de la persona;
- (3) Cal establir els mitjans necessaris per dotar els cossos de seguretat, tant de les diferents policies com de seguretat privada, de la formació adient per tractar de forma digna, i d'acord amb la legalitat, al col·lectiu LGTBI+ i especialment a les persones trans*;

(4) Reforçar una formació específica cap a cossos de seguretat sobre l'obligació que tenen de recollir les denúncies sense entrar en judicis de valor o assumir la tasca de jutjat d'instrucció que no els correspon. Independentment del camí que pugui prendre la denúncia, tenen el deure de registrar-la i millorar l'atenció de la persona usuària per a evitar situacions de discriminació i desconfiança cap als cossos de seguretat i l'administració pública i,

(5) Ampliar els recursos de les policies locals en matèria antidiscriminatòria, tot establint serveis d'atenció a la víctima especialitzats en l'atenció a la víctima i/o persones afectades en el seu vessant jurídic i psicosocial.

12. Aprovar el reglament del règim sancionador contemplat en la Llei 11/2014 i en la Llei 19/2020, de manera que es facilitin i agilitzin els processos d'instrucció i sanció, derivats de les denúncies rebudes per possibles infraccions de la llei. Aquest reglament ha de ser incorporat en tot el procés sancionador i requerirà dels recursos i mitjans adequats per al seu perfecte desenvolupament, reconeixent a l'Observatori la condició d'interessada en els procediments administratius, com ja ha expressat en les seves recomanacions la Sindicatura de Greuges

13. La pedagogia ha de ser una eina de transformació social, cal reforçar i ampliar les **formacions amb una perspectiva de la diversitat afectiva sexual i gènere** adreçades al funcionariat públic, en específic en l'àmbit de la justícia, la salut, l'educació, els serveis socials, transport públic i els cossos i forces de seguretat. Instem la importància de poder treballar amb les persones agressores (Pichardo, et al., 2015).

14. Instem a les administracions públiques a **oferir mecanismes àgils i despatologitzadors en relació amb la burocràcia administrativa**, a una adequació dels formularis a les diferents realitats sexuals, de gènere i familiars, la regulació normativa del canvi de nom i la casella registral del sexe de persones menors, no binàries i migrades, d'aquestes últimes demanem un respecte a la identitat en els documents administratius (permís de residència, treball, etc.). Adequació inclusiva de tota la documentació administrativa, especialment en els diferents registres, per a evitar situacions de violència institucional vers les diversitats familiars. Ens trobem deficiències comprovades a diferents registres civils del territori, on s'han detectat disfuncions a l'hora de gestionar expedients de canvi de nom registral, omissions de la diversitat familiar LGTBI+ a diferents formularis oficials, així com tracte inadequat per professionals de la salut que desconeixen les realitats del col·lectiu LGTBI+.

15. Garantir les demandes i necessitats del col·lectiu intersexual, impulsant mecanismes que visibilitzin la realitat d'aquestes. Actualment, en el nostre context, només comptem amb pocs estudis realitzats, per exemple el fet per l'Ajuntament de Barcelona sobre les demandes de la població intersexual/amb diferències del desenvolupament sexual (DSD) que tracta les demandes específiques del col·lectiu i a l'estigma i patologització que enfronten. A escala de l'estat espanyol, el Ministeri d'Igualtat ha realitzat jornades temàtiques, convidant professionals i persones intersex per parlar de les seves demandes en el context sociosanitari, social o educatiu. Així mateix, s'hauria de dotar de recursos als grups i/o entitats de persones intersex per desenvolupar les seves tasques de socialització i d'acompanyament. Així mateix, caldria implementar les accions establertes en l'articulat específic de la Llei 4/20023, del 28 de febrer, per la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI, dirigit a la millora de les condicions de vida del col·lectiu intersexual en àmbits com la salut, l'educació o l'esport.

16. Realitzar recerques i estudis que permetin comprendre les necessitats i desafiaments específics que enfronten les persones LGTBI+. La realització d'estudis sobre les realitats discriminatòries per motius d'OSEIGCS es contempla en el compliment de la garantia estadística de les diferents lleis normatives reguladores en la garantia de drets LGTBI+. La recopilació de dades desagregades és una valuosa font d'informació per poder prevenir, detectar i intervenir i fonamentar polítiques públiques en els diferents contextos. Així mateix, els estudis o recerques qualitatives, són valuosos per conèixer millor els imaginaris, discursos i pràctiques socials relacionades en l'abordatge de l'LGTBI-fòbia i creiem que les administracions públiques haurien de fomentar la recerca en aquest camp d'estudi.

17. Enfocament interseccional en els serveis d'acompanyament i en l'abordatge de polítiques públiques. Reconèixer i abordar les múltiples formes de discriminació i desigualtat que enfronten les persones LGTBI+ a causa de la seva intersecció amb altres identitats, com el gènere, raça, classe, discapacitat, entre altres. Proposem tres mesures específiques:

(1) Cal establir programes específics adreçats a les **persones grans LGTBI+** per poder garantir el ple desenvolupament dels seus drets i llibertats, que en moltes ocasions es veuen vulnerats per manca de recursos i de coneixement sobre les seves necessitats i discriminacions (Casas-Martí et al., 2024; Gramajo, 2024).

(2) Vetllar pel degut compliment de les peticions **d'asil polític i/o refugi** per part de les persones LGTBI+ perseguides als seus països d'origen, tot incorporant més recursos personals i materials per atendre les necessitats d'aquestes persones. Proposem: (1) Necessitat d'una perspectiva feminista i formació en diversitat afectiva sexual i de gènere en els procediments d'asil; (2) Model més flexible en els itineraris d'intervenció; (3) Promoure un canvi d'actitud per part de la societat receptora cap a la població migrada LGTBI+; (4) Foment de programes específics pel desenvolupament personal i professional de les persones migrades LGTBI; (5) Agilització de les tasques administratives i burocràtiques en els documents pertinents; (6) Perspectiva interseccional en la fase d'acollida i procediment d'asil i (7) Foment de la xarxa comunitària en els projectes d'intervenció.

(3) Implementar programes específics per al col·lectiu de **treballadores sexuals**, escoltant les seves veus i demandes, estigmatitzades per la societat i que poden tenir major risc de viure situacions de precarietat.

18. D'acord amb la **Llei 11/2014** es fa imprescindible, 11 anys després de la seva entrada en vigor, desenvolupar de forma extensa, rigorosa i d'acord amb les entitats LGTBI+ especialitzades, la seva modificació, necessària per adaptar-se a la legislació estatal, corregir les mancances d'aplicació, incloure demandes dels drets de les persones no-binàries i intersex, clarificar les competències sancionadores, agilitzar i millorar els protocols d'actuació, proveir d'una visió interseccional el marc legislatiu i garantir el desplegament efectiu de les polítiques públiques LGTBI+

19. Seguint el punt anterior, és necessari un **protocol d'atenció a persones afectades** que preveu el punt f) de l'article 18: Aplicar un protocol per a tractar íntegrament i adequadament les víctimes d'agressions i/o discriminacions per raó d'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere. Es fa del tot necessària la creació d'un grup de treball que elabori un protocol d'atenció a la víctima d'LGTBI-fòbia, que sigui d'ús obligatori per a tots els agents implicats en el seu abordatge i en totes les seves possibles expressions i amb tots els itineraris que sorgeixen fruit d'una incidència (Spade, 2013, 2015). Cal determinar, mitjançant aquest protocol, les diferents pautes a dur a terme quan una persona LGTBI+ és objecte d'una agressió i/o discriminació, a fi de preservar en tot moment la seva dignitat i poder realitzar totes les actuacions adients per gestionar la denúncia i el seu correcte recorregut.

20. Implementació de la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere i de la coeducació en el nostre sistema educatiu, de caràcter obligatori i transversal per eradicar l'assetjament escolar per motius d'OSIEGCS incidint en els vessants de prevenció, detecció i intervenció. Cal desplegar l'article 12 de la Llei 11/2014, dedicat a l'educació, i desenvolupar mesures que afavoreixin la convivència en la diversitat i que tinguin en compte tots els models familiars i l'aplicació efectiva del decret 175/2022 de la llei d'educació. Cal promoure la participació de les entitats LGTBI+ en el seguiment i avaluació del protocol i escoltar les veus dels nostres infants i adolescents, allunyant la construcció d'aquestes polítiques d'una mirada adultocèntrica. Proposem:

(1) Transversalització del contingut en diversitat afectiva sexual i de gènere en el sistema educatiu (des de l'etapa infantil fins a l'educació postobligatòria);

(2) Implementació efectiva del protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar enfront de les persones LGTBI+ superant la lògica identitària;

(3) Dotar de recursos específics i especialitzats a les Unitats de Suport de Violència a l'Alumnat (USAV), en la recollida estadística d'incidències relacionades amb l'assetjament escolar per OSIEGCS i en el seu posterior abordatge.

(4) Promocionar els valors de la coeducació i de la diversitat afectiva sexual i de gènere en els documents del Pla d'Acció Tutorial (PAT) i normatives de convivència;

(5) Formació als agents de la comunitat educativa i

(6) Impulsar recerques de temàtiques LGTBI+ a les universitats, complint el recollit en l'article 39 de la Llei 11/2014, la garantia estadística, que versa sobre l'obtenció de dades estadístiques i recerques qualitatives.

21. Cal prestar especial atenció al **ciberassetjament** i a les diferents formes de violència digital que es propaguen a través de les xarxes socials i mitjans de comunicació. El ciberassetjament és una realitat que pot conviure amb la joventut LGTBI+, sent l'anonimat de les persones que exerceixen la pràctica discriminatòria un hàndicap per a la seva intervenció. **Proposem impulsar estudis i espais de reflexió per abordar estratègies per donar resposta col·lectiva a la violència virtual continuada.**

22. Implementar tots els punts de l'Acord nacional per fer front al VIH a Catalunya. Cal protegir els drets de les persones amb VIH/SIDA i combatre l'estigma que pateixen fruit de les discriminacions persistents. S'ha de dotar de pressupost adequat per poder implementar les polítiques preventives més eficients i desenvolupar el Pacte social contra l'estigma associat. Tanmateix, instem a augmentar els recursos per la salut sexual i reproductiva i implementar una distribució efectiva de la Profilaxi Preexposició (PrEP). Així mateix, impulsar una acció d'incidència perquè es deixi de posar obstacles a les persones seropositives en les companyies asseguradores.

23. Davant les incidències registrades en l'àmbit laboral, requerim a les diferents administracions, **a desenvolupar, amb les entitats especialitzades i els sindicats, l'article 21 de la Llei 11/2014 que tracta sobre la integració del dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGTBI+** i la Llei 4/2023, per la igualtat de tracte real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI. Proposem:

(1) D'acord amb l'apartat 3 d), cal de forma immediata i prioritària desplegar estratègies per a la inserció laboral de les persones trans*, com la realitzada pel Servei Oficial d'Ocupació de la convocatòria específica de contractació de persones trans*;

(2) D'acord amb l'apartat 5 c), cal fomentar la implantació progressiva d'indicadors d'igualtat que tinguin en compte la realitat de les persones LGTBI+ en el sector públic i privat i d'un distintiu per a reconèixer les empreses que destaquen per l'aplicació de polítiques d'igualtat i no discriminació;

(3) Realitzar programes de sensibilització i capacitació dirigits al personal tècnic d'ocupació sobre les necessitats i drets de les dones trans. Això pot incloure tallers, xerrades i materials informatius per a fomentar la comprensió i el respecte;

(4) Promoure l'accés igualitari a l'educació i la capacitació professional per a les dones trans. Això pot incloure programes de beques, formació vocacional i accés a cursos d'habilitats laborals;

(5) Brindar suport en la cerca d'ocupació a través de serveis d'orientació laboral, assessorament en l'elaboració de curriculum vitae i preparació per a entrevistes de treball i,

(6) Implementació total de l'article 15 de la Llei 4/2023, per la igualtat de tracte real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI, on **totes les empreses de més de 50 persones treballadores han d'implementar un Pla LGTBI**, que inclou un protocol d'actuació de l'assetjament o la violència contra les persones LGTBI+.

Volem fer èmfasi de la transfòbia estructural en l'àmbit laboral que pateix el col·lectiu trans, concretament les dones trans. **Instem a implementar mesures específiques per a pal·liar el bloqueig a l'accés del mercat laboral a través d'establir programes d'intermediació laboral que connectin a les dones trans amb oportunitats laborals** i programes d'inserció laboral específics i/o una política de quotes reservada, garantint l'accés al mercat laboral, com per exemple el programa Trans-Ocupació de Barcelona Activa.

24. Volem destacar la importància de l'acompanyament psicosocial com a estratègia per a la **reparació de la dignitat de les persones discriminades** per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, independentment de l'itinerari de denúncia (oficial o no) que escullin. Proposem el suport per part de les administracions de tots aquells projectes que incorporin una mirada psicosocial i interseccional de les violències LGTBI+.

25. Demanem una **descentralització de les polítiques públiques LGTBI+ estatals**, sent les entitats catalanes interlocutores vàlides representant la plurinacionalitat/diversitat del territori en polítiques estatals, com per exemple, en el Pacte d'Estat contra els discursos d'odi.

26. Fomentar la visibilitat i la representació positiva de les persones LGTBI+ en els mitjans de comunicació, la cultura i la vida pública. Els mitjans de comunicació i la cultura són agents clau en la distribució de discursos que impregnen en la nostra societat. Proposem:

- (1) Abordar la realitat de les persones LGTBI+ més enllà de les notícies on són el tema central;
- (2) Formació sobre terminologia adequada a professionals dels mitjans;
- (3) Utilització de llenguatge inclusiu i precís sense expressions ridiculitzadores i discriminatòries;
- (4) Visibilitat del col·lectiu trans en els mitjans;
- (5) Tracte despatologitzador en les notícies o que perpetuen certs estigmes;
- (6) Donar visibilitat a les persones LGTBI+ infrarepresentades i les diversitats familiars;
- (7) No indicar la condició de persona LGTBI+ si no es requereix per comprendre el missatge. Centrar-se en les situacions de desigualtat i no tant en les orientacions sexuals o identitats de gènere;
- (8) Representació gràfica i audiovisual no estereotipada;
- (9) Donar suport a la producció i promoció de contingut cultural que visibilitzi la diversitat sexual i de gènere i
- (10) Promoure narratives inclusives i realistes, i brindar plataformes i oportunitats perquè les persones LGTBI+ comparteixin les seves històries i perspectives.

27. Potenciar que els Ajuntaments, com a administració propera, desenvolupin polítiques específiques adreçades al col·lectiu LGTBI+. És important poder desenvolupar mesures i accions específiques en l'àmbit local que facilitin i potenciïn la visibilitat de les persones LGTBI. Per això, seguim apostant pel municipalisme com a paradigma transformador i que les administracions comptin amb la participació proactiva del teixit associatiu LGTBI+ i feminista i, si escau, els consells municipals LGTBI+ han de poder incidir i prendre part en tots els processos que tinguin relació amb els drets i llibertats del col·lectiu. **S'han d'impulsar nous plans per a la diversitat afectiva sexual i de gènere al màxim de municipis possibles de Catalunya** que realitzin una diagnosi i uns eixos dels quals anar desenvolupant les accions en els pròxims anys.

28. El teixit associatiu LGTBI+ a Catalunya és un agent fonamental, format per diferents grups activistes i professionals que exerceixen el seu coneixement, expertesa i voluntat per a desenvolupar polítiques LGTBI+ a peu de carrer. En relació amb el teixit associatiu recomanem:

(1) Dotar de recursos econòmics, humans, materials i socials dignes pel teixit associatiu LGTBI+ per part de les diferents administracions públiques per a garantir unes polítiques públiques efectives contra les violències LGTBI-fòbiques;

(2) Establir una millor coordinació entre les administracions i el teixit associatiu, centrant-se en recursos que permetin assessoraments legals (i facilitacions d'acusacions particulars) i acompanyaments psicosocials a les persones afectades d'una situació d'LGTBI-fòbia. A més, alleugerir la burocràcia per a les tècniques de les entitats a l'hora de presentar projectes i les justificacions dels mateixos (tot tenint en compte la necessitat de criteris de validació i rendició de comptes dels diners públics atorgats);

(3) Valorar la necessitat de la creació d'una llei específica pel Tercer Sector Social i

(4) Involucrar a les persones LGTBI+ i organitzacions de la societat civil en el procés de disseny, implementació i avaluació de les polítiques. Assegurar-se que les seves veus siguin escoltades i considerades en totes les etapes del procés.

29. Establir un pla d'indicadors per avaluar les mesures implementades en matèria de polítiques LGTBI+ en un pla temporal. És important distingir entre implementació (portar a terme una determinada mesura), i impacte social (els resultats i conseqüències derivades de la implementació). Aquesta avaluació ens pot indicar els passos a seguir, reforçar i/o millorar en la implementació de polítiques i programes relacionats amb la diversitat afectiva sexual i de gènere.

30. En el camp de la salut mental, és fonamental implementar mesures que abordin les necessitats específiques de les persones LGTBI+ i promoguin el seu benestar psicosocial. És important garantir l'accés igualitari a serveis públics de salut mental de qualitat per a les persones LGTBI+. Això implica eliminar barreres financeres, geogràfiques i d'estigma que puguin dificultar el seu accés a l'atenció psicològica. Així mateix, proporcionar capacitació especialitzada a professionals de la salut mental en relació amb les necessitats i experiències específiques de les persones LGTBI+. Això inclou la sensibilització sobre les qüestions relacionades amb l'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i els desafiaments de salut mental que poden enfrontar, marcades per aspectes com pot ser el rebuig social o l'LGTBI-fòbia interioritzada.

31. Els itineraris oficials de denúncia en situacions d'LGTBI-fòbia poden arribar a ser costosos i fatigants emocionalment per les persones afectades. En l'àmbit de la justícia proposem:

(1) Millor coordinació entre els agents socials i institucionals que treballen les violències per motius d'OSIEGCS;

(2) Formació específica pels cossos i forces de seguretat en les acadèmies formatives;

(3) Equitat territorial i recursos de Fiscalia en les 4 províncies del territori;

(4) Estudis qualitatius per analitzar el fenomen de la infradenúncia;

(5) Impulsar **accions formatives i de sensibilització sobre LGTBI-fòbia dirigides al Poder Judicial.**

- (6) Implementació de recursos per un impacte social efectiu de les normatives vigents;
- (7) Desplegament del règim sancionador de la Llei 11/2014 i de la Llei 19/2020.
- (8) Participació activa i agències de les persones afectades en els processos judicials i administratiu.
- (9) Garantir l'**accés efectiu a la justícia per a les persones LGTBI+** i promoure la sensibilització dels operadors judicials sobre els seus drets i necessitats específiques.

32. Organitzar i participar en esdeveniments i activitats que celebrin la diversitat sexual i de gènere. Això pot incloure manifestacions de l'orgull LGTBI+, festivals culturals, conferències i espais amables on les persones LGTBI+ puguin reunir-se i expressar-se lliurement.

33. Implementar i fer seguiment de la Llei 4/2023, per la igualtat de tracte real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI; sobretot, referent a la potestat sancionadora que pugui assumir l'Ajuntament de Barcelona i valorar si poden iniciar expedients administratius per infraccions conjuntament amb la ja exercida en aplicació de les lleis 11/2014 i 19/2020.

34. Promoure accions d'incidència i sensibilització per a excloure codificacions discriminatòries i actualitzar els diagnòstics mèdics perquè deixin d'incorporar en els seus expedients, per exemple, trastorn d'identitat de gènere, i que evitin posar en l'informe de la visita mèdica la referència a la seva identitat quan el motiu és totalment aliè.

35. Impulsar i dotar de recursos els dispositius de prevenció, detecció i intervenció davant de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques, en el que l'imaginari social es coneix com a **Punts Liles i/o Feministes i LGTBI+** en els principals espais d'oci.

36. Davant del context sociopolític, on la dreta i l'extrema dreta guanya avenç en el terreny mediàtic, polític, institucional i social, proposem reflexionar sobre la implementació de polítiques que puguin distingir el que és opinió, al que és difusió de discursos d'odi cap a determinats col·lectius, com pot ser l'LGTBI+.

37. Impulsar una estratègia integral contra el sexili LGTBI+ que inclogui la creació de xarxes de suport locals, la formació de professionals i agents socials del territori, la promoció de la visibilitat i l'arrelament de les persones LGTBI+ en municipis rurals mitjançant polítiques d'ocupació, cultura i joventut, així com la implantació de protocols antidiscriminació en tots els espais comunitaris.

38. La visibilització de referents positius LGTBI+, en diferents àmbits de la vida social com el cultural, educatiu, polític, esportiu, etc., és una eina imprescindible per avançar cap a una societat més igualitària i lliure de discriminacions. Els referents actuen com a models socials que trenquen estereotips i generen sentiments de pertinença, especialment entre les persones joves i aquelles que es troben en processos de descobriment i afirmació de la seva identitat.

7. BONES PRÀCTIQUES

7.1 Punt d'atenció contra l'LGTBI-fòbia a l'Espai LGBTI de Girona

El projecte del Punt d'atenció contra l'LGTBI-fòbia a Girona es basa en la necessitat de prevenir, detectar i intervenir en situacions de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. Està pensat com una prova pilot per a poder assistir situacions de discriminació per OSIEGCS a Girona. Els informes de l'Estat de l'LGTBI-fòbia realitzats per l'Observatori trasllada la importància de registrar les situacions d'LGTBI-fòbia i parla de la necessitat imperiosa d'establir recursos per establir una equitat territorial pel que fa a la lluita contra l'LGTBI-fòbia.

Les dades recollides a la Província i a la demarcació de Girona indiquen que fa falta treballar en aquesta prevenció, detecció i intervenció. Si establim un punt d'informació i atenció, on la ciutadania pugui anar a traslladar les situacions de discriminació, és probable que detectem més incidències per a poder reparar la seva dignitat. El servei es complementa amb el Servei d'Atenció Integral (SAI) de la ciutat de Girona i del Gironès. Així mateix, Girona disposa d'un ric teixit associatiu activista que impregna les polítiques LGBTI+ de la demarcació i el projecte es basa a continuar treballant plegades, específicament amb l'Espai LGBTI de Girona que engloba l'Associació de Famílies LGBTI, l'Associació Trans* de Girona, el Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC), el Grup de Lesbianes de Girona (GLG) i la Comissió Unitària 28 de Juny (CU28J).

Des de fa anys l'Observatori en té experiència gestionant Punts LGBTI+ de municipis com Ripollet, Montcada i Reixac i Sant Andreu de la Barca, sent un element destacable de les polítiques LGBTI+ municipals.

Durant els mesos de la prova pilot es van realitzar dues formacions basades en la presentació del projecte i en com construir espais amables: festes sense masclisme ni LGTBI-fòbia en el context de la proximitat de la Festa Major de Girona.

La realitat, però, també ens diu que per establir punts d'atenció i informació dirigits al col·lectiu LGBTI+ en particular i a la ciutadania en general, s'ha de realitzar un treball de difusió important i anar calant amb el temps fins a la coneixença i consolidament del servei.

Creiem necessari que el teixit associatiu de la ciutat pugui establir aquests tipus de serveis per continuar fent xarxa social i poder reparar les violències que es pateixen per motius d'OSIEGCS.

7.2 Tallers formatius de sensibilització en l'atenció a persones trans* i LGBTI+ a professionals de la salut

Les persones trans* i no binàries són una població en situació de vulnerabilitat social a causa de la transgressió del sistema sexe-gènere establert. És un col·lectiu invisibilitzat i heterogeni, que pateix violències específiques i que les seves realitats acostumen a ser desconegudes tant per la població general com per a professionals de la salut. El tracte discriminatori i la violència dirigida a les persones trans* és molt freqüent dins del sistema sanitari, on l'essencialisme biològic és molt present.

Recentment, el Departament de Salut i el CatSalut han realitzat una anàlisi de les incidències LGBTI-fòbiques que s'han registrat durant els últims tres anys (2021-2024) dins del sistema de salut a Catalunya i s'ha detectat una major incidència de discriminacions cap

a persones trans*, tant per part de personal administratiu com mèdic. Identifiquem una manca de sensibilització i formació dins del sistema sobre com fer una atenció i intervenció curosa a persones trans*. Algunes de les situacions que s'han identificat són les següents:

- Es diagnostica la transsexualitat com un "trastorn d'identitat de gènere" i altres categories patologitzants.
- Tracte inadequat i discriminatori per part del personal administratiu i sanitari, específicament tracte inadequat al dirigir-se a les persones trans* i no binàries per part de professionals sanitaris i l'impacte psicosocial que pot comportar aquest tracte a la persona afectada.
- Manca de confiança en ser ateses amb la qualitat o el coneixement necessari respecte a la realitat trans*.
- Pressió per fer-se cirurgies/tractaments per ser considerades persones trans* en integritat.

Totes aquestes situacions tenen un impacte psicosocial en la salut de les persones trans*, que amb freqüència estan menys vinculades al sistema sanitari, accedint als tractaments físics i mentals de manera tardana respecte a la població general. És una qüestió de drets el fet de poder garantir a les persones trans* una atenció sanitària que respecti i curi la seva autonomia i integritat. Amb aquest respecte, les institucions han d'actuar amb la diligència deguda, reconeixent la transfòbia existent dins dels serveis i fent una recerca i lluita activa per combatre-la i evitar qualsevol situació de violència institucional. Per tant, és responsabilitat del Departament de Salut prendre mesures per abordar aquesta problemàtica a tota Catalunya.

És en aquest context que l'Observatori es va fer càrrec de formar en **sensibilització al personal del sistema de salut de Catalunya, enfront de la transfòbia per garantir uns serveis de qualitat i el benestar de les persones trans* i no binàries**. El projecte va tenir dos objectius principals:

1. Sensibilitzar i formar al personal sanitari i reduir la discriminació per identitat de gènere dins del sistema sanitari mitjançant la conscienciació i remoguda de consciència del personal sanitari que pugui estar en contacte amb persones trans* i no binàries.

2. Promoure el benestar, la confiança i la vinculació de les persones trans* i no binàries amb el sistema sanitari mitjançant la formació a professionals sobre les realitats trans* i LGTBI+.

A continuació exposem el quadre de les 25 formacions realitzades a les regions sanitàries de Catalunya:

Regió Sanitària	Presencial	Telemàtic	Total
Barcelona Ciutat	2	3	5
Barcelona Metro Nord	2	2	4
Barcelona Metro Sud	2	2	4
Girona	1	2	3
Tarragona i Terres de l'Ebre	1	2	3
Catalunya Central	1	2	3
Lleida i Alt Pirineu	1	2	3
TOTAL	10	15	25

Valoració de les formacions

A partir de l'administració i posterior anàlisi de les enquestes de satisfacció dels assistents als tallers de sensibilització en l'atenció a persones trans* i LGTBI+ a professionals de la salut a Catalunya, es pot observar que s'han obtingut 173 respostes, les quals mostren la valoració de les persones assistents pel que fa a 4 blocs: Continguts, Ponents, Interessos personals i Espai obert.

Pel que fa al bloc de **continguts**, es valora que el temps de formació ha estat **bastant adequat**, els continguts han estat **molt útils** per entendre els temes tractats, han estat **bastant suficients** i s'han considerat **bastant rellevants**. Respecte al bloc dels ponents, es valora que els **ponents** han sabut transmetre els conceptes de manera **molt entenedora**, han **promogut bastant** la participació de les persones assistents, han deixat **espai molt suficient** per a resoldre dubtes i fer preguntes i tenien **molt coneixement** dels continguts tractats.

En relació amb el bloc d'**interessos personals**, es percep **molt interès personal** pels continguts tractats, a la mostra li **agradaria bastant** seguir formant-se en aquestes temàtiques, i a 145 persones de les 173 totals els agradaria seguir formant-se en temes que han aparegut en aquesta formació.

Pel que fa a futures enquestes, seria interessant aclarir més detalladament algunes preguntes, com la del Bloc 2 "Tenien coneixement dels continguts tractats?", la qual feia referència al coneixement dels ponents, però alguns participants semblen haver pensat que es feia referència al seu propi coneixement. A més, seria adient que la pregunta del Bloc 3 "T'agradaria formar-te més detalladament en temes que han aparegut en aquesta formació? Quin/s?" passés a ser de múltiple resposta, ja que alguns participants han manifestat tenir interès en diverses temàtiques.

En conclusió, els assistents als tallers de salut valoren l'experiència de manera **Molt positiva o Bastant positiva**, demanant més tallers d'aquesta tipologia i de major durada, i manifestant la necessitat d'orientar els continguts envers temàtiques d'interès en l'àmbit de la salut.

OBSERVATORI
CONTRA
L'LGTFBÀ

**TALLER DE SENSIBILITZACIÓ A PROFESSIONALS
DEL SISTEMA DE SALUT EN L'ATENCIÓ A LES
PERSONES LGTBI+ I TRANS***

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Àrea de Comunicació i relacions institucionals. (2021) Protocol de Prevenció i Intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de transports de Transports Metropolitans de Barcelona (TMB). Responsabilitat Social, Dona i Diversitat. https://pro.static.gentmb.tmb.cat/s3fs-public/fitxers/1637917091/protocol_lgtbi-fobia_transport_public_v3-plantilla_corporativa.pdf

Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. (2020). Protocol d'actuacions davant situacions de discriminació per LGTBI-fòbia. Ajuntament de Barcelona. https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/protocol_lgtbifobia.pdf

Balasch, M., i Montenegro, M. (2003). Una propuesta metodológica desde la epistemología de los conocimientos situados: Las producciones narrativas. *Encuentros en Psicología Social*, 1(3), 44-48.

Barbosa, M., Calderón, C. A., i Holgado, P. S. (2025). LGTBfobia en redes sociales: Revisión sistemática de la detección y clasificación de discurso de odio a gran escala. *Empiria: Revista de metodología de ciencias sociales*, 64, 51-79.

Biglia, B., i Bonet-Martí, J. (2009). La construcción de narrativas como método de investigación psicosocial. Prácticas de escritura compartida. *Forum Qualitative Sozialforschung*, 10(1), 1-25.

Carrer, C.; Carrasco A.; i Suárez, S. (2021). L'LGBTI-fòbia estructural: la discriminació en l'accés als drets socials. *Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya*, 63. https://www.tercersector.cat/sites/default/files/2021-11/dossier_catalunya_social_lgbti_drets_socials_taula_3r_sector_octubre_2021.pdf

Casas-Martí, J., Mesquida, J. M., i Pinazo-Hernandis, S. (2024). La soledad y el aislamiento social en personas mayores LGBTIQ+. Abriendo caminos hacia la comprensión del fenómeno en España. *Paraninfo Digital*, 38.

Ceballos-Herrera, F. A. (2009). El informe de investigación con estudio de casos. *Magis. Revista Internacional de Investigación en Educación*, 1(2), 413-423. ISSN: 2027-1174. <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=281021548015>

Coll-Planas, G., i Missé, M. (2018). Identificación de los factores de inserción laboral de las personas trans. Exploración del caso de la ciudad de Barcelona. *Revista OBETS*, 13(1), 45-68. <https://doi.org/10.14198/OBETS2018.13.1.02>

Direcció de Feminismes i LGTBI. (2016). *Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a Barcelona*. Ajuntament de Barcelona. <https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/diagnostic-de-les-diferents-realitats-posicionaments-i-demandes-intersex.pdf>

European Union Agency For Fundamental Rights (FRA) (2018). Manual de legislació europea contra la discriminació. Luxemburg: Oficina de Publicacions de la Unió Europea. ISBN: 978-92-

Gálvez, A. A. C. (2021). Masculinidades virtuales. Un estudio comparado del cuerpo gay a través de Grindr y Tinder. *Estudios LGBTQ+, Comunicación y Cultura*, 1(1), 91-101.

Generalitat de Catalunya. (2019). Primera radiografia de la LGBTIfòbia a Catalunya 5 anys de Llei: denúncies i accions. <https://govern.cat/govern/docs/2021/06/08/12/35/803af855-5a4a-48a9-ba40-def0f729890a.pdf>

Generalitat de Catalunya. (2021). Pla de Govern de la XIV Legislatura. Acord de govern de 13 de juliol de 2021. <https://govern.cat/govern/docs/PdG.pdf>

Generalitat de Catalunya (2021). El Govern inicia la tramitació de la Llei trans* catalana. *Web de la Generalitat de Catalunya*. <https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/El-Govern-inicia-la-tramitacio-de-la-llei-trans-catalana-00002>

Generalitat de Catalunya (2022). Consulta pública prèvia sobre l'avantprojecte de Llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió de gènere. *Web de la Generalitat de Catalunya*. <https://participa.gencat.cat/processes/dretalaidentitatiepressiodegenere>

Generalitat de Catalunya. Avantprojecte de Llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió de gènere. <https://governobert.gencat.cat/ca/transparencia/normativa-i-informacio-interes-juridic/normativa/normativa-en-tramit/igu/en-tramit/projecte-llei-reconeixement-identitat-expressio-genere>

Gómez Beltran, I. (2019). Grindr y la masculinidad hegemónica: aproximación comparativa al rechazo de la feminidad. *Estudios sociológicos*, 37(109), 39-68.

Gramajo, N. C. (2024). Relaciones entre envejecimiento activo y población LGTB+. *Perspectivas: revista de ciencias sociales*, 9(17). <https://doi.org/10.35305/prcs.v9i17.792>.

Grup parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya (2021). Moció a la mesa del Parlament número entrada 04115. 7 de juny de 2021. https://www.esquerra.cat/uploads/20210617/Mocio_A_igualtat_07_06_21_2_.pdf.

Guasch, O. (2011). Social stereotypes and masculine homosexualities: The Spanish case. *Sexualities*, 14(5), 526-543. <https://doi.org/10.1177/1363460711415216>

Hepburn, A., i Wiggins, S. (Eds.). (2007). *Discursive Research in Practice: New Approaches to Psychology and Interaction*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511611216>

Igualtat i Feminismes. (2024, gener 19). El Departament d'Igualtat i Feminismes ultima l'avantprojecte de la Llei trans* catalana. *Govern de Catalunya*. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/573462/departament-digualtat-feminismes-ultima-lavantprojecte-llei-trans-catalana>

Igualtat i Feminismes. (2021, desembre 14). El Govern inicia la tramitació de la Llei trans* catalana. *Govern de Catalunya*. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/416626/govern-inicia-tramitacio-llei-trans-catalana>

Igualtat i Feminismes. (2022, març 25). Igualtat i Feminismes presenta l'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-Discriminació. *Govern de Catalunya*. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/419680/igualtat-feminismes-presenta-lorganisme-proteccio-promocio-igualtat-tracte-no-discriminacio>

Igualtat i Feminismes. (2023, abril 25). La Generalitat imposa una sanció de 20.000 euros a Hazte Oír per l'autobús transfòbic que va fer circular per Barcelona. Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/501702/generalitat-imposa-sancio-20000-euros-hazte-oir-lauto-bus-transfobic-que-circular-barcelona>

Igualtat i Feminismes. (2024, maig). El Departament d'Igualtat i Feminismes, el CAC i el Col·legi de Periodistes actualitzen el codi sobre el tractament de les persones LGBTI+ als mitjans. Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/608102/departament-digualtat-feminismes-cac-collegi-periodistes-actualitzen-codi-sobre-tractament-persones-lgbti-als-mitjans>

Igualtat i Feminismes. (2024, juny 20). Igualtat i Feminismes i l'Acadèmia del Cinema Català presenten el primer Protocol per la prevenció i abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques al sector audiovisual. Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/618662/igualtat-feminismes-lacademia-del-cinema-catala-presenten-protocol-prevencio-abor-datge-violencies-masclistes-lgtbi-fobiques-al-sector-audiovisual>

Igualtat i Feminismes. (2024, juliol 16). El Govern actualitza la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra les Violències Masclistes per fer-la encara més efectiva i eficient. Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/626062/govern-actualitza-comissio-nacional-intervencio-coordinada-contra-violencies-masclistes-fer-la-encara-mes-efectiva-eficient>

Igualtat i Feminismes. (2024, juliol 19). S'afegeix un nou punt a la Xarxa SAI LGBTI+ a Montcada i Reixac. Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/627562/safegeix-nou-punt-xarxa-sai-lgbti-montcada-reixac>

Igualtat i Feminismes. (2024, juliol 22). El Departament d'Igualtat i Feminismes i Ferrocarrils signen un acord per promoure les polítiques d'igualtat i la no-discriminació al transport públic. Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/627822/departament-digualtat-feminismes-ferrocarrils-signen-acord-promoure-politiques-digualtat-no-discriminacio-al-transport-public>

Igualtat i Feminismes. (2025, juliol 4). La Xarxa de Servei d'Atenció Integral LGBTI+ de Catalunya atén 6 casos nous cada dia. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/723363/xarxa-servei-datencio-integral-lgbti-catalunya-aten-6-casos-nous-dia>

Igualtat i Feminismes. (2024, juliol). *Les discriminacions a Catalunya*. Generalitat de Catalunya. https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/Oficina-Igualtat/Publicacions/Documents/20241211_EnquestaDiscriminacionsIFE.pdf

Igualtat i Feminismes. (2025). *Radiografia de l'LGBTI-fòbia i primer estudi de les atencions realitzades per la Xarxa SAI LGBTI+ a Catalunya l'any 2024*. Generalitat de Catalunya. <https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/LGBTI/publicacions/Radiografia-de-la-LGBTI-fobia.-Primer-estudi-de-les-atencions-realitzades-per-la-Xarxa-SAI-LGBTI-a-Catalunya-lany-2024...pdf>

Íñiguez, L. (2003). El análisis del discurso en las ciencias sociales: Variedades, tradiciones y práctica. En L. Íñiguez (Ed.), *Análisis del discurso. Manual para las ciencias sociales*. (p. 273). Editorial UOC.

Martínez, P. C. (2006). El método de estudio de caso: estrategia metodológica de la investigación científica. *Pensamiento y Gestión*, 20, p. 165-193. ISSN: 1657-6276.

Martins, V., Vicente-Cruz, E., & Cassilhas, F. (2025, no prelo). Narrar além do corpo: identidade de gênero e produção de conhecimento sobre pessoas trans e travestis. 25 anos da Revista Gênero.

Mesquida, J. M., Quiroga, V., i Boixadòs, A. (2017). 50+LGTB Informe. *Personas Mayores Lesbianas, Gais, Trans y Bisexuales en la ciudad de Barcelona*. Boira Editorial. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/120277>.

Ministerio de Igualdad (2024, juny 25). El Gobierno interpone recursos de inconstitucionalidad contra la Ley Trans y LGTBI de la Comunidad de Madrid. *Gobierno de España*. <https://www.igualdad.gob.es/comunicacion/sala-de-prensa/el-gobierno-interpone-recursos-de-inconstitucionalidad-contra-la-ley-trans-y-lgtbi-de-la-comunidad-de-madrid/>

Ministerio del Interior (2025). II Plan de Acción de la lucha contra los delitos de odio (2022-2024). *Gobierno de España*. <https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/servicios-al-ciudadano/Delitos-de-odio/descargas/II-PLAN-DE-ACCION-DE-LUCHA-CONTRA-LOS-DELITOS-DE-ODIO.pdf>.

Muniesa Tomás, M.ª P., Tomás Fernández Villazala, T., Máñez Cortinas, C. J., Colás Fuentes, E,

Méndez Matos, G., Gómez Esteban, J., González González, M., Amado Hernández, M. P., Buquerín Pascual, S., i Matilla Molina, A. (2024). Informe sobre la evolución de los delitos e incidentes de odio en España 2024. Ministerio del Interior.

Nació Digital. (2021, març 31). Les oficines del SOC oferiran atenció i orientació laboral específica a persones trans. <https://naciodigital.cat/osona/societat/les-oficines-del-soc-oferiran-atencio-i-orientacio-laboral-especifica-a-persones-trans.html>

Observatório de Mortes Violentas (OMV) de LGBTI+ no Brasil. (2021). Relatório parcial nº 01/2021.

Oficina per la No Discriminació. (2020). Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2019. Ajuntament de Barcelona. https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/sites/default/files/WEB2_INFORME_DISCRIMINACIO_2019_A4_CA.pdf

Oficina per la No Discriminació. (2024, juliol 2). Barcelona tindrà una ordenança contra la discriminació pionera a Espanya. <https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/ca/noticia/barcelona-tindra-una-ordenanca-contra-la-discriminacio-pionera-a-espanya>

Oficina per la No Discriminació. (2025, juliol). Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2024. Ajuntament de Barcelona. https://ajuntament.barcelona.cat/dretsidiversitat/sites/default/files/InformeDiscriminacions2024_Online_CAT.pdf

Oliveira, J. M., i Mott, L. (2019). Mortes violentas de LGBT+ no Brasil – 2019. <https://grupogaydabahia.com.br/relatorios-anuais-de-morte-de-lgbti/>

Olivares-García, F. J. (2021). Visibilidad y normalización de la comunidad trans en TikTok. In *Desinformación y credibilidad en el ecosistema digital: actas del XII Congreso Internacional de Ciberperiodismo* (pp. 328-345). Servicio Editorial Argitalpen Zerbitzua.

Olveira-Araujo, R. (2022). La transexualidad en los cybermedios españoles. Presencia, preeminencia y temas (2000-2020). *Profesional de la información*, 31(1). <https://doi.org/10.3145/epi.2022.ene.02>.

Pérez, M. O., Peñate, E. D. R. E., Muñoz, P. E., i del Rey Alamillo, R. (2023). Aunque no te lo digan,

también duele: La homonegatividad internalizada en el ciberacoso LGBTQ+ en adolescentes. *Comunicar: Revista científica de comunicación y educación*, 31(75), 21–35. <https://doi.org/10.3916/C75-2023-02>

Pichardo, J. I., De Stéfano, M., Faure, J., Sáenz, M., i Williams, J. (2015). *Abrazar la diversidad: Propuestas para una educación libre de acoso homofóbico y transfóbico*. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. https://www.academia.edu/17275757/Abrazar_la_diversidad_propuestas_para_una_educaci%C3%B3n_libre_de_acoso_homof%C3%Bico_y_transf%C3%Bico

Poder Judicial. (2022, abril 20). El CGPJ aprueba por unanimidad el informe al anteproyecto de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI. <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/En-Portada/El-CGPJ-aprueba-por-unanimidad-el-informe-al-anteproyecto-de-Ley-para-la-igualdad-real-y-efectiva-de-las-personas-trans-y-para-la-garantia-de-los-derechos-de-las-personas-LGTBI>

Ramajo, B. (2023). *El fantasma lesbiano*. Edicions Bellaterra.

Rey Martínez, F. (2019). *Derecho Antidiscriminatorio*. Aranzadi. ISBN: 978-84-1308-707-8.

Rodríguez, M. del C., i Peña, J. V. (2005). Identidad de género y contexto escolar: Una revisión de modelos. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas (REIS)*, 1(112), 166-194.

Rojo, B. (2016). 'Crossdressing': Ser hombre, ser mujer y volver a ser hombre otra vez. *Pikara Magazine*. <https://www.pikaramagazine.com/2016/04/crossdressing-documental-en-femme/>

Sánchez de Castro, D. (2021) Deportistas transgénero, entre la inclusión, la justicia deportiva y las dudas médicas: ¿tienen ventaja las mujeres trans en las pruebas femeninas?. 28 de junio de 2021. *Diario 20 minutos*.

Spade, D. (2013), "Intersectional Resistance and Law Reform", en *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, vol. 38, núm. 4, pp. 1031-1055. doi:[10.1086/669574](https://doi.org/10.1086/669574)

Spade, D. (2015), *Normal Life: Administrative Violence, Critical Trans Politics, and the Limits of Law*. Duke University Press.

Stake, R. E. (2000). The case study method in social inquiry. En R. Gomm, M. Hammersley, & P. Foster (Eds.), *Case Study Method: Key Issues, Key Texts* (pp. 20-26). SAGE Publications Ltd.

Ventura, R., Blanco-Fernández, V., i Sánchez-Soriano, J. J. (2024). Temporalidades queer en la serie de televisión *Veneno*: rompiendo la espiral del silencio a través de la visibilidad trans. *Miguel Hernández Communication Journal*, 15, 75-92. <https://revistas.innovacionumh.es/index.php/mhcj/article/view/2091/2102>

Vicente-Cruz & Subinara-Melero (en prelo). Percepción de los adolescentes LGBT+ del acoso en entornos escolares igualitarios. *Educação & Sociedade*.

Vicente-Cruz, E., Nardi, H., Guasch, Ò., i Valverde, G. (en prelo). La gayfobia como desafío para la profesión de la psicología. *Revista Psicología & Profesión*.

Vicente-Cruz, E., Soto-Sanfiel, M.T., i Angulo-Brunet, A. (2025). Youth Perceptions of Male Homosexuality: Conceptions and Stereotypes in Brazil. *Archive Sexual Behavior*. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-025-03206-2>

Vilalta, M.; y Díaz, J. (2021) *Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana*. (tram. 300-00006/13)

Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th ed). Sage.

Legislació

[Conveni Europeu de Drets Humans.](#)

[· Tractat de la Unió Europea.](#)

[· Tractat de Funcionament de la Unió Europea.](#)

[· Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea.](#)

[· Directiva 2000/78/CE del Consell, del 27 de novembre de 2000, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte a la feina i l'ocupació.](#)

[· Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 25 d'octubre de 2012, per la qual s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes, i per la qual se substitueix la Decisió Marc 2001/220/JAI del Consell.](#)

[· Constitució espanyola, del 29 de desembre de 1978.](#)

[· Llei orgànica 6/2006, del 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.](#)

[· Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi Penal.](#)

[· Llei 3/2007, del 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones.](#)

[· Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.](#)

[· Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació.](#)

[Llei 15/2022, del 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no discriminació.](#)

[· Llei 4/2023, del 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI.](#)

[· Decret 249/2021, del 22 de juny, d'estructuració del Departament d'Igualtat i Feminismes.](#)

[· Real Decreto 1026/2024, de 8 de octubre, por el que se desarrolla el conjunto planificado de las medidas para la igualdad y no discriminación de las personas LGTBI en las empresas. Instrucción de 26 de mayo de 2023, de la Dirección General de Seguridad Jurídica y Fe Pública, sobre la rectificación registral de la mención relativa al sexo regulada en la Ley 4/2023, de 28 de febrero, para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI.](#)

[· Acord de Govern 26/2024, del 30 de gener, pel qual s'aprova el Protocol d'intervenció per gestionar la diversitat per raó d'identitat de gènere a l'Administració de la Generalitat de Catalunya.](#)

Jurisprudència

Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Ple), assumpte Dudgeon c. Regne Unit, del 22 d'octubre del 1981.

Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Ple), assumpte B. c. França, del 25 de març del 1992.

Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 4a), assumpte Salgueiro da Silva Mouta c. Portugal, del 21 de desembre del 1999.

Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 4a), assumpte Identoba i altres c. Geòrgia, del 12 de maig del 2015.

Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 3a), assumpte A.M. i altres c. Rússia, del 6 de juliol del 2021.

Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 5a), assumpte Karter c. Ucraïna, de l'11 d'abril del 2024.

Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, del 30 d'abril del 1996, assumpte C-13/94, P c. S i Cornwall County Council.

Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, del 7 de gener del 2004, assumpte C-117/01, K.B. c. National Health Service Pensions Agency i Secretary of State for Health.

Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees (Sala 1a), del 27 d'abril del 2006, assumpte C-423/04, Sarah Margaret Richards c. Secretary of State for Work and Pensions.

Sentències del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala 4a), del 7 de novembre del 2013, assumptes C-199/12 i C-200/12, Minister voor Immigratie en Asiel c. X i Y i Z c. Minister voor Immigratie en Asiel.

Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala 4a), del 29 d'abril del 2015, assumpte C-528/13, Geoffrey Léger c. Ministre des Affaires sociales et de la Santé et des Droits des femmes i Etablissement français du sang.

Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Gran Sala), del 15 de gener del 2019, assumpte C-258/17, E.B. c. Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter BVA.

Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Gran Sala), del 4 d'octubre de 2024, assumpte C-4/23, Mirin.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 214/1991, de l'11 de novembre de 1991.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 41/2006, del 13 de febrer de 2006.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 176/2008, del 22 de desembre de 2008.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 159/2016, del 22 de setembre de 2016.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 99/2019, del 18 de juliol de 2019.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 67/2022, del 2 de juny de 2022.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 44/2024, del 12 de març de 2024.

Sentència del Tribunal Constitucional núm. 81/2024, del 3 de juny de 2024.

Sentència del Tribunal Suprem núm. 72/2018 (Sala penal, Secció 1a), del 9 de febrer de 2018 (recurs 583/2017).

Sentència del Tribunal Suprem núm. 458/2019 (Sala penal, Secció 1a), del 9 d'octubre de 2019 (recurs 10194/2019).

Sentència del Tribunal Suprem núm. 1900/2024 (Sala contenciosa, Secció 4a), del 28 de novembre de 2024 (recurs 1900/2024).

Sentència del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia núm. 792/2023 (Sala contenciosa, Secció 4a), del 23 de gener de 2023 (recurs 2224/2019).

Soft law

[· Principis de Yogyakarta](#)

[· Principis de Yogyakarta plus 10, del 10 de novembre de 2017.](#)

[· Resolució del Consell de Drets Humans de Nacions Unides A/HRC/RES/17/19, del 17 de juny de 2011, sobre «Drets humans, orientació sexual i identitat de gènere».](#)

[· Resolució del Consell de Drets Humans de Nacions Unides A/HRC/RES/27/32, del 26 de setembre de 2014, sobre «Drets humans, orientació sexual i identitat de gènere».](#)

[· Resolució del Consell de Drets Humans de Nacions Unides A/HRC/RES/32/2, del 30 de juny de 2016, sobre «Protecció contra la violència i la discriminació per motius d'orientació sexual i identitat de gènere».](#)

[· Recomanació núm. 17 de política general de l'ECRI per prevenir i combatre la intolerància i la discriminació contra les persones LGBTI.](#)

[· Informe de l'ECRI sobre Espanya \(cinquè cicle de supervisió\) \(2017\).](#)

[· Informe *ECRI conclusions on the implementation of the recommendations in respect of Spain subject to interim follow-up* \(2020\).](#)

[· Estratègia per a la Igualtat de les Persones LGBTIQ 2020-2025 de la Comissió Europea \(2020\).](#)

[· Resolució del Parlament Europeu, del 14 de setembre de 2021, sobre els drets de les persones LGBTIQ a la Unió Europea.](#)

[· Recomanació del Comitè de Ministres del Consell d'Europa CM/Rec \(2010\)5 sobre mesures per combatre la discriminació per motius d'orientació sexual o identitat de gènere.](#)

[· Declaració els ministres responsables de polítiques LGTBIQ a la Unió Europea, del 5 de juliol de 2023.](#)

[· «Avançant els drets LGBTIQ a Europa».](#)

Pàgines web i documents en línia

[Conclusions del Grup de Treball sobre l'LGTBI-fòbia al Parlament de Catalunya](#)

[Direcció General de Polítiques LGBTI+](#)

[Eines i documents de l'Observatori Contra l'LGTBI-fòbia](#)¹

[ILGA Europe. Rainbow map.](#)

[Nom sentit de les persones trans*](#)

[Observatori de les Discriminacions a Barcelona](#)

[Organització de Nacions Unides \(ONU\). Independent Expert on sexual orientation and gender identity.](#)

[Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGBTI](#)

[Protocol de Prevenció i Intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de transport de TMB](#)

[Protocol d'intervenció per gestionar la diversitat per raó d'identitat de gènere a l'administració de la Generalitat de Catalunya](#)

[Protocol per a l'atenció i acompanyament de l'alumnat transgènere en els centres educatius](#)
[Recomanacions davant situacions d'LGTBI-fòbia](#)

¹ S'hi troben els Informes de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya i les memòries anuals de l'entitat, entre d'altres.

Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2024